

Ozi-oma, Luku Deru

¹ Eshi ophu a duwaa igwe wata ede ako k'iphe, meebekpooru l'echilabo anyi ono l'ekwo; ² o buerupho g'a koru iya anyi; mbu ndu shi le mbu buru ndu humaru l'enya mechaa bya aburu ndu ejeru opfu Chileke ozi; bu ge ndu ono edegbaa; ³ be o dukwa mu pho ree; onye eguru, bu Tiyofilosu; ge mu tooru ngu iphe, meru nu l'okpa iya l'okpa iya; eshinu mu toru nwehu nwukota iphemiphe ono, daru nu ono eshikpo o le mbu. ⁴ Iphe, mu ede bu g'i kwatakpo maru okpobe-opfu ono, e gude onu zia ngu ono.

Ozi ke l'aa-nwu Jionu, onye emeje baputizimu

⁵ Teke Herodu bu eze ndu Jiudiya be o duru onye epha iya bu Zakaraya, onye uke Chileke. O shi l'ekali ogbo uke ke Abayijia. O luru nwanyi, shi l'okpa-ipfu Eronu, bukwapho okpa-ipfu ndu uke Chileke. Epha nwanyi ono bu Elizabethu. ⁶ Ephenobo tukoru buru ndu pfuberekoto l'iphu Chileke; emebekota ekemu Chileke g'o ha bya etsokotakwapho nsọ Chileke g'o ha. Epe te emejeduru iphe, a taru phe uta. ⁷ O buepho l'ephe luru kahụ; ophu ephe anwutaduru nwa; kele Elizabethu ta atsudu ime.

⁸ Tobudu iya bu; Zakaraya nodu eje ozi uke iya l'iphu Chileke; kele ozi uke rwuberu ekali ogbo uke nkephe. ⁹ A turu ido, bu nsọ, duru phe nu;

ọ daaru iya l'abahụ ọ mkpuru l'ẹka ẹnya ẹka eegwejeru Chileke ngweja nọ je egwee ngweja ùnwù-isensu, ẹnwuru iya eshi kwẹekweekwee. ¹⁰ Ikpoto ndu ono l'ophu tuko kuru l'etezi epfu anụ Chileke g'ọ gbaru teke eeyeje oku l'ùnwù-isensu ono. ¹¹ Ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiuphu chaa Zakaraya l'iphu bya anodu l'ekutara orungweja ono. ¹² Meji tsukaha Zakaraya g'ọ humaru iya. Ndzụ wata iya agugu. ¹³ Ojozi ono sụ iya: “Gẹ ndzụ ba agushi ngu Zakaraya; kele opfu, i pfuru nụ Chileke tubawaru iya ọ nchi. Nta-a bẹ Elízabetu, bụ nyee ngu l'a-nwutaru ngu nwa-nwoke. Iphe, ii-gụ iya bụ Jionu. ¹⁴ Oo ya bụ g'ẹhu atsọo ngu; l'i tee ẹswa; l'a-dụ igwerigwe tee ẹswa mẹ a -nwue ya pho. ¹⁵ Kele oo-buru onye nweru ẹnya l'iphu Nnajiuphu, bụ Chileke; ọme ọ toọ ngukwa mее; ọzoo iphe, aangu angungu, bụ iphe, atsụ atsutsu. Unme Chileke bẹ eshi l'ephō ne iya buru iya l'ẹhu. ¹⁶ Igwerigwe unwu Ízurelu bẹ oo-me g'ephe dakọbe jepfu Nnajiuphu, bụ Chileke phẹ. ¹⁷ Oo ya bụ onye egude Unme Chileke; gude ike, dụ gẹ kẹ Elayijia, onye mpfuchiru Chileke vuru Kéreshi obu ọzo je akwakoberu iya ẹka. Oo-gọ-zetaru unwegirima obu nna phẹ. Oo-gota ndu bụ 'anụ-ọ-nchi gọru ye l'ọzo okwa-ẹnya, ophu ndu pfuberekoto etso; g'ee-shi g'oo-dozikwarupho Nnajiuphu ono ndu bụ ndu a-kwakoberu abyabya iya.”

¹⁸ Zakaraya sụ ojozi-imigwe ono: “? Denu gẹ mu e-shi maru l'iphemiphe-a bụ okpobe-opfu; l'ẹka mu kahụwaru; ọme nyee mu kahụkwapho?”

19 Ojozi-imigwe ono sụ iya: “Ọ kwa mbẹdua bụ Geburelu; onye anọje l'iphu Chileke. Ọ kwa Chileke ziru mu gẹ mu bya epfuru yeru ngu; zia ngu ozi-oma-a; 20 ọphu i kwetaduru l'opfu, mu pfuru bẹ a-vụ gẹ mu pfuru iya. Huma ahuma; lẹ nta-a bẹ ọnu a-buru ngu kpurukudukuu. I tii pfubaedu opfu jasụ mbọku, iphemiphe-a a-vukota. Opfu mu a-vukotakwa l'o rwuberu iya.”

21 Igwe ọha kuru eche Zakaraya; ọphu ẹphe amadu iphe, meru iphe, ọnono ọdu l'ime eze-ulo Chileke ono. 22 Ọ futashia; ọphu ọ duedu ike pfuru opfu yeru pẹ; ẹphe maru l'ọ phuru ọphulanya l'ime eze-ulo Chileke; ọphu o pfuedu opfu. Ọ buwaru ẹka bẹ oogudeje epfu opfu.

23 Eswe ozi uke iya -bvuepho; ọ lashia ibe iya. 24 A nonya; nyee ya, bụ Elizabetu tsuta ime. Ọ nokota l'ulo mkpurumkpuru onwa ise. 25 Ọ sụ: “Nta-a bẹ Nnajiuphu lecharu mu ọnya bya eshia ụzo, dụ egube-a nafu mu iphere l'iphu ndiphe.”

Ozi, eezi; l'aa-nwu Jizosu

26 O be l'onwa, kwe Elizabetu onwa ishii, ọ tsutaru ime; Chileke byakwa ezia ojozi-imigwe, bụ Geburelu g'o je Nazaretu l'alị Gálili 27 je ezia nwamgboko ozi. Ọpha nwamgboko ono bụ Meri. Nwamgboko ono bẹ yẹe nwoke teke akwaswee. Onye eje iya alulu bụ nwoke, ọpha iya bụ Jiófesu. Nwoke ono bụ onye ọnu-ulo onye eze ndiche ono, bụ Dévidi. 28 Geburelu byapfuta Meri bya sụ iya: “?Ị dupo ya? Onye Chileke kwaburu oke ụbvù! Nnajiuphu swikwaru ngu eswiru. Ị bụ onye Chileke goru ọnu-oma nù l'echilabo unwanyi l'ophu.”

²⁹ Meri numa ekele ono; obu tsukahụ iya. Ọ rịa l'egomunggo iya sụ: “?Bụ ẹgube ekele ụnu bu ọwa?” ³⁰ Ojozi-imigwe ono sụ iya: “Gẹ ndzụ ba agushi ngu Meri; ị Chileke mewaru ngu eze-iphe-oma. ³¹ Huma l'ii-tsuta ime; nwua nwa-nwoke; iphe, ii-gụ iya bu Jizosu. ³² Ọo-buru onye nweru ọnya. Ee-ku iya Nwa Ọkalibe-kangokotaru-nu. Nnajiuphu, bu Chileke edobe iya l'aba-eze onye-iche iya ono, bu Dévidi. ³³ Ọo-buru eze ndu onu-ulo Jiékpọ jasuwaruro ya; ọphu ọ bubuhuduru eze abubuhu jasu ị tuutuutu ị mimiimii.”

³⁴ Meri sụ ojozi-imigwe ono: “?Denu gẹ mu e-shi tsuta ime l'eka mu ị nwoke eteke akwaswee?”

³⁵ Ojozi-imigwe ono sụ iya: “Unme Chileke l'a-bya asopyabe ngu; teme ike ke Ọkalibe-kangokotaru-nu l'a-bya bya emee ngu ire l'ehu. Ọo ya bu; nwa ono, ii-nwu ono, bu onye du nsọ ono be ee-ku Nwatibe Chileke. ³⁶ Teme; lekwa abubu ngu, bu Elízabetu tsutafuakwaru ime nwoke ị nka-a. Onwa ọwa kweakwaa ya onwa ishii; mbu onye ono, e shi eku onye ata tsudu ime ono; ³⁷ kele Chileke ta adudu iphe, nyiru iya eka ememe.”

³⁸ Meri sụ: “Mu nona-a! ?Ọ kwa ị mu nowa Chileke l'eka. G'ọ dunuru mu g'i pfuru.” Ojozi-imigwe ono phuhu.

Meri eje ibe Elízabetu phe

³⁹ E mechaa; Meri jikobe gude oso jeshia mkpukpu lanu, no l'ali Jiuda eka ubvu jiru ejiji ⁴⁰ bya abahu l'ulo Zakaraya bya ekele

Elízabetu ekele. ⁴¹ Elízabetu nũaaep̄ho ekele Meri; nwaswa ono mee ya ụkporo l'ẹpho. Unme Chileke kparwuta Elízabetu l'ẹhu. ⁴² Ọ raa ya arara sụ: “Onye Chileke ọ́ru ọ́nu-ọ́ma nụ bẹ ị bụ l'ụnwanyi mgburugburu; tẹme nwa ono, nọ ngu l'ẹpho ono bẹ Chileke ọ́kwarupho ọ́nu-ọ́ma nụ. ⁴³ ?Bụ ọ́nu bẹ e kweru ọ́ ọ́bedua, bụ ne Nnajiuphu mu bya ibe mu? ⁴⁴ Kele teke olu ekele ngu rwuru mu ọ́ nchị bẹ nwaswa, nọ mu l'ẹpho pfulihuru tee ẹswa. ⁴⁵ Ọ́be nwanyi; g'ẹhu tsọ ngu ụtsọ; kele i kweru l'opfu ono, shi Nnajiuphu l'ẹka rwua ngu nchị ono l'a-vu.”

Ebvụ, Meri agụ gude aja Chileke

⁴⁶ Meri sụ:

“Obu mu l'ekutse Nnajiuphu.

⁴⁷ Mu nọdu ete ẹswa ọ́
Onye-Ndzọta mu,
bụ Chileke.

⁴⁸ Ọ ọ́beru mụbe nwanyi,
nọ iya l'ẹka iphe;
ọ́ mụbe nwanyi ọ́phu bụ
mu bẹ ẹnya kachaa
alwalwa.

Ọ́gbomogbo e-shi nta-a wata
mu eku onye a ọ́ru
ọ́nu-ọ́ma nụ.

⁴⁹ Ọ́kalibe, bụ Chileke
meshiwaru mu iphe,
nweru ẹpha.

Ẹpha Chileke dụ nsọ.

⁵⁰ Obu-imemini, ọ́ophujeru
ndu atsụ iya ebvụ
eshije l'ọ́gbo sweru ọ́gbo.

- 51 O gudewaa ẹka iya egoshije
 ọkpehu iya.
 Ndu gude etsetse ari
 ọriri l'obu phe be
 ọochikashije.
- 52 Ọolo-zetaje ndu-ishi,
 ike du l'aba-eze phe.
 Ọ nođu ekulije ndu wozeru
 onwophe ari.
- 53 Ndu ẹgu agu be oogudeje iphe,
 du ree zu-jia ẹpho;
 l'ọ su ndu nweru iphe
 g'ẹphe gbaru ẹka laa.
- 54 Ọ gbaru ndu-ozu iya,
 bu Ịzurelu mkpu;
 mbu l'ọ nyataru phe;
 phuru phe obu-imemini.
- 55 Ono buru iphe,
 o pfuru nna anyi oche
 phe, bu iya bu iphe,
 o pfuru Ẹbirihamu yee
 oshilokpa iya g'ẹphe ha.”
- 56 Meri no-rwua iphe,
 rwuru onwa ẹto l'ibe
 Elízabetu phe;
 teme o lashia.

*Anwunwu Jiṅu,
 onye emeje baputizimu*

57 O rwua Elízabetu l'ezeda; o bya ezeda;
 nwua nwa-nwoke. 58 Obutobu iya me abubu iya
 phe; numa egube ge Chileke phu-beru iya obu-
 imemini; ẹphe bya; ẹphe l'iya tee ẹswa.

⁵⁹ Nwaswa ono noephho abali esaa; o rwua le k'esato; ephe bya ebua ya ubvu. Ephe meahaa g'ephe gube iya epa nna iya, bu Zakarya. ⁶⁰ Ne iya su: "Awa-o. O to bukwa iya-o. O kwa iphe, aa-gu iya bu Jionu."

⁶¹ Ephe su iya: "?I humajeru abubu unu, zaru egube epa ono?" ⁶² Ephe bya aturu nna iya aka eba gude ja ya iphe, o du iya g'a gu nwata ono.

⁶³ O maa aka g'a nu iya okwekpu, eedeje iphe. A nu iya ya; o dee su: "Epa iya bu Jionu." O dukota phe biribiri. ⁶⁴ Teke ono teke ono; onu kaha ya; ire tushihu iya. O pfuaha opfu gude jaaha Chileke ajaja. ⁶⁵ Ndu rwuta iphe, bukpoo obutobu phe, numaru iphe ono. E pfudzuru iphe ono l'ubvu ubvu ono, du l'ali Jiudiya. ⁶⁶ Iphe, bukpoo ndu numaru iya nu dobee ya pho lokpoma phe; tuko epfugbaa su: "?Bu gu nu be nwata owa-a l'abukpooru?" kele o doru enya le Chileke turu iya aka; g'o buru onye du iche.

Zakarya epfuchiru Chileke

⁶⁷ Unme Chileke kparwuta nna iya ono, bu Zakarya l'ehu; o wata epfuchiru Chileke su:

⁶⁸ G'a goru onu-oma nu
Najiuphu, bu Chileke
Izurelu;
kele o kpapfutaru ndu
nkiya bya agbata phe.

⁶⁹ O meru ge Onye-Ndzo, nyiberu anyibe futaru anyi l'oshilokpa

onye nọ iya l'ẹka,
bụ Dévidi.

- 70 Ono bụru iphe,
yẹbe Chileke gbẹ l'ọnu
ndu mpfuchiru iya,
duru iya nsọ ọ
teke ndiche pfua sụ
71 l'aa-dzọta anyi l'ẹka ndu
ọhogu anyi waa l'ẹka
ndu anyi dụ ashị;
72 g'ọo-phụa obu-imemini ono,
ọ sụru ndiche anyi phẹ
ọ ya a-phụ ono;
wafụa g'ọo-nyata ukwe-iphe,
dụ nsọ,
o kweru ndu nkiya.
- 73 O rihakpọwaruro onye-iche,
bụ nna anyi Ébirihamu
angu
74 l'ọo-nafuta anyi
l'ẹka ndu ọhogu anyi;
g'anyi ejeahaaru iya ozi;
ndzụ taa gudu anyi;
75 anyi aburu ndu dụ nsọ;
buru ndu pfuberekoto
l'iphu iya jasụ g'anyi
a-nọ-beru.
- 76 “Gube nwata ọwa-a;
Iphe, ee-ku ngu bụ
onye epfuchiru
Ọkalibe-kangokotaru-nụ;
kele ii-vuru Nnajiuphu
uzo je abọoru iya uzo;

77 je emee gę ndu nkiya maru
 Ị Chileke e-shi l'agu
 nvu
 l'iphe-eji dzoo phe;
 78 kele oogudeje eme
 odoo phuru anyi
 obu-imemini.

Oo-me gę ndzota ophu echi
 echichi g'enyanywu
 wapfuta anyi
 79 g'oo-buru iphoro,
 duru ndu no l'ochii
 me ndu onwu heru
 gabala aso-kputa;
 waa g'oo-duru anyi
 bahu l'uzo ehu-guu."

80 Tobudu iya bu;
 nwata ono ndu evu;
 bya aka enweru egomunggo.
 O no l'echiegu jasu teke
 o futaru l'edzudzu-oha
 ndu Izurelu.

2

Anwunwu Jizosu (Mat 1:18-25)

1 O buru teke ono be eze nnajioha, bu
 Ogosutosu turu ekemu; su g'e deshia epha onye-
 monye l'ekwo; mbu iphe, bukpo onyemonye,
 bu l'ohamoha, no l'ali-eze iya. 2 Ono bu ogu
 mbu, e vuru uzo gua. Teke a guru ogu ono
 bu teke Kwiriniosu bu nnajioha ndu Siriya.

³ Tòbodu iya bụ; onyemonye lashia ẹka a nwuru iya; jeshia g'e dee ẹpha iya l'ẹkwo.

⁴ Jiósefu shikwaphọ lẹ Nazaretu, nọ l'alì Gálili jeshia Bẹtulehemu, nọ l'alì Jiudiya; ẹka a nwuru Dévidi, bụ eze ndiche; kele Jiósefu shi l'ọkpa-ipfu iya; bya aburu ndu unuphu ono gẹdegede.

⁵ Jiósefu yẹe nwanyi ono, e kwetawaru l'ọo-lu ono, bụ Meri swiru jeshia g'e dee ẹpha pẹ. Teke ono bẹ ẹpho bewaru Meri l'ezeda. ⁶ Ọ bụru g'ẹphe nọ lẹ Bẹtulehemu bẹ ọ gbaru iya l'ezeda.

⁷ Ọ bya ezeda ọkpara iya nwoke; bya eworu nwamkpirikpu ẹkwa phua ya; bya eworu iya nyebe l'iphe, eeyejeru anụ nri; kele ọ tọ dudu ẹka ẹphe a-nọdu l'ulo ndu ije.

*Ojozi-imigwe ezi
ndu eche aturu ozi-oma*

⁸ Noo ya; ọ duru ndu eche aturu, nọ l'ẹgbudu lẹ ndu ẹka ono; swiru igwe aturu pẹ l'enyashi ono. ⁹ Ojozi-imigwe, shi Chileke l'ẹka chafuta byapfuta pẹ; ogbu-nwii Nnajiuphu chaphee pẹ mgburugburu. Ndzu rwuta pẹ.

¹⁰ Ojozi-imigwe ono sụ pẹ: “Gẹ ndzụ ba agushi unu; unu ngabẹ nchị. Mu byaru ezi unu ozi-oma, l'e-me g'ehu tsoo ndiphe mgburugburu utso shii. ¹¹ Kele a nwuru unu Onye-Ndzota ntanu-a lẹ mkpukpu Dévidi; Onye-Ndzota, bụ iya bụ Kéreshi; bya aburu Nnajiuphu. ¹² Waa iphe, e-me g'unu maru baa: unu a-huma nwaswa, a phuru nwamkpirikpu ẹkwa; nyebe l'iphe, eeyejeru anụ nri.”

¹³ A bya ele ẹnya; igwerigwe ojozi-imigwe ọzo kpofutawaa byapfuta ojozi-imigwe k'ono ẹphe tuko aja Chileke ajaja asuje:

¹⁴ “Chileke, nọ l'imigwe gbaru g'aakwabe iya ùbvù.

Amadu, nọ l'ali,
bụ ndu kweru l'o yeru phe
obu be ẹhu a-du guu.”

¹⁵ Ụnwu-ojozi-imigwe ono wufuepho l'eka ẹphe nọ wuba l'imigwe; ndu eche aturu ono wata epfupfu su: “G'anyi jeeshikwa Betulehemu je ahuma iphe-a, meru nu-a, Nnajiuphu turu anyi onu iya-a.”

¹⁶ Ẹphe gude ọso choru iya jeshia; je ahuma Meri yee Jiófufu bya ahumakwapho nwaswa obu, ze l'iphe, eeyejeru anu nri obu. ¹⁷ Ẹphe humachaa ya; ẹphe bya eworu iphe ono, e pfuru phe l'opfu ẹhu nwata ono woru koru ndu nọ l'eka ono. ¹⁸ O tufukota iphe, bu ndu numaru iya nu ẹhu; mbu iphe ono, ndu nche aturu pfuru phe ono. ¹⁹ Meri tukokpoephe iphe ono g'o ha kwakobe l'okpoma; agbaru iya egomunggo. ²⁰ Ndu eche aturu ono lasha. Ẹphe nodu eje bya etu Chileke ẹpha; aja iya ajaja iphemiphe ono, ẹphe numaru ono waa iphe ono, ẹphe humaru ono, duẹpho g'e pfuru phe iya onoya.

Eebu Jizosu ùbvù

²¹ A nọ-dzuepho abali esato; e bua nwata ono ùbvù; bya agua ya Jizosu, bu iya bu ẹpha, ojozi-imigwe pfuhawaruro; teme a tsuta ime iya ono.

Eeye Jizosu l'eka Chileke l'eze-ulo Chileke

²² O rwua teke o gbaru Meri l'eme nso aswafu nturuwu, bu iya bu ekemu, shi Mosisu l'eka; ephe kuru Jizosu jeshia Jierusalemu je g'ephe ye iya Nnajiuphu l'eka, ²³ bu iya bu iphe, e deru l'ekemu Nnajiuphu su: "Iphe, bukpo nwanwoke, bu iya vu uzo l'epho ne iya be eedobejeru Chileke iche*." ²⁴ Ephe jekwarupho anu ngweja g'e gweeru Chileke, bu iya bu g'e pfuru iya l'ekemu Nnajiuphu: kparaka labo; ozoo unwu ndu-pfu ebo-lechiko†."

²⁵ O duru onye Jierusalemu, epha iya bu Simiyonu. Nwoke obu bu onye pfulerekoto; bya aburu onye atsu Chileke ebvu; ele enya onye a-du Izurelu obu. O bu onye Unme Chileke jiru ehu; ²⁶ teme Unme Chileke mehawaru g'o maru lonwu tee shitadu eka o no jasuteke o humaadaru Kereshi, shi l'eka Nnajiuphu. ²⁷ Unme Chileke duru iya bahu l'eze-ulo Chileke. O be teke ndu nwuru Jizosu ku nwata ono, bu Jizosu bata g'ephe meeru iya g'ekemu pfuru; ²⁸ Simiyonu bya ekuta iya heru jaahaa Chileke ajaja su:

²⁹ "Nnajiuphu; haa ge mube
 onye-ozu ngu nwuhu
 l'ehu-guu nta-a,
 bu iya bu opfu,
 i pfuhawaru;
³⁰ kele mu gudewaa enya
 mu huma Ndzota ono,
³¹ i kwakoberu g'iphe,

* **2:23** 2:23 Gunaa Awu 13:2,12. † **2:24** 2:24 Gunaa Uke 12:8.

bụ ọhamoha hụma-dzuru
 ono,
 bụ iya bụ iphe,
 i kweru ukwe iya.

³² Ìphóró, e gude eme gẹ ndu
 ọhozo maru ngu;
 waa ìphóró,
 a-buru ùbvù kẹ ndu
 nkengu, bụ Ízurelu.[‡]

³³ Nna nwata ono yẹle ne iya sachaa ọnu saa nchị l'iphe ono, Simiyonu pfuru l'ẹhu nwa phẹ ono. ³⁴ Simiyonu bya agọoru phẹ ọnu-oma bya asụ Meri, bụ ne nwata ono: “Nwata-a bẹ Chileke họtawaru g'ọ buru e -vukota a daa; bukwarupho a -kùbẹ ẹka a gbeshi, duru igwe ọha lẹ Ízurelu; g'ọ bukwarupho onye aadụ igwerigwe jịka nkiya. ³⁵ Aagbẹ l'ẹka ono a madzuru iphe, ẹphe arị l'ime obu phẹ. Gụbedua bẹ aphụ a-nọdu agbawashị obu g'e gude ogu-echi sụbaa ngu ọkpoma; mbụ l'opfu ẹhu nwata-a.”

³⁶ Ọ dükwarupho nwanyị, aza Ana, bụ onye mpfuchiru Chileke. Nwanyị ono bụ nwa Fanuwelu. O shi l'ọkpa-ipfu Asha; bya abụwaru nwanyị ọgerenya. Ji iya kuru iya akuku; lua ya apha ẹsaa bya anwuhu; ẹbe ọ lụbaeduru ji. ³⁷ Ọ nọwaa ụkporo apha ẹno l'apha ẹno. Ọphu ọo lufujedu alufu l'eze-ulo Chileke. Ọ nọdu anọduje abarụ Chileke ẹja; aswị ẹgu epfu anụ Chileke eswe l'enyashi. ³⁸ Ọ byakwaphọ lẹ teke ono bya ekele Chileke ekele. Ọ bya epfua kẹ nwata ono

‡ **2:32** 2:32 Gụnaa Azá 42:6; 49:6.

i mee ya anyi egube-a? ?I maru-a le mu le nna ngu gudekpowaa enya-mini achọ ngu?"

⁴⁹ O sụ p̄hẹ: “?Unu achọ mu icho-agma? ?Unu ta amahaadaa l'ọ gbaru gẹ mu nọdu l'ulo Nna mu?” ⁵⁰ Ophu opfu ono edoduru p̄hẹ enya.

⁵¹ O t̄soru p̄hẹ lasha Nazaretu. O nọdu emejekp̄oep̄ho iphe, ep̄he ziru iya. Ne iya wokp̄oerup̄ho iphemip̄he ono dobek̄ota l'obu. ⁵² Jiz̄osu nọdu akabaa akwa enya eje; t̄eme ọ nọdu evukwaph̄o evuvu. O d̄u Chileke ree l'obu bya adu ndip̄he.

3

Ozi, Jiṅu onye emeje baputizimu ezi l'echiṅu

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jiṅ 1:19-28)

¹ O be l'apha, kwe Tayibiriyosu, bu eze nnajioha apha iri l'ise, o shi butaru eze; teke ono be P̄onchiosu Payileti bu nnajioha Jiudiya; Herodu buru ọchi-ọha Gálili; nwanna iya nwoke, bu Filipu buru ọchi-ọha Ituriya; waa Tirakonayitisu; teke ono kwapho be Layiseniyasu bu ọchi-ọha Abilinu. ² O bukwarupho teke ono be Anasu; waa Kayafasu bu ndu-ishi uke Chileke; teke ono be Jiṅu nwa Zakaráya nokwadu l'echiṅu; noo teke Chileke kuru Jiṅu ono; zia ya ozi. ³ T̄obudu iya bu; ọ t̄uko ọhamoha, bupheru enyimu Jiṅdanu mgburugburu jegbabe ara iya arara s̄u: “G'izimanu iphe-eji unu lwa unu azu; g'e mee unu baputizimu; ọo ya bu Chileke aguaru unu nvu l'iphe-eji, unu meshiru.” ⁴ Bu iya bu g'e deru

iya l'ekwo Azáya, bu onye mpfuchiru Chileke su:

“O duru onye ara iya arara
l'echiegu su:

‘Unu meziaru Nnajiuphu ụzo.

Unu mee gbororo iya g'ọ
dugbaa nhamunha.

⁵ Eka du nsuda be ee-nwuchi
enwuchi.

Úbvú waa òbvú be
ee-gbuzekota egbuze.

Eka du nggodogo nggodogo
be unu a-pfube oto.

Eka du
kpokoro-kpokoro-kpokoro
l'aa-rwazee ya g'ọ kwọ
akwọkwo.

⁶ Iphe, bukota nemadzu
l'ophu l'a-humakota
ge Chileke e-shi dzota
ndu nkiya.*’ ”

⁷ Noo ya bu; Jionu su ikpoto ndu futaru nu bya g'o mee phe baputizimu: “Unube unwu, ejo agwo nwushiru-a! ?Bu onye karu unu g'unu gbalaaru oke ehu-eghu Chileke ono abya nu ono? ⁸ Unu mja amimi g'oshi-omi. Mebyi, unu aa-mi bu eme umere, goshiru l'izimanu iphe-eji unu lwaru unu azu; unu lwapfutawaa Chileke. Unu ta arikwa su: ?O kwa le Ebirihamu buwanu onye-iche anyi phe. Unu ta amakwa l'o -beta g'ọ to du be Chileke a-du ike meshia mkpuma-a g'ọ

* **3:6** 3:6 Guna Azá 52:10; Ebvu 98:2.

nwushia unwu, a-buru unwu Ébirihamu. ⁹ Mbụ lẹ nta-a bẹ a dabeakwaru ogbunku l'upfu iphe, bukpooshi. Oshi ophu amiduru mebyi, dụ ree; l'e gbutsua ya chie l'oku."

¹⁰ Ikpoto ndu ono jia ya su: "Bụ gunu bẹ anyi e-mekpooshi nta-a?"

¹¹ O su phe: "G'onye nweru uwe ehu labo yee onye enwedu nu kee ya. G'onye nweru nri mekwaapho g'onye ophu meru."

¹² Ndu anaje utu byakwapho g'e mee phe baputizimu bya asu iya: "O-zì-iphe; ?bụ gunu bẹ anyibedua e-me?"

¹³ O su phe: "Unu ta anaghatajeshi iphe, a karu unu g'unu nata."

¹⁴ Ndu ojoogu byakwapho bya ajia ya su: "Anyibedua-e; ?Anyi mekwanu-a gunu?"

O su phe: "Unu ta anajeshi nemadzu iphe k'ehuka; ophu unu ebojeshi nemadzu ibo g'eeshi g'unu naa ya iphe iya. G'ugwo, aapfu unu jije unu epho."

¹⁵ Ndu ono tubata onwophe. Epe tuko riahaha l'obu phe su: "Oo-bukwaru-a nwoke-a bu Kereshi obu." ¹⁶ Jionu bya eyeeru g'ephe ha onu su phe: "Mbedua bukwa mini bẹ mu egudeje eme unu baputizimu. Obenu l'onye ka mu l'ishi ka mu l'okpa abyakwa; mbụ onye mu ta adudu iphe, mu bu l'eka o no ke ge mu tofu iya eri akpokpa iya. Onye k'ono e-gudeje Unme-du-Nso; waa oku eme unu baputizimu. ¹⁷ O gudewaa ajakpa, oo-gude phushia eswa le balị; vuta ophu bu balị vuba l'ulo iya; kpota eswa iya kporu ye l'oku, ata nyihudu anyihu."

¹⁸ Jìṣonu nòdu ezi pḥe ozi-oma gude egube ono akasa pḥe nchì l'uzo, dù iche iche. ¹⁹ Òlè Òchì-òha, bù Heròdu bẹ Jìṣonu goshiru iphe-ẹjì iya, bù iya bù kẹ Heròdiyasu, bù nyee nwanna iya; waa k'ẹjò-iphe ọzowaro, bù iphe, Heròdu megbaaru. ²⁰ Ọ bya emefua ọphu ka njo tukobe l'ono; kẹle ọ turu Jìṣonu mkporo.

Jìṣonu eme Jizọsu baputizimu
(*Mat 3:13-17; Mak 1:9-11*)

²¹ Tọbodu iya bù; ndu ono bya; Jìṣonu mechaa pḥe baputizimu; Jizọsu byakwaphọ g'e mee ya; ọ nòdu epfu anu Chileke. G'oopfukwadu anu Chileke ono; igwe gheru onu. ²² Unme-dụ-Nso dọpḥo gẹ ndo phezeta bya anodu iya l'ẹhu. A numa olu-opfu, shi l'imigwe ono sụ: “Ì bù nwa mu nwoke, mu yeru obu. I jiru mu ẹpho.”

Eri Jizọsu
(*Mat 1:1-17*)

²³ A nwuru Jizọsu; ọ nọo iphe, dù g'ụkporo apha l'apha iri; tẹme o gbube ishi eje ozi iya. A sọerupho l'ọ bù nwa Jìósefu; Jìósefu buru nwa Heli. ²⁴ Heli bù nwa Matatu; Matatu buru nwa Lívayi; Lívayi bù nwa Meliki; Meliki buru nwa Jianayi; Jianayi buru nwa Jìósefu. ²⁵ Jìósefu bù nwa Matatayasu; Matatayasu buru nwa Émọsu; Émọsu bù nwa Nahumu; Nahumu buru nwa Hesuli; Hesuli buru nwa Nagayi. ²⁶ Nagayi bù nwa Maatu; Maatu buru nwa Matatayasu; Matatayasu bù nwa Sẹmeyinu; Sẹmeyinu buru nwa Jìoseku; Jìoseku buru nwa Jioda. ²⁷ Jioda bù nwa Jiowananu; Jiowananu buru nwa Risa;

Risa bu nwa Zerúbabelu; Zerúbabelu buru nwa Shiyálotiyélu; Shiyálotiyélu buru nwa Neri. ²⁸ Neri bu nwa Meliki; Meliki buru nwa Adi; Adi bu nwa Kosamu; Kosamu buru nwa Elumadamu; Elumadamu buru nwa Eru.

²⁹ Eru bu nwa Jioshuwa; Jioshuwa buru nwa Eliyiza; Eliyiza bu nwa Jiõrimu; Jiõrimu buru nwa Matatu; Matatu bu nwa Lívayi. ³⁰ Lívayi buru nwa Simiyõnu; Simiyõnu bu nwa Jiuda; Jiuda buru nwa Jiõsefu; Jiõsefu bu nwa Jionamu; Jionamu buru nwa Eláyekimu. ³¹ Eláyekimu bu nwa Meliya; Meliya buru nwa Mena; Mena bu nwa Matata; Matata buru nwa Nétanu; Nétanu bu nwa Dévidi. ³² Dévidi buru nwa Jiesi; Jiesi bu nwa Óbeðu; Óbeðu buru nwa Bówazu; Bówazu bu nwa Sálumonu; Sálumonu buru nwa Náshõnu. ³³ Náshõnu bu nwa Amínadabu; Amínadabu buru nwa Aduminu; Aduminu bu nwa Anì; Anì buru nwa Hézerõnu; Hézerõnu bu nwa Pérezu; Pérezu buru nwa Jiuda. ³⁴ Jiuda bu nwa Jiékõpu; Jiékõpu buru nwa Áyizaku; Áyizaku bu nwa Ébirihamu; Ébirihamu buru nwa Tera; Tera bu nwa Nehõ; ³⁵ Nehõ buru nwa Sérugu; Sérugu bu nwa Reyu; Reyu buru nwa Pèlegu; Pèlegu bu nwa Iba; Iba buru nwa Shela. ³⁶ Shela bu nwa Kayinanu; Kayinanu buru nwa Afakusadu; Afakusadu bu nwa Shemu; Shemu buru nwa Nuwa; Nuwa bu nwa Lamèku. ³⁷ Lamèku buru nwa Metusela; Metusela bu nwa Inõku; Inõku buru nwa Jiarèdu; Jiarèdu bu nwa Mahalalilu; Mahalalilu buru nwa Kayinanu. ³⁸ Kayinanu bu nwa Inõsu; Inõsu buru nwa Sètu; Sètu bu nwa Ádamu; Ádamu buru nwa Chileke.

4

*Ama, Obutuswe aahu Jizosu
(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)*

¹ Unme Chileke ji Jizosu ẹhu. O shi ẹ Jíòdanu lashia. ² Unme Chileke duta iya; o je anọo l'echiegu ụkporo abali labọ. Obutuswe hukota iya ama teke ono. O nokota ụkporo abali labọ ono; ọphu ọ dudu nri, o rijeru. O no-dzue ya pho; ẹgu gahaa ya.

³ Obutuswe ono su iya: "O -buru li bu Nwa Chileke sunu ge mkpuma-a gho nri!"

⁴ Jizosu su iya: "Ekwo-opfu Chileke sukwaru lo to bu du nri kpurumu be amadu e-gudeje nodu ndzu.*"

⁵ Obutuswe ono bya eduru iya je anodu l'eka du ephekerephe. A bya aji enya birimu; o goshikotawaa Jizosu ali-eze ndiphe mgburugburu; ⁶ bya asu iya: "Oo ngu be mu e-me gi buru onye a-buru ishi iphemiphe-a me iphe, du ree, no iya nu; kele o bu mu be e yeru iya l'eka; teme o buru onye du mu l'uche be mu a-nu iya. ⁷ I -bakpowaru mu eja; mu ahakotaru ngu iya."

⁸ Jizosu su iya: "Gbeshi l'eka ono Nsetanu. L'ekwo-opfu Chileke sukwaru loo Nnajiuphu, bu Chileke ngu bu onye ii-baru eja; teme o buru iya kpurumu bu onye ii-nodu ejeru ozi!†"

⁹ O bya eduru iya jeshia Jierusalemu bya eworu iya dobe l'eka kachaa l'eli l'eze-ulo Chileke bya asu iya: "O -buru li bu Nwa Chileke; shinu l'eli eka-a dafu daa l'ali. ¹⁰ L'ekwo-opfu

* **4:4** 4:4 Gunaan Dit 8:3. † **4:8** 4:8 Gunaan Dit 6:13.

Chileke sukwaru le Chileke a-karu-a unwu-ojozi-imigwe iya g'ephe leta ngu enya; chee ngu nche. ¹¹ L'ephe e-gude eka pata ngu apata; a -nonyaa i kpoo okpa le mkpuma.‡”

¹² Jizosu sukwanu iya: “Ekwo-opfu Chileke suru-a; g'i ti hukwa Nnajiuphu, bu Chileke ngu ama. §”

¹³ Obutuswe hukashichae ya pho ama ono bya aparu iya buhaa ke nwa teke ono.

¹⁴ Jizosu nodu l'ike Unme Chileke l'watashia Galili. E pfudzuru nkiya l'iphe, bukpo ndu bupheru Galili mgburugburu. ¹⁵ O nodu ezije iphe l'ime ulo-ndzuko ndu Jiu phe. Onyemonye nodu aja iya ajaja.

Aajika Jizosu le Nazaretu
(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ O bya abahu le Nazaretu, bu iya bu eka e hefutaru iya. O rwua eswe-atuta-unme; o byakwa abahu l'ulo-ndzuko, bu iphe, oomeje-hawaa. O gbeshi ge ya gua iphe. ¹⁷ A bya anu iya ekwo, Azaya onye mpfuchiru Chileke deru. O bya aphuhaa ekwo ono bya achota eka e deru su:

¹⁸ “Unme Nnajiuphu du mu l'ehu;
kele o hotaru mu
ge mu je ezia ndu ukpa
ozima.

O ziru mu ge mu je ezia ndu
a kputaru le ndzu
l'aa-ha phe;
Mu eje emee ndu atsushi

‡ 4:11 4:11 Gunaan Ebu 91:11,12. § 4:12 4:12 Gunaan Dit 6:16.

g'ẹphe phuahaa ọzo.
 Mu eje emee ndu aakpa
 ẹhu g'ẹphe nweru
 onwophe.

19 Teme gẹ mu bya arakaa
 l'apha,
 Nnajiuphu a-dzota ndu
 nkiya rwuakwaru.*”

20 O woru ẹkwo ono phua g'e shi phua ya;
 woru iya yepu azu l'eka onye ejeru ndzukọ
 ozi; bya anọ-zeta anọ. Iphe, bukota ndu nọ
 l'ulo-ndzukọ chiru ẹnya dzee ya. 21 O pfuaharu
 phe sụ: “Ntanu-a bẹ iphe, e deru l'ekwo-a, unu
 numaru-a vuru g'e deru iya.”

22 Ẹphe zukota mgbede. Opfu oma, l'afushi iya
 l'onu du phe biribiri. Ẹphe sụ: “?Tọ bunaa nwa
 Jiófesu-a baa?”

23 O sụ phe: “O doru mu ẹnya l'unu a-nmaru
 mu etu-a sụ: ‘Gẹ nwophu eme obvu metanu
 onwiya iphe, eme iya nu. Anyi numawaru iphe,
 i megbaberu lẹ Kapaniyomu; menaa ya l'alị ngu
 l'eka-a.’ ” 24 O sụ phe: “Gẹ mu gbukwaaru
 iya unu tororo; Onye mpfuchiru Chileke bẹ a ta
 anatajẹkwa ree l'alị iya. 25 Sụ-a; unu nyatakwa
 l'unwanyi, ji phe anọedu dukpokwaa igwerigwe
 lẹ Ízurelu teke Elayijia nọ, bu iya bu teke igwe
 buchiru mini apha eto l'onwa ishii; ejo okpa nri
 bya l'alị ono mgburugburu. 26 Ophu o dukpodaa
 unwanyi ono mẹ nanu, Chileke ziru Elayijia g'o
 yeru ẹka; gbahaarọ nwanyi, ji iya anọedu, bu
 lẹ Zarefatu, nọ l'alị Sayidonu. 27 Ndu ekpenta

* 4:19 4:19 Gūnaa Azá 61:1,2.

dụkwapho igwerigwe ị Ịzurelu teke Elayisha, bu onye mpfuchiru Chileke nọ. Ophu ọ dudu mę onye lanu, ọ safuru ekpenta iya; gbaharo Nemanu onye Siriya.”

²⁸ Epehe numaepho nno; ehu wata egbu iphe, bukpuo ndu nọ l'ulo-ndzukọ ono egbu shingushingu kpọ. Epehe tangirihu. ²⁹ Swọ-lihu; chifu iya ị Nazaretu. Epehe duru iya je enyihu mkpakponu ubvú, mkpukpu phe du; meahaa g'ephe gbę l'eka ono tufu iya; sụ ya ishi isuphu. ³⁰ O shielaa echilabọ ikpoto ndu ono; ọ buru iya atugbu.

*Nwoke, obvu eme
(Mak 1:21-28)*

³¹ Jizosu nyizeta bahu ị Kapaniyomu, nọ ị Gálili. Ọ nọdu ezi phe iphe l'eswe-atuta-unme ke ndu Jiu. ³² Epehe sachaa onu saa nchi kele opfu, oopfu goshirupho l'ọ Chileke ziru iya eviya. ³³ No iya; ọ duru nwoke, obvu eme, nọ l'ime ulo-ndzukọ ono. Nwoke obvu ono chishia oke mkpu sụ: ³⁴ “Paru anyi haa; Jizosu onye Nazaretu! ?Bu gunu be anyi ị ngu jigba? ?I bya anyi emebyishi? Mu maru onye i bu. I bu onye du nsọ, shi l'eka Chileke.”

³⁵ Jizosu baaru iya mba sụ: “Dobe onu doo! Futa nwoke ono l'ehu!” Obvu ono bya atua nwoke ono ndapfu l'edzudzu-oha l'eka ono; bya afuta iya l'ehu; ophu ọ dudu iphe, o meru nwoke ono.

³⁶ Ọ du phe biribiri. Epehe pfuahaa sụ: “?Egube opfu owa-a bu gunu? Onye ophu egudeje egube nkamenya owa mę ike sụ g'obvu

wufuta; ephe awufuta.” ³⁷ E pfudzuru ke Jizosu l'ekameka l'iphe, bukpo mkpukpu, no l'eka ono.

*Jizosu emeta igwerigwe ndu iphe eme
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)*

³⁸ O gbalihu; o buru iya alufu l'ulo-ndzuko ono bya abahu ibe Sayimonu. Ododonya nodu eme ne nyee Sayimonu. Ephe rwo ya g'o gbaaru iya mkpu. ³⁹ O bya apfu-kube iya bya abaarud ododonya ono mba; o paru nwanyi ono haa; nwanyi ono kwolihu wata phe akwaru ebyaa.

⁴⁰ Enyanwu nyihushiepho; onyemonye, nweru onye iphe-ememe eme dutaru iya Jizosu; o rwuharu o buru iphe-ememe, du idagha. O byakwasokota phe eka mee ephe wekorohu. ⁴¹ Obvu nodu awufutaje l'ehu ikpoto ndu oome bya echigbaa mkpu asuje: “I bu Nwa Chileke!”

Ole obajeru phe mba. Ophu o kwejedu g'ephe pfua opfu; kele ephe maru l'oo ya bu Kereshi obu.

*Jizosu epfu opfu Chileke le Galili
(Mak 1:35-39)*

⁴² Nchi bohuepho; o tugbua jeshia eka onodu nwekinyi iya. Ikpoto nemadzu wata iya achochochu bya awupfuta iya; bya emeahaa g'ephe sede iya g'o to hahe phe ahaha. ⁴³ O su phe: “Mu zifutajekwapho ndu mkpukpu ozo ozi-oma ono, bu iya bu le Chileke egoshi le ya bu eze. Noo iphe, e zidoru mu bu ono.”

⁴⁴ O nodu ara opfu Chileke arara l'ulo-ndzuko ndu Jiu le Galili.

5

*Jizosu eku ndu mbu, tsoaharu iya nu
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ O be ujiku lanu ge Jizosu pfuru l'aguga eze-enyimu Genesaretu; ikpoto nemadzu nodu asopyabe iya asopyabe abya anuma opfu Chileke. ² O huma ugbo labo, no l'aguga mini ono. Ndu ikokoro, shi nodu l'ugbo ono lufuwaa je anodu asa ugbo ikokoro phe asasa. ³ Jizosu bya abahu l'ugbo ono nanu; ophu bu ke Sayimonu bya asu iya g'o nwubaekwa ugbo ono le mini nwanshii. O bya anodu ano l'ime ugbo ono; wata phe ezi iphe.

⁴ O pfughechaepho iphe, oopfu; o su Sayimonu:

“Kpogeshikwaru ugbo bahubaa l'eka mini du ogbu; je g'unu tua ugbo unu le mini nwukoo ema.”

⁵ Sayimonu su iya: “Onyibe; anyi tukoru enyashi mgburugburu sekota akanya iya; o buru ke mmanu. Ole eshinu i pfuru nno be mu aghakwaa ugbo obu ye le mini.” ⁶ Ephe mee ya pho nno bya anwukoo ikpoto ema, jiru ugbo ono; k'ophu o gbeme eme g'o lakaa ugbo. ⁷ Ephe pheku ndu ikokoro ibe phe, no l'ugbo ophu g'ephe gbataru phe. Ephe bya anwu-jia ugbo labo ono; k'ophu o wataru emimi. ⁸ Sayimonu Pyita hamae ya pho; o bya adaa kpurumu l'iphu Jizosu su iya: “Jiko Nnajiuphu! Paru mu haa jeshia iphe, iije; kele mu bukwa onye iphe-eji.”

⁹ Biribiri ikpoto ema ono, a nwukoru ono gude Sayimonu yee ndu ephe l'iya no. ¹⁰ Nokwapho

g'ò dù unwu Zebedi, ephe lẹ Sayimonu atukoje ese ikokoro ono, bụ Jiemusu yee Jiõnu. Noo ya bụ; Jizosu sụ Sayimonu: “Gẹ ndzụ ba agushi ngu. E -shi ntanụ-a bụwaa nemadzụ bẹ ì-nòdu esekutaje.”

¹¹ Ephe kpufutachaepho ugbo pñe l'eli-mgboko; ephe hakõta iphemiphe tsoahaa Jizosu.

Onye ekpenta, Jizosu meru o wekõrohu

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² O be ujiku lanụ gẹ Jizosu nọ lẹ mkpukpu lanụ; nwoke lanụ, ekpenta dzuru ẹhu byapfuta iya. O hũmaepho Jizosu; o daa kpurumu rwõahaa ya sụ: “Nnajiuphu; o -buru uche ngu bẹ ii-mena gẹ mu wekõrohu.”

¹³ Jizosu bya amachia ẹka denyi iya sụ: “O bụ uche mu. Ngwa wekõrohu!” Teke ono kwapho ekpenta ono mishihu iya l'ẹhu. ¹⁴ O karu iya g'ò tọ dukwa onye oo-pfuru iya bya asu iya: “Jechikwa g'onye uke Chileke lerwee ngu ẹnya; l'i gweru ngweja, onye e metaru l'iphe, eme iya nu anuje nu g'e gweeru ngu gẹ Mõsisu turu ekemu sụ g'e gweje iya. Oo ya bụ gẹ ndiphe egude nno maru l'i wekõrohuwaru.”

¹⁵ Ole a kabaalaa epfukashi ke Jizosu pfudzuru iya k'ophu ikpoto igwe oha dzukõru g'ephe nũma lẹ nchi; waa g'o mee pñe g'ephe wekõrohu l'iphe, emegbaa pñe nu. ¹⁶ Obenu lẹ Jizosu atsulaje azu je anõdu l'echiegu pfuru nu Chileke.

Nwoke, iphe lonwuru ibe ẹhu lanụ

(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ O be ujiku lanụ gẹ Jizosu nọ ezi iphe; ndu Fãrisii waa ndu ezije ekemu dokwarupho l'ẹka

ono. Ephe shigbaa le mkpukpu le mkpukpu, no le Galili me Jiudiya; shigbakwapho Jierusalemu bya. Ike Nnajiuphu, bu Chileke mee ya g'ọ du ike mee g'ehu dukota ndu iphe eme ike. ¹⁸ O duru nwoke, iphe lonwushiru ibe ehu lanu, unwoke vu l'iphe, aaze aze gude bya. Ephe chokpoo uzo, ephe e-shi vubata iya l'ime eka ono bya edobe l'iphu Jizosu; ophu o dudu. ¹⁹ Ephe mee nta mee imo; ophu ephe ahumaduru uzo; opfu le nemadzu kunukaru akuru l'eka ono. Tobudu iya bu; ephe bya enyihu eli ulo ono; je alafua uzo l'oma mkpotsu; pyofu iphe-azee, nwoke ono ze. Ephe shi nno mee ya o rwua ali l'iphu Jizosu. ²⁰ Jizosu humaepho g'ephe gude kwetaberu le ya a-du ike mee ge nwoke ono jee ije; o su iya: "Nwoke ibe mu; a guwaru ngu nvu l'iphe-eji ngu g'ọ ha."

²¹ Ndu ezije ekemu waa ndu Farisii ono wata ariri su: "?Bu egube nemadzu gunu bu owa-a, l'epfubyi epha Chileke epfubyi-a? ?Bu onye a-du ike guaru nemadzu nvu l'iphe-eji iya; gbahaa Chileke kpurumu?"

²² Jizosu maerupho iphe, ephe ari bya asu phe: ?O nwuru inwagha be unu ari egube iphe ono?

²³ ?Bu ole ka nphe epfupfu? ?Bu: A guwaru ngu nvu l'iphe-eji ngu? ?To: Gbalihu wata eje ije?

²⁴ Ole o o g'unu a-maru l'e ziru Abubu-Ndiphe g'ọ gujeru nemadzu nvu l'iphe-eji, o meshiru le mgboko-a. O su nwoke ono, iphe lonwushiru ibe ehu lanu ono: Oo ngu be mu epfuru; gbalihu palita iphe-azee ngu; lashia ibe ngu.

²⁵ Nwoke ono kwolihu l'edzudzu-oha ono pata iphe-azee ya; o buru iya ala unuphu. O nodu

aja Chileke ajaja. ²⁶ Onu kugbabechaa ndu ono akugbabe. Akpabiri iya gudechaa phe. Ephe jaahaa Chileke ajaja. Ephe su: Anyi akabekwa huma iphe, kporu onu opfu ntanu.

Ekuku Lívayi

(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ E mechaa; Jizosu tugbuepho l'eka ono bya ahuma onye ana akiriko, epha iya bu Lívayi; eka o no l'ulo okpoga akiriko. O su iya: "Tsoru mu."

²⁸ O haa iphemiphe; gbalihu tsoru iya.

²⁹ Lívayi bya akwaaru iya oke ebyaa l'ibe yebedua, bu Lívayi. Ikpoto ndu ana akiriko me ndu ozo bya anodu ephe l'ephe toko erigba nri ono. ³⁰ Ndu Fárisii waa ndu ezije ekemu guaharu ndu etsoje Jizosu aphu su: "Bu gunu meru iphe, unu le ndu ana akiriko waa ndu ozo, aamakwarupho njo eka eri angugba?"

³¹ Jizosu su phe: "O to bukwa ndu ehu du ike be eegudeje gbapfu onye eme obvu; o kwa ndu iphe eme. ³² Mu ta abyakwaru eku ndu pfuberekoto; o kwa ndu iphe-eji be mu byaru eme g'izimanu lwa azu."

Aswiru Chileke egu

(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Ephe su iya: "Denu g'o gude ndu etsoje Jionu nodu aswije egu epfu anu Chileke; nokwapho ge ndu etsoje ndu Fárisii aswije; obenu le ndu etsoje ngu nu eri angu g'o du phe?"

³⁴ Jizosu su phe: "Unu a-gbe meahaa ge ndu byaru ekele-nwanyi gbe swi egu; l'eka ephe l'onye eme ekele-nwanyi nokwadu l'ekaa? ³⁵ O dukwaru teke ee-mechaa nafu phe onye

ono, eme ekele-nwanyị ono. Oo ya bụ; ẹphe aswiahawaro ẹgu teke ono.”

³⁶ O bya anmaaru phẹ ẹtu sụ: “A ta alakatajẹkwa uwe ọphúú gude gbachia akahụ uwe. Onye meru iya nụ; onye ono alakaa k'ọphúú ono alaka; ẹme mpekala uwe ọphúú ono yẹle akahụ uwe ono taa gbaduru nanu.

³⁷ Ophu a wujeduru mẹe ọphúú ye l'ugbobelemẹe, riwaru pheripheri. Odumeka mẹe ọphúú ono agbawashia ugbolele ono; mẹe ono awushihu; ugbolele ono agbakpohukwapho.

³⁸ Obenu lẹ mẹe ọphúú bẹ eeyeje l'ugbolele ọphúú. ³⁹ Onye anguje akahụ mẹe bẹ k'ọphúú ta agujeedu. Noo kele ọosuje l'akahụ iya pho ka iya ree.”

6

Eswe-atuta-unme

(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ O be l'eswe-atuta-unme; Jizosu phẹ nọdu aghata l'egu, a kọru witi; ndu etsoje iya nụ wọtaahaa akpuru witi ono haru nmaa swokoswoko wata atata. ² Ndu Fárisii haru sụ phẹ: “?Bụ gunu meru iphe unu eme iphe, e te emejedu l'eswe-atuta-unme?”

³ Jizosu sụ phẹ: “?Unu ta aguduru l'ekwoopfu Chileke iphe, Dévidi meru l'eka ẹgu agụ yẹe ndu ẹphe l'iya swi. ⁴ G'ọ bahuru l'ulo Chileke je ewota buredi, e doberu Chileke iche woru taa, bụ buredi, onye ọzo ta atajedu; gbahaa ndu-uke Chileke. O hakwarupho nụ ndu ẹphe l'iya swi?”

⁵ Jizosu sụ phẹ: “Ọ kwa Abubu-Ndiphe bụ Nnajiuphu, nwe eswe-atuta-unme.”

Onye ẹka lanu nwuhuru anwuhu
(*Mat 12:9-14; Mak 3:1-6*)

⁶ O be l'eswe-atuta-unme ozo gẹ Jizosu bahuru l'ulo-ndzuko phẹ je eziahaa iphe; ọ duru nwoke, nọ l'ẹka ono, ẹkutara nwuhuru anwuhu. ⁷ Ndu ezije ekemu waa ndu Fárisii geahaa Jizosu ngge g'a maeshikwaru: ?l'oo-me g'ẹhu dū nemadzu ike l'eswe-atuta-unme; g'ẹphe achokwanaa ophu ẹphe a-sụ l'o meru. ⁸ Obe Jizosu mawaru egomunggo phẹ bya asụ nwoke, ẹka nwuhuru anwuhu ono: “Gbeshi bya apfuru l'atatiphu onyemonye l'ẹka-a!” Nwoke ono gbalihu je apfuru. ⁹ Jizosu sụ phẹ: “Gẹ mu jia unu aji. Ekemu eswe-atuta-unme ?bụ g'e meje ree; tọo g'e meje ejo-iphe? ?Bụ g'a dzoje ndzu; tọo bụ g'e mebyije ndzu emebyi?” ¹⁰ Ọ bya aghaa ẹnya lephechaa phẹ g'ẹphe ha bya asụ nwoke ono: “Ngwa; lọchia ẹka alọchi!” Ọ lọchia ẹka. Ẹka ono bya eteta iya.

¹¹ Ẹphe swọ-lihu wata achị idzu iphe, ee-me Jizosu.

Jizosu ahota umadzu iri l'ẹbo
(*Mat 10:1-4; Mak 3:13-19*)

¹² Tọbudu iya bụ; o be ujiku lanu; Jizosu bya ejeshia ẹka úbvú dū igwe; jeshia epfuru nū Chileke. O pfukọta nukota Chileke ẹnyashi ophu mgburugburu. ¹³ Nchi bọhu; ọ bya ekua ndu etsoje iya nū bya ahota phẹ umadzu iri l'ẹbo. Ọ gua ndu ono ndu-ishi-ozì iya. ¹⁴ Ndu ọ bụ bụ: Sayimonu onye ọ gụru Pyita; waa Anduru,

bụ nwune iya; waa Jiemusu; waa Jiõnu; waa Filipu; waa Batulomiyu; ¹⁵ waa Matiyu; waa Tomosu; waa Jiemusu, bụ nwa Alufiyõsu; waa Sayimonu, onye yì l'õgbo, l'adzo g'alì Jiu dũru ndu Jiu; ¹⁶ waa nwa Jiemusu, bụ iya bụ Jiudasu; waa Jiudasu Isukariyõtu, bụ iya mecharu nõdu lẹ mpfube; e gude Jizõsu.

*Jizõsu ezi iphe bya eme
ndu iphe eme g'ephe wekõrohu
(Mat 4:23-25)*

¹⁷ Jizõsu yele ndu ono, ọ hõtaru ono tũko shi l'eli úbvú ono kpõ-zeta; bya anõdu lẹ mkpõ-ze iya; ephe l'ikpoto ndu etsoje iya nũ ọzo; mẹ oke igwerigwe ndu shigbaa lẹ Jiudiya l'ophu; mẹ Jierúsalemu; mẹ ọha õnu-eze-enyimu Taya waa Sayidonu; ndu byaru anũma iphe, oo-zi; waa g'õ mee g'ephe wekõrohu l'iphe, emegbaa phez nũ. ¹⁸ Ndu õbvũ eme wekõrohuchakwapho. ¹⁹ Ikpoto ndu ono tũko emegbaa g'ephe denyigbaa ya ẹka; kele ike, shi iya l'ẹhu emeje g'ephe wekõrohuchaa g'ephe ha.

*Emereme l'aphu
(Mat 5:1-12)*

²⁰ Jizõsu bya apalia ẹnya dabẹ ndu etsoje iya nũ bya asu:

“Ehu-õtso bẹ a gõru nũ unubẹ
ndu ukpa;
kele ẹka Chileke bũ eze bũ
k'unu.

²¹ Ehu-õtso bẹ a gõru nũ unubẹ
ndu ẹgu agũ nta;
kele ẹpho e-ji unu.

Èhu-ùtso bẹ a gọru nù unubẹ
 ndu akwa ẹkwa nta;
 kele unu a-chĩa ọchi.

22 “Èhu-ùtso bẹ a gọru nù unu mẹ amadụ -
 kpọo unu ashị; wuchia unu ewuchi; akọ unu
 ọnu; eku unu ndu ẹjo-iphe opfu l'unu kweru kẹ
 Abubu-Ndiphe. 23 G'èhu tsọo unu mbọku ono;
 unu pfulihu tee ẹswa; kele obunggo unu parụ
 ẹka l'imigwe; kele ono bukwapfo gẹ nna phẹ
 ndiche megbaaru ndu mpfuchiru Chileke.

24 “Ọle; nshịokwaro unubẹ ndu
 nweru iphe;
 kele unu natabẹbewaru
 iphe, rwuberu unu.

25 Nshịo unubẹ ndu ẹpho jiru
 nta-a;
 kele ẹgu a-gụ unu.

Nshịo unubẹ ndu achị ọchi
 nta;
 kele unu a-kwa ẹkwa
 gụa aphụ.

26 “Nshịo unu; mẹ onyemonye -nọdu epfu l'unu
 eme ree; kele ono bukwapfo gẹ nna phẹ ndiche
 pfuru kẹ ndu mpfuchiru, shi epfuje iphe, Chileke
 epfuduru.”

Eye ọhogu obu

(*Mat 5:38-48; 7:12a*)

27 “Ọle iphe, mu a-karụ unubẹ ndu anụ iya
 nù bụ: Unu yee ọhogu unu obu; unu mejeru
 onye unu dọ ashị ree. 28 Unu gọjeru ọnu-
 ọma nù onye tọru unu ọnu. Unu pfujeru nù
 Chileke k'onye kọru unu ọnu. 29 Onye chiru ngu
 ẹka l'agbagba nchị; dobefuaru iya nchị ọphuu;

tẹme onye yetarụ ngu uwe-ẹhu ngu; haa ya g'o yetafua nggafu-ẹka ngu. ³⁰ Nụjekwa onyemonye iphe ọ rworu ngu; tẹme onye wotaru iphe ngu; ta ajiekwa iya aji iya ọzo. ³¹ Unu mejeru onyemonye g'ọ du unu g'onye ọzo mejeru unu.

³² “Teke ọ bụepho ndu yeru unu obu bẹ unu yeru obu kpurumu; ?bụ urwu gunu bẹ ono barụ unu? Kele ndu iphe-aji bukwapo ndu yeru pẹ obu bẹ ephe eyeje obu. ³³ Teke ọ bụepho ndu emejeru unu ree bẹ unu emejeru ree; ?bụ urwu gunu bẹ ono barụ unu? Kele ndu eme iphe-aji emejkwapho egube ono. ³⁴ Teke ọ bụepho ndu unu ele ọnya l'unu a-nata l'eka pẹ bẹ unu ejieje ugwo; ?bụ urwu gunu bẹ ono barụ unu? Ndu eme iphe-aji l'ejiekwapho ndu eme iphe-aji ibe pẹ ugwo g'ephe anata iphe, ha g'ugwo, ephe jieru pẹ. ³⁵ Ọ buchia g'unu yee ohogu unu obu; mejeru pẹ ree. Unu jieje ugwo wofu iya ọnya g'obungo unu aha shii; tẹme g'unu aburu unwu Okalibe-kangokotaru-nu, bu Chileke; kele ndu ta amadu iphe-oma yee ndu ejo-iphe bẹ Chileke duchakwaruro odo. ³⁶ Unu buru ndu obu-imemini gẹ Nna unu bukwapo.

Agbarwu ndu ọzo
(Mat 7:1-5)

³⁷ “Unu ta agbarwujekwa ndu ọzo; gẹ Chileke etee ekpedu unu ikpe; ophu unu anmajekwa onye ọzo ikpe; gẹ Chileke ataa amadu unubedua ikpe. Unu gujeru ndu ọzo nvu gẹ Chileke agukwaarupho unu. ³⁸ Unu nuje nemadzu iphe gẹ Chileke anukwapo unu. Iphe, Chileke enwuru ye unu l'eka bu iphe, a tu-jiru atu-ji; tsua

ya atsutsu; bya ayo-jia ya ayo-ji; o ji godogodo awushihu awushihu. Kele ọo iphe, unu gude turu nu nwibe unu bu iphe, Chileke e-gude tukwarupho nu unu.”

³⁹ O bya anmaaru phe etu su: “Onye atsu ishi ?o kpuleru onye atsu ishi ibe iya to? ?Epe taa atukodu dalahu le nsu?” ⁴⁰ Onye anwu iphe l’eka nemadzu ta akajekwa onye onwu iphe l’eka iya enweru enya. Onye eezi iphe bukwa; o -nwutachaa iphe, eezi iya l’o-bya aha g’onye ono, ziru iya iphe ono.

⁴¹ “?Bu gunu kparu iphe, i humaru nwiphe, no onye ozo l’anya; ophu i humaduru ophu ha g’oswebe l’anya nkengu? ⁴² Ozoo; ?denu g’ii-gbe su nwanna ngu g’o gebe g’i mefu iya nwiphe, du iya l’anya; l’eka gubedua ata ahumaduru ophu ha g’oswebe, sweru ngu l’anya nkengu? Gube onye ono bu tuko-l’ehu-atuko-l’obu ono! Vuru uzo mefuadaa iphe ophu ha g’oswebe, sweru ngu l’anya nkengu; g’ii-du ike huma-rweta uzo; mefu nwiphe ophu ha nwanshi, du nwanna ngu l’anya.”

Oshi me akpuru iya
(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “O to dukwa okpobe oshi, mijeru mebyi du eji; ophu o dukwanu ejo oshi, mijeru mebyi, du ree. ⁴⁴ Eegudeje akpuru, oshi miru maru egube oshi, o bu. A ta awotajekwa akpuru ujiru l’oshi aga; ophu a wotajedu era-nggorobyi l’egbara. ⁴⁵ Okpobe nemadzu eshijekwa l’okpobe iphe, du iya l’obu; wofuta okpobe iphe. Ejo nemadzu nodu eshijkwapho l’ejo-iphe, du iya l’obu;

wofuta ejo-iphe. Kele iphe, oopfu l'onu bu iphe, jiru iya obu ebushihu ebushihu.”

Umadzu labo, akpu ulo

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “?Bu gunu be o gude unu nodu ekuje mu Nnajiuphu; ophu unu emejedu iphe, mu suru g'unu mee? ⁴⁷ Onyemonye, byapfutaru mu nu; bya anuma opfu mu bya eme iya ememe be mu e-goshi unu onye o du g'oo ya. ⁴⁸ O du ge nwoke, l'akpu ulo bya ebvumia ali ebvumi; tua okpa ulo obu le mkpuma. O be teke utso gbaru; mini bya agbapyabe ulo ono; ophu o ngakpodaaru iya nu me anganga; kele a turu okpa iya l'eli mkpuma. ⁴⁹ Obenu l'onye anu opfu mu; ophu o medu iya ememe du g'onye kpuru ulo l'elikoru; ophu o waduru oswa tua okpa iya; mini gbapyabe iya; o daaro teke ono teke ono dapyashihu; tsua gwogiri-gwogiri.”

7

Ewekorohu nwozi

onye-ishi ndu ojogu

(Mat 8:5-13)

¹ Jizosu pfebekotakpoepho iphe, oopfu; ndu kuru l'eka ono numa; o bahu le Kapaniyomu. ² O duru onye-ishi ndu ojogu ndu Romu, iphe eme nwozi iya; k'ophu oobyawaa anwuhu. Nwokoro ono be o yeru obu shii. ³ Onye-ishi ndu ojogu ono numaepho ke Jizosu; o bya ezia ndu bu ogerenya ndu Jiu g'ephe je arwo Jizosu g'o bya adzo nwozi iya ndu. ⁴ Ephe byapfutaepho Jizosu bya akwatakpo rwoshia ya ike su iya:

“Jikonu; nwoke ono bukwa onye gbaru ke g'i meeru iya iphe ono; ⁵ kele o yeru ndu ali anyi obu; o buru iya kpuru anyi ulo-ndzukọ anyi-a.”

⁶ Jizosu tsoru phe jeshia. Unuphu ibe nwoke ono due ya pho ntse; onye-ishi ndu ojogu ono zia ndu onya iya g'ephe gbapfu iya je asu iya: “Nnajiuphu; e jehero eri aphu k'abyabya; kele mu ta agbaduru ke g'i bataru mu l'unuphu; ⁷ ophu mbedua l'onwomu agbaduru k'akpiritaru ngu ntse. O bua g'i pfua opfu onu; nwozi mu a-dua iche. ⁸ Mu bu onye no nemadzu l'eka; o nwekwarupho ndu ojogu, no mbedua l'eka. Mu -su onye-a g'o jee owa-a; l'o jee. Mu -su onye ophuu g'o bya; l'o bya. Teke mu suru nwozi mu g'o mee owa-a; l'o mee ya.”

⁹ Jizosu numa iya; nwoke ono du iya biribiri. O ghakobe bya asu igwe ndu ephe l'iya swi: “Mu suru-a; l'ali Izurelu kponu be mu ta ahumakwaru onye kwetaberu egube-a.”

¹⁰ Ndu e ziru lwaphutashia azu l'unuphu; nwozi ono wekorohuchawaa ree.

*Jizosu emete nwatibe nwanyi,
ji iya anodedu*

¹¹ O rwua le nchitabohu iya; Jizosu tugbua jeshia mkpukpu, aza Nenu. Ndu etsoje iya nu me ikpoto ndu ozo tsoru iya jeshia. ¹² O byakubeshiepho onu-abata mkpukpu ono ntse; a nodu apafutawaa odzu nwoke, bu iya bu ne iya nwa lanu eje elili; teme ne iya ono buru nwanyi, ji iya anodedu. Igwerigwe ndu shi l'oma mkpukpu ono kwatakpoo awu etso nwanyi ono.

¹³ Noo ya; Nnajiuphu humaeopho nwanyi ono;

imemini iya dū iya. Ọ sū nwanyị ono: “Hua ẹka l'enyā! Ta arahẹ ẹkwa!” ¹⁴ Jizọsu bya edenyi ẹka l'akwata, a pa odzu ono. Ndu pa iya nū pfuru. Ọ sū: “Nwokorọbya; mu sūru ngu g'i teta!” ¹⁵ Onye ono, nwuhuru nū ono gbalihu bya awata epfu opfu. Jizọsu seru iya ye ne iya l'ẹka.

¹⁶ Ndzū rwutakọta phẹ g'ẹphe ha l'ẹka ono. Ẹphe jaaha Chileke ajaja sū: “Ọkalibe onye mpfuchiru Chileke afutaru anyi-o! Chileke kpapfutaakwaru ndibe iya-o!”

¹⁷ E pfudzuru kẹ Jizọsu l'alị Gálili l'ophu mẹ l'alị ndu bupheru phẹ mgburugburu.

*Ozi, Jiṅu onye emeje baputizimu
ezi g'e zia Jizọsu
(Mat 11:2-19)*

¹⁸ Ndu etsoje Jiṅu kọkotaru Jiṅu iphemiphe ono. ¹⁹ Jiṅu bya ekua ndu etsoje iya nū ụmadzu labọ bya ezia phẹ g'ẹphe je ajia Nnajiuphu sū iya: “?Bụ ngu-a bụ onye ọbu, abya nū ọbu? Tọo ?bụ g'anyi lee ẹnya onye ọzo?”

²⁰ Ndu ono byapfuta Jizọsu bya asū iya lẹ Jiṅu onye emeje baputizimu ziru g'ẹphe bya ajia ya sū iya: “?Bụ ngu-a bụ onye ọbu abya nū ọbu? Tọo ?bụ g'anyi lee ẹnya onye ọzo?”

²¹ Teke ono bẹ Jizọsu eme g'igwerigwe ndu iphe eme wekoroḥu; mẹkpoo ndu ẹjo iphememe eme; mẹ ndu ọbvū eme; mẹwaro igwerigwe ndu ọphu atsū ishi, o mekwarupho; ẹphe phuahaa ụzo. ²² Ọ sū ndu ono, Jiṅu ziru ozi ono: “Unu je akaru Jiṅu iphe, unu hūmaru; waa iphe, unu nūmaru. Unu sū iya lẹ ndu atsū ishi l'aphuwaa ụzo; ndu ẹniyeni nọdu

ejewaa ije; ndu ekpenta wekoro huwaa; ndu ada nkuchi nodu anuwaa iphe le nchi; ndu nwuhuru anwuhu be e mewaru; ephe teta dzuru ndzu; a nodu asaru ndu ukpa ozi-oma ono asasa. ²³ Sura; ehutu so be a goru nu onye onoya, mu taa buduru upfu adu lokpa.”

²⁴ Ndu ono, Jionu ziru ozi ono tugbuepho; Jizosu wata epfuru ikpoto ndu ono ke Jionu su phe: “?Bu gunu be unu jeru l'echiegu je ahuma? ?Bu ekperema, pherephere enwunga? ²⁵ ? Bukwanu gunu be unu jeru ahuma? ?Unu jeru ahuma onye gbaphuru erengete ekwa? ?Unu ta amadu le ndu kwaru g'oke-amadu bya eburu eriji ephe; anguji ephe be dugbaa l'unuphu ibe eze? ²⁶ ?Buhunu gunu ozo be unu jeru ahuma? ?Unu jeru ahuma onye mpfuchiru Chileke to? Ihee! Oo ya bu onoya! Mbua; onye unu humaru bukwa onye gbekwa onye mpfuchiru Chileke shii mebyi akaka. ²⁷ Oo ya bu onye ono, Chileke pfuru opfu ehuru iya l'ekwo-opfu iya su: 'Onye owa-a bu onye-ozu mu, mu e-zu g'o vuru ngu uzo; je abooru ngu uzo l'iphu.’* ²⁸ Ge mu kakwaru unu: o to dukwa onye kabakpo Jionu l'iphe, bukpo iphe, nwanyi nwuru anwunwu; obenu l'onye bukpo ya be a gbekpo su l'anya kachaa alwalwa l'eka Chileke bu eze be gbekwa ka Jionu.”

²⁹ Ikpoto ndu ono g'ephe ha mekpoo ndu ana akiriko numa iphe, Jizosu pfuru bya etua Chileke onye pfuberekoto ephe le Jionu mecharu phe baputizimu. ³⁰ Obenu le ndu Farisii waa ndu

* 7:27 7:27 Gunaa Mal 3:1.

maru ekemu jikaru uche Chileke l'onwophe bya aburu ndu Jionu emeduru baputizimu.

³¹ Jizosu su phe: “?Bu gunu be mu a-turu ogbo-a yeru; bukpo gunu be ephe du g'o ya? ³² Ephe du g'unwegirima, no l'edupfu eku nwibe phe oku asuje: 'Nta be anyi phuru unu upyi; ophu unu ekweddu ete ebvu. Anyi rwua erwubvu; ophu unu ekweddu ara ekwa.' ³³ Noo kele Jionu onye emeje baputizimu be byaru nu; ophu o dudu iphe, ookweje eriri; ophu o ngudu mee; unu su l'obvu eme iya. ³⁴ Abubu-Ndiphe byakwanu; bya anodu eri angu; unu su g'e lenu l'o bu ekpiri; buru onye nggaga mee; buru onya ndu ana akiriko me ndu iphe-eji. ³⁵ Ole ndu kwetaru ke mmamiphe Chileke; l'egoshi le mmamiphe iya bu iphe, pfuru oto.”

Jizosu akpafu ibe Sayimonu; onye Farisii

³⁶ Tobudu iya bu; onye lanu le ndu Farisii seeru iya ebyaa. O bya eje ibe onye Farisii ono bya anodu ke nri ono. ³⁷ Nwanyi ovuoba, shi l'ime mkpukpu numae pho l'o no le nri l'ulo onye Farisii; o gude mgbere manu, eshi mkpo teme o nodu ere ire shii ³⁸ gude bya apfuru iya le mgboru okpa; wata akwashii enya-mini. O nodu akwashii Jizosu enya-mini l'okpa bya egude egbushi, no iya l'ishi gude ehucha iya ya; etsutsu iya onu l'okpa bya eworu manu ono, eshi mkpo ono wua ya ya. ³⁹ Onye Farisii ono, shiru iya ite ebyaa ono humae ya pho; o rja su: “Ome nwoke-a bu onye mpfuchiru Chileke eviya; me o manuru onye nwanyia, l'edenyi iya eka-a bu; maru g'oomebe iphe-eji kparu.”

⁴⁰ Jizosu sụ iya: “Sayimonu; ọ duru iphe, mu e-pfuru ngu.”

Sayimonu sụ iya: “Pfunaa ya; O-zì-iphe.”

⁴¹ Jizosu sụ iya: “Nwoke lanu jieru umadzu labo ugwo. Onye ophuu be o jieru ukporo pangu labo le pangu iri. Onye ophuu be o jieru pangu ise kpurumu. ⁴² O nonya; ophu ephe adudu ike pfa ya ugwo ono. O paru ugwo ono hakotaru phe ephebebo. ?Bu onye ole be a-ka iya eye obu l'ephebebo ono?”

⁴³ Sayimonu sụ iya: “Mu arikwa l'oo onye ophu o haru ophu ka shii pho.”

Jizosu sụ iya: “I pfuru ree!” ⁴⁴ O bya aghaa enya l'eka nwanyi ono no bya asu Sayimonu: “? I humaru nwanyi-a? Mu bataru ulo ngu; ophu i keduru mu mini ge mu saa okpa; ole nwanyi-a gude enya-mini saa mu okpa; bya egude egbushi iya huchaa ya. ⁴⁵ Ophu i tsutsuduru mu onu; ole eshinu mu bataru be nwanyi-a gudee mu pho etsutsu onu l'okpa. ⁴⁶ Ophu i wuduru mu manu l'ishi. Obenu le nwanyi-a gudeepho manu, eshi mkpo; bya ere ire shii, awu mu l'okpa. ⁴⁷ Oo ya bu ge mu karu ngu: a guru nwanyi-a nvu l'ikpoto iphe-eji iya. O buru iphe ono meru g'o gude o yee mu obu shii. Obenu l'onye a guru nvu l'iphe, ha nwanshi; eyeje obu nwanshi.”

⁴⁸ O sụ nwanyi ono: “A gwaru ngu nvu l'iphe-eji ngu g'o ha.”

⁴⁹ Ndu ephe l'iya eri nri wata epfufu su: “?Bu onye baa? Onye ophu agujefuaru nemadzu nvu l'iphe-eji.”

⁵⁰ O sụ nwanyi ono: “Ekweta, i kwetaru nkemu dzowaru ngu. Laa l'ehu-guu.”

8

Unwanyi, l'etso Jizosu

¹ Ntsolohu teke ono kwapho; Jizosu tuko mkpukpu le mkpukpu jephekota; ara ozioma k'eka Chileke bu eze ono arara; bya epfu iya epfupfu. Yee umadzu iri l'ebo ono swikpoerupho; ² mekpoo unwanyi, o haru mee g'ephe wekorohu l'obvu, eme phe nu; me iphememe mmanu. Unwanyi ono, ephe l'iya swigbaa ono bu Meri ophu eekuje onye Magudala; onye Jizosu chifuru obvu esaa l'ehu; ³ waa Jiowana, nyee Kuza ophu bu iya l'eyeru Herodu eka l'achikobe eku iya waa Suzana; waa ikpoto ndu ozowaro. G'ephe ha gude iphe, ephe nweru ejeru Jizosu phe ozi.

*Onye agha mebyi iphe**(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)*

⁴ O be teke ikpoto nemadzu zakoberu; ndu shi le mkpukpu wu-pfuta iya; o nmaaru phe etu su phe:

⁵ "Nwoke jeru l'egu atu mebyi iphe iya. O nodu atu mebyi iphe ono; o haru daa l'aguga gbororo; a zopyashia ya l'okpa teme enu bya atutua ya.

⁶ O duru ndu ophu daru l'epfu; efufu, oofuta o nwulwashihu nwushihu; kele mini ta adudu l'epfu ono. ⁷ O duru ndu ophu daru l'eka akpuru obvu no l'ime ali; ephe l'obvu ono tuko vutakota. Obvu ono kpagbushia ya. ⁸ O dukwarupho ndu ophu daru l'eka ali du ree bya evushia; bya amia gbaa mgburugburu ugbo ukporo ise."

O pfunya nno bya ara ya arara su: "Onye nweru enu-nchi, l'anu iphe; numakwa iya!"

*Iphe, meru g'o gude Jizosu
nɔdu egudeje ɛtu ezi iphe*

(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Ndu etsoje iya nɔ jja ya iphe, ɛtu ono bu.
¹⁰ O su phe: “Oo unubɛdua bɛ Chileke meru g'unu maru iphe, e shi domigbaa edomi, bu iya bu k'ɛka Chileke bu eze; obenu lɛ kɛ ndu ozo bɛ a tɔkoru anmaru phe l'ɛtu ɛtu; g'ɔoburu ɛphe -lee ɛnya nta lee imo; o tɔ dudu iphe, ɛphe ahuma; teke ɛphe numachaaaru nta numa imo; o tɔ dudu ɔphu aga phe nchi.”

*Iphe, ɛtu onye agha
mebyi iphe ono bu*

(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Sɔ-a; waa iphe, ɛtu ono bu baa: “Mebyi iphe ono bu opfu Chileke. ¹² Ndu ɔphu daru l'aguga gbororo bu ndu ɔphu numachaaaru iya nɔ; Obutuswe bya anafu phe mebyi opfu ono, a kuru l'ime obu phe ono; g'ɛphe te ekweta g'a dzoo phe. ¹³ Ndu ɔphu daru l'epfu bu ndu ɔphu bu teke ɛphe numaru opfu ono bɛ ɛphe natakpooaru iya l'ɛhu-ɛtso; ole o tɔ gbaduru phe ɔgbarabvu l'obu; ɛphe kwetaɛpho; kpoo nwupfu nwanshi; o beɛpho teke ɔhutama byapfutaru phe; ɛphe gwɔbe iya. ¹⁴ Ndu ɔphu daru l'ɛka akpuru obvu nɔ l'ime alɔ bu ndu ɔphu numachaaaru iya nɔ; ɛphe jenyaa l'uzo phe ono; oke egomunggo; waa ɛku; waa iphe-ɛtso ɔphu du lɛ ndzu phe kpanuka phe ɛhu; ɔphu o dudu iphe, ozi-oma ono meru phe l'ɛhu. ¹⁵ Ndu ɔphu daru l'okpobe alɔ; noo ndu ɔphu bu ndu numaru opfu ono bya egude ɔkpobe obu oma gudeshia ya ike-ike.

Èphe taa nshi pfukashĩa opfu Chileke ono gẹ ndu ọzo kweta.”

Oroku, e yeru oku kpuchia iphe
(Mak 4:21-25)

¹⁶ “Ọ tọ dukwa onye abujeru; o -yechaa oku l'oroکو l'o woru iphe kpuchia ya; ọzoo l'o woru iya nwua lẹ mkpula iphe, aazẹ azẹ. Eedobeje iya l'iphe, aapfubeje oroکو g'on'yemonye, bataru nù a-huma iphóró iya. ¹⁷ Kẹle ọ tọ dudu iphe, e domiru edomi, e tee mechadaa mee g'a madzuru; ọphu ọ dudu iphe, eeme lẹ mpya, e tee mechadaa mee g'a madzuru.

¹⁸ “Unu kwabẹru onwunu ẹnya l'iphe, unu anù lẹ nchi; kẹle iphe, bukpo onye nweru nù bẹ eeyebaaru l'ọphu o nweru. Onye ete nwedu nù bẹ nwọphu o dobesu lẹ ya nweru bẹ aa-gbenu natafua ya nù.”

Ne Jizosu yẹ unwune iya
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ E mecha; ne Jizosu waa unwune iya bya abyarwuta ẹka ono. Ọphu ẹphe adudu ike jekube iya; kẹle nemadzù dù igwerigwe. ²⁰ A sù iya: “Ne ngu yẹ unwune ngu nọkwa l'etezi eku ngu.”

²¹ Ọ sù: “O to nwekwa onye ọzo, bụ ne mu; ọzoo unwune mu; gbahaa ndu nùmaru opfu Chileke ono bya eme iya ememe.”

Jizosu abyanyi oke akpara-mini
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² O be ujiku lanu; Jizosu yele ndu etsoje iya nù bahu l'ugbo. Ọ sù phe: “Unu g'anyi dafu azu

eze-onyimu azu iya ophuu.” Epe kporu ugbo jeshia. ²³ Epe kponyaa; mgbenya tu Jizosu. Oke pherephere gude oke akpara-mini bapfuta phe l'echi ogbu mini ono. Mini wujiahaa ugbo-a; ndu ono nma l'agaga. ²⁴ Epe je ekutee Jizosu su iya: “Onyibe! Onyibe! Ugbo abyaakwa anyi ekpukpu!”

O gbalihu bya abaarụ pherephere mba; baarụ oke akpara-mini mba; o buru bugemu. Ekameka daa nyonyoronyo. ²⁵ O su phe: “?Denuhunu ekwekwe obu, unu kweru obu?”

Ndzu gahaa phe. Epe gude ehụ anmanma wata epfu su: “?Bu egube nemadzu gunu baa? Onye ophu asuje pherephere yee mini l'o waa iphe, epe e-me; epe emee g'o pfuru.”

Nwoke, obvu eme

(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Jizosu phe bya akpo-rwua ali ndu Gerasa, no ghaaru Galili iphu. ²⁷ Afuta, ofuta l'ugbo; nwoke, obvu eme, shi l'ime mkpukpu gbapfuta iya. Nwoke obu nokpowaru odu o yeberu uwe l'ehu; ophu o budu l'ulo; o buru l'eka eelije nemadzu be o bu. ²⁸ O humaepho Jizosu; o daa kpurumu l'iphu iya; bya echia mkpu su: “Jizosu! Nwa Okalibe-kangokotaru-nu, bu Chileke! ? Bu gunu be mu le ngu jigba? Mu arwokwa ngu arworwo; ta anushinu mu aphu.” ²⁹ Jizosu kahawaru obvu ono g'o futa nwoke ono l'ehu; kele tekenteke be o kparwutawaru iya l'ehu. A tua ya mkporo l'okpa yele eka; chee ya nche. O nodu atukoje iphe ono gbabushia; obvu ono emee ya; l'o sahu laa l'echiegu.

³⁰ Jizosu bya ajia ya su: “?Iiza gunu?”

O su l'epha iya bu Unubuku; kele obvu du igwerigwe buru iya l'ehu. ³¹ Obvu ono tuko rwo Jizosu su g'o to sukwa phe g'ephe wulahu l'iduma, enwedu ohu.

³² O duru ikpoto ezi, akpa nri l'aguga ubvu l'eka ono. Obvu ono g'ephe ha rwoahaa ya g'o kwe g'ephe wuba ezi ono l'ehu. Oo ya bu; o su g'ephe wubanu. ³³ Obvu ono wufuta l'ehu nwoke ono je awuba ezi ono l'ehu. Ikpoto ezi ono shi l'aguga ubvu ono phota oso; gbaa kpurukpuru gbazeta je awuda l'eze-enyimu ono; mini rigbushia ya.

³⁴ Ndu eche iya nu humaephe iphe, meru nu; ephe gbakashihu je epfukashia ya l'ime mkpukpu me l'oma obegu. ³⁵ Oo ya bu; a wuru jeshinaa ahuma iphe, meru nu. Ephe byapfuta Jizosu; ephe bya ahuma onye obu, obvu shi l'ehu wufu obu g'o no-kube Jizosu. O duwanu ichi; yewanu uwe l'ehu; ndzu gahaa phe. ³⁶ Ndu humaru iphe, meru nu kooru phe g'e gude mee onye ono, obvu shi eme ono o wekorohu. ³⁷ Oo ya bu; ndu bupheru mkpukpu Gerasa mgburugburu rwoahaa Jizosu g'o lufuru phe l'ali; kele ndzu-agugu rwutaru phe. Jizosu bahu l'ugbo laphushia azu. ³⁸ Nwoke ono, a chishiru obvu l'ehu ono rwoahaa Jizosu ge yee ya nodu.

Ophu Jizosu ekwedu; bya asu iya: ³⁹ “Te etsoshiru mu. Laa ndu unu je akoo eze iphe, Chileke meru ngu.”

Ọ tughua je etsoru mkpukpu ono mgburugburu ara eze iphe, Jizosu meru iya arara.

*Nwa Jiayirosu me nwanyi,
nsọ eme mkpurumkpuru
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Jizosu lwaepho; ikpoto ndu kuru l'eka ono nata iya okpobe anata; kele onyemonye echewaru iya echeru. ⁴¹ Ọ duru nwoke lanu, aza Jiayirosu, bu onye-ishi ulo-ndzuko. Ọ bya adaa Jizosu le mgboru okpa; bya arwo iya; eyeru iya eka l'alị g'ọ bya ibe iya. ⁴² Ishi iya bu l'iphe, nwoke ono nwutaru bu mgbawali lanu kpurumu, nowaru iphe, ha g'apha iri l'ebo. Nwata ono nodu abya anwuhu.

Jizosu tsoru iya jeshia. A nodu awu gidigidi akpa mkpa; ekpo iya eka labo. ⁴³ Ọ dukwarupho nwanyi, nsọ-nwanyi mewaru mkpurumkpuru apha iri l'ebo, yi le ndu ono. Nwanyi ono tukowaru iphemiphe, o nweru mephushichaa l'eka ndu eme obvu; ophu o dudu onye ophu metaru iya nu. ⁴⁴ O shia Jizosu azu pyobata bya edenyi onu uwe iya eka; nsọ nwanyi ono meepho bugengu. ⁴⁵ Jizosu su: “?Bu onye denyiru mu eka?”

Ophu o dudu onye kweru l'oo ya. Pyita su iya: “Ha! Onyibe; igwe oha-a ekpo ngu eka labo egube-a; i nodu aji onye denyiru ngu eka.”

⁴⁶ Jizosu su: “Ọ duru onye denyiru mu eka; kele mu mawaru l'ike shi mu l'ehu lufu.”
⁴⁷ Nwanyi ono nonyaa bya amaru le ya tee domikotadu onwiya; o gude ehu anmanma bya adaa ya kpurumu l'iphu; bya araa ya arara l'iphu

ọha iphe, kparu iphe, ya denyiru iya ẹka; bya epfukwaapho ge ya gude wekorohu teke ono teke ono. ⁴⁸ Jizosu su iya: “Nwada mu; ekweta ngu mewaru i wekorohu. Laa l'ehu-guu!”

⁴⁹ Tobudu iya bu; Jizosu kpukwaduru-a opfu l'onu; nemadzu shi l'ibe onye-ishi ulondzuko pho bya asu yebedua ono, bu onye-ishi ulondzuko ono: “Hakwaa O-zì-iphe; te epfuchiẹkwa iya nchi; le nwa ngu nwanyi nwuhwakwaru.”

⁵⁰ Jizosu numa iya bya asu iya: “Ta atsushi ebvu! Oo 'epho g'i kweta! I -kwetawaa be nwa ngu a-dua iche.”

⁵¹ Jizosu byarwutaepho unuphu; ophu o dudu onye o kwekwaduru ge yee ya swiru bahu l'ulo; gbahaa Pyita; waa Jionu; waa Jiemusu; waa ne le nna nwata ono. ⁵² Onyemonye tuko echi mkpu; akwa ekwa nwata ono. Jizosu su: “Unu ta arashi ekwa; kele o to nwuhuduru anwuhu. Oo mgbenya be ooku.”

⁵³ Epe ze iya ochi; kele o doru phe enya le nwata ono nwuhuru anwuhu. ⁵⁴ O bya eseta nwata ono l'eka bya eku ya su: “Nwata! Teta!” ⁵⁵ Nwata ono lwaphuta azu l'ekpa iya. O kwolihi. Jizosu su g'a nu nwata ono nri g'o ria. ⁵⁶ O du ndibe phe biribiri. O su g'o to dukwa onye ephe e-pfuru iphe ono, meru nu ono.

9

*Jizosu ezi ndu-ishi-ozì iri l'ẹbo
g'ephe je epfua opfu Chileke
(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)*

¹ Jizosu bya ekukobe umadzu iri l'ẹbo ono l'ẹka lanu; bya eyeru phe okpukpu-ike g'ẹphe gudeje ike chishije obvu g'o duhabe; waa g'ẹphe meje ge nemadzu wekorohu l'iphe, eme iya nu. ² O bya ezia phe su g'ẹphe je araa k'ẹka Chileke bu eze arara; waa g'ẹphe mee ndu iphe eme g'ẹphe wekorohu. ³ O su phe: "Unu ta adukwa iphe, unu e-gude gbeshi ije unu. Unu ta apakwaru oshi-mpaleka; ophu unu apakwaru ẹkpa. Unu te egudekwa nri; ophu unu egudekwa okpoga. Ophu unu eyekwa uwe nyekwase. ⁴ Unuphu, unu bahukpowaru; unu noduekwapho l'ẹka ono. Unu -shi l'ẹka ono unu ejeshia mkpukpu ozo. ⁵ Ẹka unu jeru; a-jika unu; unu lufuta le mkpukpu ono jishia urwuku okpa unu g'o buru iphe, l'a-nodu agba phe ekebe."

⁶ Ẹphe tugbu je ejepheahaa le mkpukpu le mkpukpu; ara ozi-oma ono arara; bya eme ge ndu iphe eme wekorohu l'ekameka.

Iphe, atufu Herodu ẹhu
(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ Ochi-oha, bu Herodu numa iphemiphe ono, emenu ono; o tufu iya ẹhu. O duru ndu suru l'oo Jionu tetaru dzuru ndzu ozo. ⁸ Ndu asu l'oo Elayijia tetaru; ndu asu l'oo onye lanu l'ime akahu ndu mpfuchiru Chileke tetaru. ⁹ Herodu su: "Ha! ?Buhunu onye bu onye owa-a, mu anu nkiya egube owa? ?Bu Jionu-a, mu ziwaru; e je egbuta iya ishi wotaru mu-a; to ?buhunu onye?" No iya; Herodu meahaa ge ya e-me humakpoo Jizosu obu ẹnya.

*Jizọsu anụ ụnu ụmadzu
iri l'ẹbo l'ụkporo iri nri*

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jiọn 6:1-14)

¹⁰ Ndu-ishi-ozì onò jechaa bya alwaphuta azụ bya akọkotaru Jizọsu iphe, ẹphe meru. O duta pẹ; ẹphe swiru jeshia Betusayida nwẹkinyi pẹ. ¹¹ Ikpoto ndu onò numa iya bya etsoru iya. O nata pẹ ọkpobe anata bya awata pẹ epfuru k'ẹka Chileke bụ eze; bya emee ndu iphe eme; ẹphe wekorohu; mbụ ndu ọ bụ mkpa.

¹² O be l'uzenyashi; ụmadzu iri l'ẹbo onò byapfuta iya bya asụ iya: “Sudupho ikpoto ndu-a g'ẹphe tsoru unuphu l'unuphu l'iphe, bụkpoo mkpukpu-a, bupheru mgburugburu-a je akpata nri, ẹphe e-ri; chọ ẹka ẹphe a-kwa; kele ẹka-a, anyi nọ-a bụkwa echięu.”

¹³ O sụ pẹ: “Unubedua l'onwunu nunu pẹ nri g'ẹphe ria.”

Ẹphe sụ iya: “Iphe, anyi gude l'ẹka-a bụkwa ishi buredi ise waa ẹma labọ kpui; gbahaa g'anyi je l'onwanyi je azutaru g'ẹphe ha nri.”

¹⁴ Kele unwoke, dokwanuru l'ẹka onò beru l'unu unwoke iri l'ẹbo l'unwoke ụkporo iri.

Jizọsu sụ ndu etsoje iya nù: “Ngwa; unu mee pẹ g'ẹphe ndugbaa anọ l'ophere l'ophere; g'ẹphe nọ ụkporo ẹbo-ẹbo l'iri-iri.”

¹⁵ Ẹphe bya emee g'o pfuru bya emee pẹ; ẹphe nduchaa anọ g'ẹphe hakota. ¹⁶ O bya ewota ishi buredi ise onò waa ẹma labọ phọ; bya apalia ẹnya imeli kele Chileke ekele kẹ nri onò; bya eworu iya nyawashia; bya anụ ndu etsoje iya nù g'ẹphe keeru ikpoto ndu onò. ¹⁷ Ẹphe tuko

rijichaa epho. A tütukobe ophu epho riphodoru; o ji nkata iri l'ẹbo; mbụ ibiribe buredi ono.

Pyita akọ onye Jizosu bu

(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ O be teke Jizosu nọ epfu anụ Chileke nwekinyi iya; ndu etsoje iya nụ nọdukwapo l'ẹka ono epho l'iya. O sụ phẹ: “?Bụkpoo onye bẹ ndiphe asuje lẹ mu bụkpoo?”

¹⁹ Ephi sụ iya: “O nwekwaru ndu asuje l'i bu Jionu, onye shi emeje baputizimu. O nwekwarupho ndu asuje l'i bu Elayijia. Ndu asu l'oo onye lanu l'ime akahu ndu mpfuchiru Chileke tetaru dzuru ndzu.”

²⁰ O sụ phẹ: “Unubedua-e; ?Unu sukwanuru lẹ mu bu onye?”

Pyita sụ iya: “Oo ngu bu Kereshi obu, shi Chileke l'eka.”

Epfufu mbụ, Jizosu epfu

lẹ ya e-je iphe-ehuka nwuhu

(Mat 16:20-28; Mak 8:30—9:1)

²¹ O karu phẹ bya alọoru phẹ ẹka lẹ nchi g'ọ tọ dukwa onye epho e-pfuru iphe ono. ²² O sụ: “Abubu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ehuka, du igwerigwe; ndu bu ogerenya; waa ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu l'a-jikakwa iya woru iya megbua. O -rwua lẹ mboku k'eto iya Chileke emee ya l'o teta dzuru ndzu ozo.”

²³ O sụ phẹ g'ephe ha: “Onye o du iya g'o tsoru mu; g'onye ono wofu enya l'ehu onwiya; vutaje oswebe onwu nkiya mboku-mboku vuru tsoru mu. ²⁴ Kele onye eme g'ọ dzoo onwiya ndzu l'e-tuphakwa ndzu iya etupha. Onye gudekwanu

opfu ẹhu mu tuphaa ndzu iya l'a-dzo onwiya ndzu. ²⁵ Mbu ?bu gunu bu urwu, nemadzu ritaru me o -nwekotachaa iphemiphe, no le mgboko-a bya alakwanaa onwiya l'iswi; a nua ya aphu? ²⁶ Kele onye iphere Abubu-Ndiphe du; iphere ezi ozi-oma iya du iya; iphere onye ono a-dukwapo Abubu-Ndiphe me o -noduepho l'ogbu-nwijnwii nkiya abya; waa l'ogbu-nwijnwii ke Nna iya; waa ogbu-nwijnwii k'unwu-ojozi iya, du nsu. ²⁷ Ole ge mu gbukwaaru iya unu tororo; o dukwaru ndu haru pfuru l'eka-a, ata yidu nwuhu; gbahaa l'ephe humaadaru eka Chileke bu eze."

Jizosu egbu nwijnwii
(Mat 17:1-8; Mak 9:2-8)

²⁸ "A noepho iphe, ha g'abali esato, o pfuru iphe ono; o bya eduta Pyita; waa Jionu; waa Jiemusu je enyihu eli ubvu; jeshia epfuru nu Chileke. ²⁹ O pfunyaepho nunyaepho Chileke; iphu iya gbuchafu; uwe iya chanwehu; gbuaahaa nwijnwii. ³⁰ A bya ele enya; ndiche labo nodu epfuwaa eyeru iya. Ndu ono bu Mosisu yee Elayijia. ³¹ Epebedua goshikwarupho onwophe l'ogbu-nwijnwii imigwe. Epe no du epfuru Jizosu k'anwuhu, oo-nwuhu le Jierusalemu, bu iphe, Chileke tubuwaru l'oo-me iya. ³² Teke ono be Pyita yee ndu epe l'iya swi kumihuwaru mgbenya. Epe tehu bya ahuma ogbu-nwijnwii ya ono waa umadzu ebo ono, epe l'iya pfuru l'eka ono. ³³ Ndu ono byaepho aha Jizosu; Pyita su iya: Onyibe; o dukwa ree g'anyi no l'eka-a; g'anyi tua mkpu eto: nanu nkengu; nanu ke

Mósisu; nanu ke Elayijia.” Pyita ta amahedu iphe, oopfu.

³⁴ O kpukwaduru nno l'onu epfu; urwukpu bya aso-kputa phe. Ndzu guahaa phe g'urwukpu sopyaberu phe ono. ³⁵ Olu-opfu shi l'urwukpu ono gbufu su: “Onye owa-a bu Nwa mu nwoke, mu hotaru. Unu numajekwa iphe, oopfu!”

³⁶ Olu ono pfuchaepho iphe ono; onye a humaru buwaru Jizosu nwekiya. Ephe no-kirishia; ophu o dudu onye ephe pfuru iya teke ono; mbu iphe ono, ephe humaru ono.

*Eeme onye obvu atu ndafu
g'o wekoro hu*

(Mat 17:14-18; Mak 9:14-27)

³⁷ O be le nchitabohu iya g'ephe nyizetacharu l'eli ubvu ono; ikpoto nemadzu wu-pfuta iya.

³⁸ Noo ya bu; nwoke lanu l'ime ikpoto ndu ono chishia su: “O-zì-iphe; jiko lenaa nwa mu-a enya; kele o kwa iya bu mu nwa lanu. ³⁹ O duru egube obvu, akparwutaje iya l'ehu; o -bya l'o tua ya ndafu; k'ophu uphu anoduje atsushi iya l'onu; oomekaadaa ya iphe teme l'o haa ya.

⁴⁰ Mu rwoo ndu etsoje ngu nu g'ephe chifu iya; ophu ephe adudu ike.”

⁴¹ Jizosu su: “Ha-oo! Unube ogbo ejo okpoma owa-a, adudu iphe, unu ekwetaje-a! ?Bu teke ole be mu a-takpo nshi ge mu l'unu no-beru? Gudeeshikwa nwa ngu obu kpitaru!”

⁴² Nwata ono jepfushiepho Jizosu; obvu ono tuta iya tua l'ali bya eworu iya gbachia. Jizosu bya abaar u obvu ono mba; bya emee nwata ono

o wekorohu. O duru iya nū nna iya. ⁴³ Ẹphe chikafūchaepho ẹn̄ya ele g'ike dū-be Chileke.

*Jizosu epfu iya k'ugbo ẹbo
lẹ ya e-je iphe-ẹhuka nwuhu
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)*

Ọ tūko dūgbakwada phẹ-a biribiri mbū iphemiphe, Jizosu emegbaa. Ọ sū ndu etsoje iya nū: ⁴⁴ “G'opfu-a bamikwaa unu l'enu-nchi; kele Abubu-Ndiphe bẹ ee-mechakwaa kpuru ye ndiphe l'eka.” ⁴⁵ Ọphu ẹphe ta amadu iphe, o pfuru; kele e domiru iya edomi g'o to doshi phẹ ẹn̄ya. Ndzu nodu agukwanu phẹ g'ẹphe e-me jia ya.

*Onye kachakpoo shii
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)*

⁴⁶ Ẹphe wata adzokashi onye kachaa shii lẹ g'ẹphe ha. ⁴⁷ Jizosu maerupho iphe, dū phẹ l'okpoma bya ekuta nwata nshii pfu-kube onwiya; ⁴⁸ bya asu phẹ: “Onye gude k'iswi ẹhu mu nabata nwata nshii, ha ẹgube-a buakwaa mu bẹ ọ nabataru. Onye nabatakwanuru mbedua; buakwanaa onye ono, ziru mu ozi ono bẹ ọ nabataru; kele ọo onye ẹn̄ya kachaa alwalwa lẹ g'unu ha bu onye kachaa shii.”

*Onye ata akposhidu iphe, anyi eme
(Mak 9:38-40)*

⁴⁹ Jiṅnu sū iya: “Ọnyibe; anyi humaru onye gude ẹpha ngu achishi ọbvū. Anyi sū iya g'o to meshi l'o too tsodu ngu g'anyibedua.”

⁵⁰ Jizosu sū iya: “Unu ta asushi iya g'o to meshi; kele onye ata akposhidu iphe, anyi eme akposhi bu anyi.”

Ndu Samériya ajika Jizosu

⁵¹ O rwutashie ya pho l'ala l'imigwe; o tugbua le ya jefutaje Jierusalemu. ⁵² O haru ndu-ozia g'ephe vuru iya uzo je. Ndu ozi ono tugbua bya abahu le mkpukpu lanu, no le Samériya je g'ephe doziaru iya aka oo-ze. ⁵³ Ophu ndu aka ono ekwedu iya anata; kele o phoberu uzo Jierusalemu. ⁵⁴ Jiemusu; waa Jionu, bu ndu etsoje iya nu huma egube iphe ono bya asu iya: "Nnajiuphu! ?Bu g'anyi karu oku g'o shi l'imigwe bya ekepyashia phe too?"

⁵⁵ Jizosu ghakobe bya agbochia phe onu su phe: "Unu ta amakwa egube iphe, unu l'ia l'eme. ⁵⁶ Kele Abubu-Ndiphe ta abyaduru emebyi ndzu ndiphe; o chia g'o dzoo ndzu." E mechaa; ephe shi l'eka ono tugbua jeshia mkpukpu ozo.

Ndu e-tso Jizosu

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Ephe janyaepho l'uzo; nwoke lanu su iya: "Nnajiuphu; mu e-tsojekpoe ngu pho eje ekameka, iije."

⁵⁸ Jizosu su iya: "Uphaga nwekwaru enu; enu, ephe l'eli nweru epfune; obenu le Abubu-Ndiphe te enwedu aka oo-dobeje ishi." ⁵⁹ O su onye ozo: "Tsuru mu!"

Onye k'ono su iya: "Nnajiuphu; ge mu jekwa elifua nna mu."

⁶⁰ Jizosu su iya: "Haa ndu nwuhuru anwuhu g'ephe lia ndu nkephe, nwuhuru anwuhu. Gubedua l'onwongu je epfua k'eka Chileke bu eze g'a numadzuru."

61 Onye ọzo sụ iya: “Nnajiuphu; mu e-tsokwaru ngu; ọle ọo gę mu je asụadaa ndibe mu g'ęphe nọkwa-ęhu mma!”

62 Jizọsu sụ iya: “Ọ-pa-ọgu agha ęnya l'azụ ta ayịkwa l'ozị k'ęka Chileke bụ eze.”

10

Jizọsu agba ndu-ozị iya ębo-ębo l'ozị-oma ono

1 E mechaa; Nnajiuphu byakwa bya ahọta ụkporo ụmadzu ęto l'ụmadzu iri l'ębo ọzo bya agbaa phez ębo-ębo; sụ g'ęphe vuru iya ụzo jekọta l'iphe, bukpo mkpukpu mekpoo ękameka, yebedua l'onwiya abya ejeje. 2 Ọ sụ phez: “Iphe, a kọru l'opfu chashakwaru; mbụ l'ọ kwatakpọkwaaru ha shii; obenu le ndu-ozị, akpata iya akpata ha nwanshii. Unu pfuru nụ Nnaji, nwe iphe, a kọru l'opfu g'ọ ye ndu-ozị, l'a-bya akpata iya nụ. 3 Unu tųgbua jeshia. Unu lekwa ęnya: l'unu dukwa g'unwu aturu; mu chiakwaru unu ye g'unu jeshia ęka agụ jiru ejiji. 4 Unu te egudekwa ęda-okpoga; ọzoo ęda mmanụ; ọzoo akpokpa. Unu te ejekwa anọdu k'ekwe ekele le gbororo. 5 Unuphu, unu -bahukpooru; unu vuru ụzo sụ: ‘Gę nchị dukwa doo l'unuphu-a.’ 6 Teke nwa nchị-odoo nọ l'ęka ono; nchị-odoo unu aburu nkiya. Teke 'ọ dudu; l'ọ lwaphutaru unu azụ. 7 Unu buękwarupho l'unuphu ono; rije nguje iphe, bukpo iphe, ęphe nuru unu; kele onye akanya gbaru k'anata ụgwo iphe, o setaru. Unu te ebuphekwa l'unuphu l'unuphu. 8 Teke unu bahuru mkpukpu; ęphe

-nata unu ree; unu rijeekwapho iphe, a nuru unu. ⁹ Unu mee g'ehu du ndu iphe eme ike l'eka ono; unu asu phe: 'Chileke abyaakwa aburu eze unu.' ¹⁰ Teke unu bahukwanuru mkpukpu; ophu ephe anataduru unu; unu alufu l'oma gbororo iya bya asu phe: ¹¹ 'Urwuku mkpukpu unu, du anyi l'okpa be anyi jishiakwaru unu-o! O kwa iphe, unu a-maru bu le Chileke abyawaa egoshi le ya bu eze.' ¹² Ole iphe, mu akarū unu bu; oo-kakwaru ndu Sodomu mma mboku ikpe; eme le mkpukpu ono."

Iphe ee-me oha, jikaru nu
(Mat 11:20-24)

¹³ "Nshio gube oha Korazinu! Nshio gube oha Betusayida! Kele ome e wotaru iphe-ohumalenya, e meru l'ime unu mee l'oha Taya yele oha Sayidonu m'ephe eyekwaa uwe-aphu; kpua onwophe ntū ūzenya; gude goshi l'izimanu lwaru phe azu; ephe ghawaa umere lwapfuta Chileke. ¹⁴ Ole oo-karu ndu Taya waa ndu Sayidonu mma me Chileke kpeje ikpe eme le g'oo-du unubedua. ¹⁵ Gube oha Kapaniyomu! ? O du ngu g'e kulia ngu g'i supfuru l'imigwe to? Aa-gbekwanu kwatsua ngu kwarua ngu oku-alimaa!"

¹⁶ O su ndu etsoje iya nu: "Onye numaru iphe, unu pfuru numawaru iphe, mu pfuru; onye jikaru unu jikakwaru mu pho; teme onye jikakwanuru mbedua buakwa onye ono, ziru mu ozi ono be o jikaru."

Ndu Jizosu ziru ozi
alwa l'ehu-utso

17 Ụkporo ụmadzu ẹto l'ụmadzu iri l'ẹbo ono jechaa bya egude ẹhu-ụtso lwa bya asụ Jizọsu: “Nnajiuphu; anyi gude ẹpha ngu kachaa ọbvụ ike!”

18 Ọ sụ phẹ: “Mu shia ele Nsetanu g'o shi l'igwe ada g'ebemu-igwe. 19 Sụ-a; mu yeakwaru unu ike l'ẹka g'unu zọpyabejehaa agwọ l'ọkpa mẹ akpị mẹ g'unu kakọta iphe, bụkpoo ike k'ọhogu ono, bụ Obutuswe ike. Ọ tọ dudu iphe, byaru ayi mee unu. 20 Ole g'ọ tọ bụkwaru iphe, ẹhu iya a-nọdu atsọ unu bụ l'unu ka ọbvụ ike; g'ẹhu tsojehia unu l'e dewaru ẹpha unu l'ẹkwo l'imigwe.”

Ẹhu atsọ Jizọsu
(Mat 11:25-27; 13:16-17)

21 Lẹ teke ono kwaphọ bẹ Unme Chileke meru Jizọsu; ẹhu tsomahu iya. Ọ sụ: “Mu ekele ngu ekele Nna, bụ Nnaji igwe yẹe alị; l'i domiru iphe-a gẹ ndu kwaru ẹnya; waa ndu mmamiphe ta amaru iya; i woru iya goshichia ndu obu phẹ guru ìphóró gẹ k'ụnwegirima. Ee! Nna; noo iphe, i mekpọerupho g'ọ dụ ngu; waa g'ọtso ngu ụtso ememe iya.

22 “Nna mu yeakwaru mu iphemiphe l'ẹka. Ọ tọ dukwa onye maru onye Nwa Chileke bụ; gbahaa Nna iya, bụ Chileke. Ọphu ọ dukwa onye maru Nna iya, bụ Chileke; gbahaa Nwa iya; ọzo 'ẹpho onye Nwa iya ono họtaru; goshi iya Nna iya.”

23 Jizọsu yẹe ndu etsoje iya nụ nọduepho nwẹkinyi phẹ; ọ ghakọbe sụ phẹ: “Ẹhu-ụtso bẹ a gọru nụ unubẹ ndu gude ẹnya unu ahuma iphe-a, unu ahuma-a. 24 ?Unu maru-a lẹ ndu

mpfuchiru Chileke; waa ndu eze, dụ igwerigwe bẹ ọ gūru ẹgu ahuma iphe-a, unu ahuma-a; ọle ẹphe ta ahumaduru iya. Ọ gūkwaru pẹ phọ anuma iphe-a, unu anu-a; ọle ẹphe ta anumaduru iya.”

Ekemu, kpo-chiru ishi

(Mat 22:34-40; Mak 12:28-34)

²⁵ Noo ya bụ; onye lanu, maru ekemu gbalihu gẹ ya gude aji hua Jizosu ama bya asu iya: “O-zì- iphe; ?bụ gūnu bẹ mu e-me gẹ mu dzuru ndzu ojeje.”

²⁶ Ọ sū iya: “?Bụ gūnu bẹ e deru l'ẹkwo ekemu? ?I gūtaru gūnu?”

²⁷ Nwoke ono sū iya: “Ẹkwo ekemu sūru: ‘Yee Nnajiuphu, bụ Chileke ngu obu ngu g'ọ ha. Gude ndzu ngu g'ọ ha; mẹ ike ngu g'ọ ha; mẹ uche ngu g'ọ ha yee Chileke obu. Waa g'i yee nemadzu ibe ngu obu g'i yeru onwongu.’ ”

²⁸ Jizosu sū iya: “I pfukotaru iya; i -mee nno; l'iinweru ndzu.”

*Ẹtu k'onye Samériya,
nweru obu oma*

²⁹ Nwoke ono kunchata iya bya asu iya: “?Ọ bukwanuru onye bụ nemadzu ibe mu obu?”

³⁰ Jizosu nmaaru iya ẹtu sū: “Ọ dūru nwoke, shi Jierúsalemu eje Jieriko. Ọ je evubaa ndu ana nfu. Ẹphe tsua ya iphe tsugbuphodo iya ndzu nwanshii; gbabẹ iya oto bya aparu iya haa; ọ noduwaa mkpokpo ndzu. Ẹphe gbakashihu.

³¹ Ọ dūru g'ọ nwuru; onye uke Chileke nodu aghata l'uzo l'eka ono bya ahuma iya; bya agbangoo ya; shia uzo ozo; ọ buru iya atugbu.

³² Oshilokpa Lívayi ghatashikwaapho l'uzo ono bya ahumakwa iya pho bya ahangokwaa ya pho. ³³ Obenu l'onye Samériya, ejekpooro iphe, ooje ghatashiaru eka nwoke ono no bya ahuma iya; imemini iya du iya. ³⁴ O bya ejepfu iya bya edebachaa ya manu l'onyá, dugbaa ya l'ehu; kpua ya ya mee bya ekechishia ya ya. O bya apata iya tukobe le nkapfu-igara iya; bya aparwuta iya ulo ndu ije; bya edobe iya swiru. ³⁵ O be le nchitabohu iya; o chifuta shiru labo bya anu onye-nche ulo ndu ije ono bya asu iya: 'Letakwa iya enya. Teke mu lwaru; o -duru iphe ozo, o phubaaru ngu; mu a-pfua ngu iya.'

³⁶ “?Bu onye ole l'ime umadzu eto ono be i riru l'oo ya bu nemadzu ibe nwoke ono, vubaru ndu ana nfu ono?”

³⁷ Onye ezije ekemu ono su iya: “Oo onye ophu phuru iya obu-imemini pho.”

Jizosu su iya: “Laa; je emeje egube ono.”

Jizosu akpafuta

Mata yee Meri

³⁸ Tobudu iya bu; Jizosu phe kwaseru ejekpoekwapho iphe, ephe eje. Ephe jenyaeapho l'uzo; o bahu l'oma mkpukpu lanu. Nwanyi, epha iya bu Mata dubata iya ibe phe; ge ya kwaarua iya ebyaa. ³⁹ Nwanyi ono nweru nwune nwanyị, epha iya bu Meri. Meri je anodu nonyabe Nnajiuphu; anu opfu iya. ⁴⁰ Mata yenukakwanuru ehu l'eme nri. O bya ejepfu Jizosu je asu iya: “Nnajiuphu! ?Tii sudu nwune mu nwanyị g'o to hashiru mu ozi-a ge mu je nwekinyi mu? Sunu iya g'o bya eyeru mu eka!”

⁴¹ Nnajiuphu sụ iya: “Mata! Mata! I kụnukaru photophoto megbushinụka onwongu. ⁴² Iphe lanụ bu iphe, dị mkpa kpurumu. Meri hataakwanaru òkè-iphe ono ophu ka ree. Ophu a nafubaedu iya ya anafu.”

11

Jizosu ezi g'eepfufe anụ Chileke
(Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ O be ujiku lanụ; Jizosu nọdu ẹka lanụ epfu anụ Chileke. O pfughechaẹ ya phọ; onye lanụ l'ime ndu etsoje iya nụ sụ iya: “Nnajiuphu; zinaa anyi g'eepfufe anụ Chileke gẹ Jionu zikwarupho ndu etsoje iya nụ-a.”

² O sụ phẹ: “Unu -nọdu epfu anụ Chileke; unu sụje:

“Nna anyi, bu l'imigwe;
G'e dobe ẹpha ngu iche.
Goshinu l'ọo gubedua bu eze.
G'emeje iphe, dị ngu l'uche
l'eliphe;
g'eemeje iya l'imigwe.

³ Nunu anyi nri ntanụ-a;
Nri, a-sujeru anyi eri
mbọku-mbọku.

⁴ Gụaru anyi nvụ l'ẹka anyi
mesweru ngu.

G'anyi guru ndu mesweru
anyịbedua.

Te ekwekwa g'anyi nmalahụ
l'ohutama.

Nafutachikwaa anyi g'anyi
ta aba l'ẹka onye

ejo-iphe.”

⁵ Jizọsu sụ p̄hẹ: “D̄enu g'unu ha onye e-jepfu ònyà iya l'echi abalì je asụ iya g'o jie ya ụgwọ ishi buredi ẹto; ⁶ l'ònyà iya, shi ẹka d̄u ẹnya byaru ibe iya; ọphu ya enwedu nri, ya a-nụ iya. ⁷ Ọnyà iya ono gbẹ l'ime ụlo sụ: 'E pfuchishi mu nchì! Mu gu-chiwaru ụzo; swọbe iya iphe. Mu l'unwu mu zewaa azẹe. Ophu mu agbeshiedu abya ngu anụ buredi kẹ nta.' ⁸ Gẹ mu kakwaru unu: ọ -buru l'ọ tọo gbeshidu abya iya anụ buredi ono kẹle ọ bu ònyà iya; l'oo-gudenu kẹle oopfuchi iya nchì; ọphu iphere adudu iya bya anụ iya iphe, ọ byaru asụ g'ọ nụ iya. ⁹ Noo g'o gude mu sụkwanu unu; unu pfua g'a nụ unu iphe; aa-nụ iya unu! Unu chọo iphe; unu a-chọta iya! Unu kua ẹka l'uzo; aa-guharu iya unu! ¹⁰ Kẹle onyemonye, s̄uru g'a nụ iya iphe bẹ aa-nuje iphe; onye chọru nụ l'a-chọtaje; onye kuru ẹka bẹ aa-guhajeru ụzo. ¹¹ ?D̄enu g'unu ha, buru nna, onye nwa iya a-sụ g'ọ nụ iya ẹma; l'ọ gbẹ ch̄iru agwọ nụ iya; ¹² ọzoo teke ọ s̄uru g'ọ nụ iya ẹkwa-ọku; l'ọ nuchia ya akpì? ¹³ Eshinu unubẹ ndu bu ndu ejo-iphe amajeru nụ unwu unu iphe, d̄u ree; ? buchia Nna unu bu l'imigwe ta akabadaa amaru g'oo-me nụ unu Unme-dụ-Nso; mbụ unubẹ ndu s̄uru g'ọ nụ iya unu?”

Eka ike Jizọsu shi

(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ O be teke ọzo; ọ d̄uru nwoke, Jizọsu ch̄ifuru ọbvụ, bu iya l'ẹhu, meru ẹbe oopfujedu opfu. K̄piridangu-ọbvụ ono l̄ufuepho nwoke ono l'ẹhu; nwoke wata epfu opfu. Ọ d̄u ikpoto ndu ono

biribiri. ¹⁵ O dūru ndu ophu sūru l'oo obvu, bu Biyelezebolu, bu iya be bu onye-ishi iphe, bukpuo obvu be o gude achishi obvu.

¹⁶ Ndu ophu abya agbaberu iya onya opfu g'ephe gude nmata iya; su iya g'o menaru phe iphe-ohumalenya, e-goshi l'oo Chileke ziru iya eviya. ¹⁷ O maerupho iphe, ephe aru bya asu phe: "Ali-eze -keha ebo; seahaa opfu be o bukwaa ola-l'iswi. Nokwapho g'oo-du l'unuphu, keharu onwiya ebo. ¹⁸ Teke o bukwanu le nkwoka du l'ibe Nsetanu; ?denu g'ee-me g'ali-eze iya keru; me unu -su l'oo Biyelezebolu be mu gude achishi obvu? ¹⁹ O -bukwanuru l'oo Biyelezebolu be mu gude achishi obvu; ?bu gunu be ndu k'unu gudekwanu achishi obvu nkephe? O kwa iya bu l'oo ndu k'unu e-goshiwaro unu l'ikpe nmaru unu. ²⁰ Obenu teke o bukwanu l'oo ike Chileke be mu gude achishi obvu obu; oo ya bu l'o noo iphe, egoshi le Chileke bukwaa eze l'ehu unu.

²¹ "Onye okpehu du -kwaghe ngwogu akwaghe nodu eche ibe iya nche; ?ti madu l'o to dudu iphe, eme iphe iya? ²² Obenu teke onye ka iya ike byaru afuru iya; bya alwu-kpee ya l'o nata iya ngwogu ono, bu iphe, o doberu enya ono; bya akwaa ivu iya ono kekashia.

²³ "Su-a; onye mu l'ia ata tugbaduru bukwa onye opfu mu; onye mu l'ia ata achikobedu achikobe l'achikakwa achika.

*Iphe, akpaje obvu alwa azu
(Mat 12:43-45)*

²⁴ "Teke a chifuru nemadzu obvu l'ehu; obvu ono etsoru echiogu eka mini adudu aghaphe;

achọ ẹka ọo-nmẹ anmẹe. Teke o jenyaa; ophu ọ dudu ẹka ọ humaru; l'ọ sụ gẹ ya laphuëshikwa azu l'akahu ọlo iya-a. ²⁵ Teke ọ byatashiaru; a zawa iya azaza; dozichaa ya ree; ²⁶ l'o je je achita ọbvụ ẹsaa ọzo, ka iya njo; ẹphe awuba je eburu iya; ndzụ nwoke ono teke ono abya aka njo; eme lẹ teke mbụ phọ.”

Okpobe ẹhu-utso

²⁷ Jizosu pfunpho nno; nwanyị lanu l'ime igwe ọha ono chia mkpu sụ: “Ehu-utso bẹ a goru nu nwanyị ophu parụ ẹpho-ime ngu bya echee ngu ẹra!”

²⁸ O sụ iya: “Ehu-utso bẹ gochiaru nu ndu anumaje opfu Chileke bya eme iya ememe!”

Iphe-ohumalenya, meru l'ẹhu Jiona

(Mat 12:38-42; Mak 8:11-12)

²⁹ O be g'ikpoto ndu ono aka shii eje; Jizosu pfuahaa sụ: “Ogbo-nta-a pakpọkwaaru njo. Ẹphe achọ iphe-ohumalenya. O lẹ ọ tọ dukwanu iphe-ohumalenya ọzo, ee-goshi phe; gbahaa iphe, meru Jiona. ³⁰ Mbụ-a; ọo kwa gẹ Jiona bujeru ndu Ninive iphe-ohumalenya phọ bu gẹ Abubu-Ndiphe bu ndu ogbo-nta-a. ³¹ Nwanyị, bu eze ndu Sheba bẹ a-gbalihu mbọku ikpe; nma ogbo-nta-a ikpe; kele o shi l'ẹka igwe beru; alị beru bya gẹ ya numa opfu nkwananya Sólomonu. O be nta-a bẹ onye ka Sólomonu nọ l'ẹka-a. ³² Teme ndu Ninive l'a-gbalihu mbọku ikpe; nma ogbo-nta-a ikpe; kele izimanu lwaru ndu Ninive azu; ẹphe ghaa umere; lwapfuta

Chileke l'opfu, Jiona pfuru phe; obenu l'onye ka Jiona nọ l'ẹka-a nta.”

Oroku, du l'ehu bu enya
(Mat 5:15; 6:22-23)

³³ “O tọ dukwa onye abujeru; o -yechaa oku l'oroku l'o woru iya je edomia edomi; ozoo l'o woru ite kpube iya. Owojechiaru iya kobe le nggu-oroku g'onymonye, bataru nu ahuma iphoro iya. ³⁴ Enya ngu bu oroku, du ngu l'ehu. Teke enya doru ngu edodo; ogwehu ngu abukotaru ngu iphoro iphoro. Teke enya edoduru ngu edodo; ogwehu ngu abukotaru ochii ochii. ³⁵ Oo ya bu; letakwa enya; a -nonyakwaa iphoro, no ngu l'ime gbẹ bya aburu ochii. ³⁶ O -buru l'ogwehu ngu bukota iphoro; ophu o dukpoda ẹka ogba ochii; be oo-nodu enwu enwunwu g'oroku anoduje enwu-a gude nwuberu ngu oku.”

Jizosu epfu ke ndu ezije ekemu
(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Jizosu kpukwaduraa opfu l'onu epfu; onye Farisii bya asu iya: “Oshi adukwa l'ibe mu.” O ttoru iya je anodu k'eri nri ono. ³⁸ O du onye Farisii ono biribiri l'o to vuduru uzo meadaa nsọ akwo ẹka; bya anodu k'eri nri. ³⁹ Nnajiuphu su iya: “Unube ndu Farisii anoduje asa azu okoro asa azu ochi; ole iphe, unu maru bu ana ndu ozo iphe l'eka ike yee ejo-iphe. ⁴⁰ Unube ndu eswe! ?To buedu ẹka lanu, meru azu, mekwarupho ime? ⁴¹ Ole-a; unu woru iphe, no l'ime okoro waa l'ime ochi meeru ndu ukpa iphe-oma; huma le nsọ a-bvuru unu l'iphemiphe.

⁴² “Nshio unube ndu Fárisii; kele unu apfujechaaru apfuru nu Chileke oke-lanu-l'uzo-iri: l'agbo; me olubu; mekpoo iphemiphe, bukpoow nwekwo, eeri eriri; unu agbe haa apfubekoto waa eye Chileke obu. Unu gege apfubekoto; yee Chileke obu; mejekwapho ekemu ophu unu emejehawaa.

⁴³ “Nshio unube ndu Fárisii; mbu unube ndu oduje g'unu nodu l'ishi l'ulo-ndzuko; teme o nodu aduje unu g'e keleje unu ekele k'iche l'eka a du igwe. ⁴⁴ Nshio unu; kele unu du g'ilu, chihuru echihu, a ta humaduru l'enya; a nodu azoje iya okpa; ophu a madu l'ime iya rehuru erehu.”

⁴⁵ Onye lanu bu onye maru ekemu su iya: “O-ziphe; eshinu iipfu egube ono be i tukoakwaru anyi l'ephe abaru mba.”

⁴⁶ Jizosu su iya: “Nshio unube ndu maru ekemu; kele unu ewojeru ivu, anyi erwa boo ndiphe; ole unubedua ta arwukwa ivu ono g'o ka mma l'oo mkpushi-eka lanu. ⁴⁷ Nshio unube ndu gbe nta-a akpushi ulo-ilu l'eka ndiche unu phe ligbaaru ndu ephe gbushiru, bu ndu mpfuchiru Chileke. ⁴⁸ Oo ya bu l'unu egoshi l'unu kweru l'iphe, ndiche unu phe meru be du ree; teme eka unu dukwa iya pho; kele ephe gburu phe egbugbu; unu nodu akpushi ulo-ilu l'eka e liru phe. ⁴⁹ Noo iphe, Mmamiphe Chileke pfuru su: ‘Mu e-zu ndu mpfuchiru Chileke; me ndu-ozu g'ephe jepfu phe. Ndu ono, mu e-zu ono nweru ndu ophu ephe e-gbu egbugbu; duru ndu ophu ephe a-kpa ehuru mmanu.’ ⁵⁰ Oo ya bu l'aa-gwata ogbo-a ugwo ochi iphe, bukpoow ndu mpfuchiru Chileke ono, ndiche phe shi teke iphe

dụ gbushita ono; ⁵¹ e -shikpọọ lẹ mee Ebelu jasụ lẹ kẹ Zakaráya, onye e gburu lẹ mgbaka ọrun-
ngweja Chileke yee eze-ulo Chileke. Sụ-a; gẹ mu
gbukwaaru iya unu tororo; ọ kwa ọgbo-a bẹ a-
gwata ụgwo mee phẹ.

⁵² “Nshio unubẹ ndu maru ekemu; kele unu
wotawaru ire-igodo ulo mmamiphe. Unu ta
abahuduru l'onwunu; teme ndu eme g'ephe
bahụ bẹ unu kpọshiru abahụ.”

⁵³ Jizosu bya l'atugbu l'eka ono; ndu ezije
ekemu me ndu Fárisii ono kwatakpọọ tsoahaa
ya opfu; teme ephe nọdu akuchashikwa iya pho
opfu akuchashi; eme g'o pfua igwerigwe opfu;
⁵⁴ eka ephe ege iya g'ephe gbaaru iya onya opfu,
ephe e-gude nmata iya.

12

Iphe-ekoje-buredi ndu Fárisii (Mat 10:26-27)

¹ Teke ono kwapho; umadzu ukporo l'unu
zakobewaa l'eka ono; k'ophu ephe azogbaa
nwibe phẹ toli toli. Jizosu karu ndu etsoje iya
nu gededede su phẹ: “Unu kwabekwaru iphe-
eko-buredi ndu Fárisii enya, bu iya bu tuko-
l'ehu-atuko-l'obu, ephe bu. ² O to dukwa iphe, e
kpuchiru ekpuchi g'e te mechaa kpuhaa ya; ophu
o dukwa iphe, e domiru edomi g'e te mechaa
maru iphe, o bu. ³ Iphe, unu pfuru l'ochii
bẹ aa-numa l'iphoro; teme iphe, unu dzuru
taba taba l'ime ulo bẹ aa-ra arara g'onnyemoye
numadzuru.”

*Onye aa-tsuje ebvu
(Mat 10:28-31)*

⁴ “Gẹ mu kakwaru unube ndu bu ònyà mu phe: Unu ta tsukwa ndu egbu ogwehu nemadzu ebvu; ndu bu: ephe -gbuchaa; o to duedu iphe ozo, ephe adu ike eme. ⁵ Gẹ mu kakwaru unu onye unu a-nodu atsuje ebvu: onye unu a-tsuje ebvu bukwa onye bu: o -gbuchaa egbugbu; l’o nwekwarupho ike, oo-gude nwuru onye ono chie l’oku-ali-maa. Ee! Mu suru unu-a; nokwa onye unu a-tsuje ebvu bu ono.

⁶ “?Tobudu unwu ogbe ise bu kobo ebo? Ole Chileke ta adukwa unwu ogbe me nanu, o to nyataduru. ⁷ Mbua; egbushi, no unu l’ishi be o guchaakwaru ugu nanu nanu. Unu ta atsushi ebvu! Unu kagbaa ikpoto ogbe aba le mkpa; g’o hahabe igwerigwe.”

*Epfu l’edzudzu-oha l’a bu ke Kereshi
(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ “Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; onye pfuru l’edzudzu-oha pfua ya hoo haa le ya bu nkemu be mube Abubu-Ndiphe l’apfukwarupho l’edzudzu unwu-ojozi-imigwe pfua ya hoo haa l’onye ono bu nkemu. ⁹ Obenu l’onye pfuru l’edzudzu-oha pfua ya hoo haa le ya ta amadu mu be mu apfukwarupho l’edzudzu unwu-ojozi-imigwe ke Chileke pfua ya hoo haa le mu ta amadu onye obu.

¹⁰ “Onyemonye, pfuru Abubu-Ndiphe ejo opfu be aa-gukwaru nvu; obenu l’onye pfubyiru Unme Chileke be a taa gukwaru nvu.

11 “Teke ọ bụ l'ephe kpụ unu bya edobe l'ulo-ndzuko; waa l'iphu ndu-ishi; waa l'iphu ndu govumentu; unu ta ayokwa oshi iphe, unu e-pfu; ozoo g'unu e-dobe onu pfua ya gude kpefu onwunu. 12 Kele Unme Chileke l'e-zia unu iphe, unu e-pfu teke ono.”

*Etu k'onye eze,
bu onye-eswe*

13 Onye lanu l'ikpoto ndu ono su iya: “O-zì- iphe-e! Rwonaa nwune mu g'o kwe ge mu l'iya kee iphe, shi le nna anyi.”

14 Jizosu su iya: “?Bụ onye meru mu onye ekpejeru unu ikpe; ozoo onye ekeru unu oke; gube nwoke ono?” 15 Jizosu su ikpoto ndu ono: “Unu tokwa ehu zehujeru iphe, bukpo iphe, akpataje eye enya l'eku mgboko-a; l'okpobe ndzu nemadzu te eshikwa l'eku, o kpataru akpata; g'ooahabe.”

16 O wataru phe anmaru etu su: “Nwoke lanu, nweru iphe; koru opfu; kpata iya iphe, ha shii.

17 O bya ariahaa l'egomunggo su: “?Denuanu ge mu e-me iya g'o to duedu eka aakube iphe-a?” 18 Mu e-me iya egube-a. ‘Mu a-phoka oba mu phoribebaaaru iya g'o ka oša; l'oo-buwaruro eka mu a-kube mebyi iphe mu; me iphe, mu nweru enweru.’ 19 Noo ya bu; mu asu ndzu mu; eku abyakwaru ngu! Owa-a bukpokwaa iphe, a-suru ngu eri apha, du igwerigwe. Tuta unme nta; ria ngua g'ehu tsoo ngu utso!” 20 “Ole Chileke suru iya: ‘Onye eswe! Enyashi-a be aa-nata ngu ndzu ngu ono.’”

Iphemiphe-a, i doberu onwongu-a; ?bụ onye e-ri iya?’

²¹ “Noo g'onye akparu onwiya ẹku; ọphu ọ dudu iphe, ọ bụ l'iphu Chileke dū bụ ono.”

Eye Chileke iphemiphe l'ẹka
(Mat 6:25-34)

²² Jizosu sụ ndu etsoje iya nū: “Noo iphe, mu gude sū: Unu ta akushi photophoto g'unu e-me ndzū unu: k'iphe, unu e-ri; ọzoo k'ẹhu unu: k'iphe, unu e-ye l'ẹhu. ²³ Kẹle ndzū ka nri; tẹme ogwehu ka uwe aburu iphe. ²⁴ Lewarọ okpoko-ọhà, ephe l'eli! Ephe ta akokwa opfu; ọphu ọ dukwa iphe, ephe eje akpata l'opfu; ọphu ephe enwedu ulo ẹku; ọphu ephe agbadu ọba; ọle Chileke anọdujeelaa azu phe. ?Unu ta amadu l'unu ka ẹnu aburu iphe. ²⁵ ?Denu g'unu ha onye e-gude ayọ oshi; yekwa iphe, ha nwanshii lẹ ndzū iya? ²⁶ Oo ya bụ; ọ -buru l'unu taa dudu ike eme nwiphe habe nwanshii nno; ?buhunu gunu meru iphe, unu aku-phe photophoto? ²⁷ Unu lewarọ ojimbvu g'ọnoduje evu. Ephe te esedu akanya; ọphu ephe agbadu oghu k'akwa uwe. Obenu lẹ-a; unu huma gẹ Sólomonu yeberu uwe, ama mma; ọle uwe iya ta amarwuduru g'ojimbvu lanu. ²⁸ Teke ọ bụ lẹ Chileke eyeje eswa, nọ l'egbudu uwe; l'iphe, bụ ọ -dzuru ndzū ntanu-a; echele l'e woru iya shia ite; ?tọ kabadaa unu eye okpobe uwe? mbu unube ndu-a, ekwekwe, unu kweru abadu ishi-a! ²⁹ Oo ya bụ; unu ta anodujeshi aku-phe photophoto iphe, unu e-ri mę iphe, unu a-ngu. ³⁰ O kwa iphe ono bụ iphe, ohamoha tukoru ayọ oshi iya. Nna

unu makwaru-a l'ọ dọ unu mkpa. ³¹ Unu chọchia ẹka Chileke bu eze! Ọo ya bu; iphemiphe ono aburu iphe, ee-yekwaru unu eyekwa.”

Ẹku imigwe
(*Mat 6:19-21*)

³² “Unu ta atsushi ebvu; unube unwu ndokobe aturu, adudu igwe-a; l'ọ dukwa Nna unu ree okpobe adudu eme g'unu bukwarupho eze l'ẹka ọ bu eze. ³³ Unu reshia iphemiphe, unu nweru gude mee iphe-oma. Unu meeru onwunu ẹkpa okpoga ophu taa kahudu akahu; kparu ẹku unu dobe l'imigwe; ẹka ọ to lwadu ali alwalwa; kele ndu-oshi te ejedu iya; ophu mkpu atadu iya. ³⁴ L'ọ kwa ẹka ẹku ngu, kachaa ngu mkpa no be obu ngu a-nodukwapho.”

Ndu ozi, nwu ẹnya

³⁵ “Unu lishia anamu unu ike; g'ọku dukwapho l'oroku unu. ³⁶ Unu adu g'unwokoro, nwu ẹnya echeru nnajiuphu phe g'ọ lwa ekele-nwanyị, o jeru; g'ephe a-guhakeberu iya ọzo me ọ -bya bya akua ẹka l'uzo. ³⁷ Ehu-utso be a goru nu ndu-ozu ono, nnajiuphu phe l'a-byatashia; ephe anwuru ẹnya. Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; ọo-rukotakwa onwiya su phe g'ephe nodu anoo ge ya kwaaru phe okpobe ebyaa. ³⁸ Ọ -buru l'echi abali be ọ byapfutaru phe nno; ozoo l'iphe-oha enu; ephe nwukwaduru ẹnya; l'ọ buru phe iphe ehu-utso. ³⁹ Ọle-a; unu makwarupho l'ome oke, bu l'unuphu maru teke iphuru abya ibe iya; me ọ nwukwaru-a ẹnya; k'ophu o to kwekwanu g'iphuru ono tsufua ulo iya bata. ⁴⁰ Unubedua

l'onwunu; unu kwabekwapho enya; kele Abubu-
Ndiphe l'a-byakwa teke unu te eledu enya iya."

Nwozi, e gude ire iya eka

(Mat 24:45-51)

⁴¹ Pyita su iya: "Nnajiuphu-e! ?Bu anyibedua
be i nmaru etu owa-a gedegede to oha?"

⁴² Nnajiuphu su: " ?Bu onye bu nwozi, e gude
ire iya eka; teme o buru onye kwaru enya? Oo
ya bu onye ono, nnajiuphu iya doberu l'unuphu
g'o nujeru iya ndibe iya nri l'o rwuberu iya.

⁴³ Ehu-utso be a goru nu nwozi ono me o -buru le
nnajiuphu iya a-lwa bya bya ahuma l'oomo iphe
ono, o ziru iya ono. ⁴⁴ Ge mu gbukwaaru iya unu
tororo; nnajiuphu ono e-wokwaru iphemiphe, o
nweru enweru ye nwozi ono l'eka. ⁴⁵ Obenu

teke nwozi ono riru su: 'Haa! Nnajiuphu mu
anoakwaa odu alwalwa'; bya awata etsukashi
ndu-ozu nwoke ono iphe: unwoke me unwanyi;
wata eri g'o du iya; nguahaa me; o tsuahaa ya.

⁴⁶ Nnajiuphu iya ono a-lwakwa mboku, o to ledu
enya iya waa teke o to madu bya agwaa ya ochi;
woru iya gwakobe le ndu e gudedu ire phe eka.

⁴⁷ "Onye-ozu, machaaruru uche nnajiuphu iya;
ophu o kwakobeduru eka; ozoo mee iphe, bu
uche nnajiuphu iya be ee-chishi echachi ike.

⁴⁸ Obenu l'onye ata amadu uche nnajiuphu bya
emeta iphe echi echachi be ee-chipete iphe.
Onyemonye, a nuru iphe, ha shii be ee-le enya
iphe, ha shii l'eka iya. Onye e yekwanuru iphe,
ha shii l'eka be aa-jikwapho aji iphe, kabaa shii."

Jizosu agbaghashi ndiphe

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ “Iphe, mu byaru bukwa atu oku l'eliphe; mbu l'ok du mu g'a su l'oku obu etsuwaa etsutsu!
⁵⁰ Obenu l'o nweru baputizimu, ee-me mu. Obu akue mu pho phoophoophoo; mbu jasuteke e meadaru iya. ⁵¹ ?Unu dobesu le mu byaru eme ge nchi du ndiphe doo? Aawa! Iphe, mu epfuru unu bu l'iphe, mu byachiaru bukwa mgbaghashi.
⁵² Kele e -shi nta-a be unuphu, umadzu ise bu be a-gbaghashihuepho. Umadzu eto aburu ohogu umadzu labo; umadzu labo aburu ohogu umadzu eto. ⁵³ Ephe a-gbaghashihu: nna aburu ohogu nwa iya; nwa aburu ohogu nna iya. Ne aburu ohogu nwa-nwanyi; nwa-nwanyi aburu ohogu ne iya. Ne ji nwamgboko aburu ohogu nyee nwa iya; nyee nwa aburu ohogu ne ji iya.”

Amaru ge mboku gbaru

(Mat 16:2-3)

⁵⁴ O sukwaphe ikpoto ndu ono: “Oobujeru teke unu humaru aka igwe rwuru erwurwu l'uzo enyanwu ariba; unu asu l'igwe e-dze nwa yegeyege mini; l'oduepho nno. ⁵⁵ Teke pherephere shi l'uzo ndohali wata ezizi; unu asu l'onanwu abyawaa; l'ok du g'unu pfuru. ⁵⁶ Unube ndu ono, bu toko-l'ehu-atoko-l'obu ono. Unu aduje ike lee enya l'eli lee l'ali; kota ge mboku gbaru. Obenu ?bu gunu kparu iphe, unu amadu koo iphe, nta-a du g'oo ya?”

Edoshi opfu

(Mat 5:25-26)

⁵⁷ “?Bu gunu be o gude ophu unu achijedu idzu l'ime obu hota iphe, pfuru oto mee? ⁵⁸ Teke onye gbaru ngu ekwo kpu ngu eje l'ulo-ikpe; kukebe

ẹhu g'unu l'iya doshia l'uzo; g'ọ tọ kpuru ngu je anu onye-ikpe; onye-ikpe e-woru ngu ye l'eka ogbogu; ogbogu eje atua ngu mkporo. ⁵⁹ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; i ti yikwa futa afuta l'eka ono jasụ teke i pfueberu iphe, e gburu ngu pfua pfua afu iya.”

13

Izimanu alwa azu ozo oja-l'iswi

¹ O duru ndu no l'eka ono teke ono, pfuru Jizosu ke ndu Galili, Payileti gbushiru eka ephe no agwa iphe; mee phe gwakobe le mee iphe, e gude agwa iphe. ² O su phe: “?Unu dobesu le ndu Galili ono kakota ndu Galili ozo abu ndu eme iphe-eji opfu l'e gburu phe egube ono. ³ Mu su unu: Waawaa-o! Teke o bu l'izimanu iphe-eji unu ta alwakotaduru unu azu; unu lwapfuta Chileke be unu a-lakotakwapho l'iswi egube ono. ⁴ Too umadzu iri lesato ono, ulo-eli ephekerephe Sayilowamu zeru tugbushia ono; ?unu dobesu l'ephe ka ndu Jierusalemu ophuu abu ndu ejo-iphe? ⁵ Mu suru unu: Waawaa-o! Teke o bu l'izimanu iphe-eji unu ta lwakotaduru unu azu; unu ghaa umere be unu a-lakotakwapho l'iswi nno.”

Etu oshi, ta amiduru amimi

⁶ O bya anmaa etu-a su: “O duru oshi figu lanu, nwoke yeru le mgbabu iya. O nodu abyaje elee ya enya mebyi; o to dudu iphe, oohuma. ⁷ O su onye-ozu mgbabu: ‘?I humaru le mu byawaru apha eto mgburugburu bya elee enya mebyi l'oshi figu-a: ole o to dudu iphe, o mitaru.

Gbutsua ya! ?Bụ gụnu meru g'o gude o jee adzuru ndzụ emebyishiru mu ali?' ⁸ Onye-ozì mgbabu onò sù iya: 'Jìkò hafua ya rọ apha lanua; gẹ mu bvupheadaa ya mgburugburu yeadaa ya ozu. ⁹ Teke ọ bụ l'ọ mịru mebyi apha ozo; ọọ ya bụ l'ọ dụ ree; teke ọdumeka l'ii-gbutsuwa iya rọ.' "

*Jizọsu eme gẹ nwanyị,
okwebe kweberu wekọrohu l'eswe-atụta-unme*

¹⁰ O be teke ọ nọ l'ulo-ndzukọ ndu Jiu onò nanụ ezi iphe l'eswe-atụta-unme; ¹¹ ọ duru nwanyị, nọ l'ẹka onò, ọbvu mewaru iphe-ememe mgbarapha iri l'ẹsato. Ọ lọtawa iya phugọbe; ọphu o kwejẹdu g'ọ pfuru nhamunha. ¹² Jizọsu hụma nwanyị onò bya ekua ya sù iya: "Nwanyị ọma! I nwewaa onwongu l'iphe onò, eme ngu nù onò!" ¹³ Ọ bya ebyibe iya ẹka; nwanyị onò lọchia onwiya teke onò teke onò pfuru nhamunha; bya ekeleahaa Chileke ekele.

¹⁴ Ẹhu ghuahaa onye-ishi ọlo-ndzukọ egbu lẹ Jizọsu meru g'onye iphe eme wekọrohu l'eswe-atụta-unme. Ọ sù ndu onò: "Abalì ishii bẹ e doberu k'ejeje ozi; unu byajẹ g'e mee g'unu wekọrohu teke onò; unu ta abyajeshi l'eswe-atụta-unme."

¹⁵ Nnajiuphu sù iya: "Unubẹ tuko-l'ẹhu-atuko-l'obu-a! ?Unu ta akpofujedu eswi unu l'ẹhu l'ẹhu; ọzoo nkapfụ-igara unu l'ọka iya; chiru iya je g'ọ nguta mini l'eswe-atụta-unme? ¹⁶ Sù-a; nwanyị-a, bụ awa Ẹbirihamu-a, Nsetanu keru ẹgbu eshi k'apha iri l'ẹsato-a; ?tọ gbaduru kẹ g'a tọfu iya l'ẹgbu onò l'eswe-atụta-unme?" ¹⁷ O

pfuchaepho nno; iphere gude ndu ono, etso yebe Jizosu opfu ono. Ikpoto ndu no l'eka ono tuko teahaa eswa k'eze iphe ono, Jizosu emeshibebe ono.

*Etu, e gude akpuru oshi mosutadu anmaa
(Mat 13:31-33; Mak 4:30-32)*

¹⁸ Jizosu su: “?Bu gunu be eka Chileke bu eze du go ya? ?Bu gunu be mu a-turu iya yeru? ¹⁹ O du g'akpuru oshi mosutadu, nwoke wotaru je akua le mgbabu iya. O fua; vuta buru oshi k'eka iya; k'ophu enu, ephe l'eli byaru bya akpaahaa epfune l'ekali iya.”

²⁰ O sukwa phe pho ozo: “?Bukpoo gunu be mu a-turu eka Chileke bu eze yeru? ²¹ O du g'iphe-ekoje-buredi, nwanyi hataru nwanshii ye l'ukpokutu iphe, eegudeje eme buredi, jiru edambacha; o woru iya dobe jasu o tuko koo.”

*Eshi uzo, du kparagu abahu
(Mat 7:13-14,21-23)*

²² Jizosu nodu ejekpopho uzo Jierusalemu, ooje. O nodu aghatagbaa mkpukpu le mkpukpu ezi iphe. ²³ Noo ya; o duru onye jiru iya su iya: “Nnajiuphu-e! ?Ndu aa-dzota a-ha nwanshii to?”

O su phe: ²⁴ “Unu kpata uzo shia uzo, du kparagu bahu; kele aa-du igwerigwe mee g'a bahu; ole ephe taa dudu ike. ²⁵ A -nonyawaa onye nwe ulo gbeshi woru uzo guchia; unu apfuru l'etezi aku eka l'uzo su: ‘Nnajiuphu; guhaaru anyi uzo!’ L'oo su unu le ya ta amakwa eka unu shi-o! ²⁶ Unu awata epfu su: ‘Obenu l'anyi rikwaru; bya angua l'iphu ngu; teme i

zia iphe l'edupfu anyi.' ²⁷ Ọle ọo-sụkwapho: 'Mu sụru unu lẹ mu ta amadụ ẹka unu shi bya; unu gbeshi mu l'iphu g'unu ha; unubẹ ndu ejo-iphe ono!' ²⁸ Noo ẹka unu a-nọdu kwaa ejo ẹkwa; taa ikireze teke unu a-nọdu ele Ébirhamu ẹnya; waa Áyizaku; waa Jiékọpu; waa ndu mpfuchiru Chileke l'ẹka ẹphe nọ l'ẹka Chileke bụ eze; unubẹdua bụru ndu a chishiru achishi. ²⁹ Amadụ e-shi l'uzo ẹnyanwu awawa mẹ l'uzo, ẹnyanwu ariba; shikwapho ndegu; shi ndohali; bya lẹ nri l'ẹka Chileke bụ eze. ³⁰ Unu hụma-a; ọ duru ndu bụ ikpazu, l'e-mechaa bụru ivuzo; ẹme ọ dukwarupho ndu bụ ivuzo, e-mechakwanaa bụru ikpazu."

Jizosu yeru Jierúsalemu obu
(Mat 23:37-39)

³¹ Teke ono teke onokwapho bẹ ọ duru ndu Fárisii, byaru bya asụ Jizosu: "Shilekwaa l'ẹka-a tughua nta; kele Herodu achokwa ngu egbugbu."

³² Ọ sụ pẹ: "Unu je akaru awuru ono lẹ mu achifu ọbvụ; bya eme gẹ ndu iphe eme wekorohu ntanụ-a yele echele; o -be mboku k'eto; ozi mu abvụ. ³³ Ọle g'ọ duhabe; mu a-nodukpoepho eje iphe, mu eje ntanụ-a; waa echele; waa nwarechi; kele ọ tọ dudu ẹka ọzo, onye mpfuchiru Chileke l'e-phuhu gbahaa lẹ Jierúsalemu!

³⁴ "Gube Jierúsalemu; Jierúsalemu, tukuru ndu mpfuchiru Chileke egbu; bya egude mkpuma atụ-gbushi ndu e ziru g'ẹphe byapfuta ngu. Tekenteke bẹ mu meru gẹ mu chikobe

unwu ngu l'eka lanu ge nepfu-oku achikobeje unwu iya l'ime nkù iya-a; ophu i kwedu!
 35 Huma ahuma; l'ibe ngu be aa-gbagharu haa ya l'o buru ochobu! Ge mu karu unu: unu taa humabaekwa mu jasu teke unu a-su: 'Chileke goru onu-oma nu onye ono, gude epha Nnajiuphu abya ono.' "

14

*Jizosu eme onye iphe eme
 g'o wekorohu*

¹ O be l'eswe-atuta-unme lanu; Jizosu jeshia eri nri l'ulo onye no l'ishi le ndu Farisii; ephe nodu egekpoe ya pho ngge. ² Noo ya; onye ehuekoko eme bya bya apfuru iya l'iphu. ³ Jizosu bya epfuru yeru ndu maru ekemu waa ndu Farisii su phe: "?A suru g'e meje onye iphe eme g'o wekorohu l'eswe-atuta-unme too?"

⁴ Ophu ephe epfuduru opfu. O bya eduta iya bya emee ya o wekorohu; bya edufu iya; o lashia. ⁵ Jizosu su phe: "?Denu g'unu ha onye nwa iya; ozoo oke-eswi iya l'adaba l'iduma l'eswe-atuta-unme; g'o to me egwegwa je apafuta iya?"

⁶ Ophu ephe amadu g'ephe e-ye onu l'opfu ono.

Ewoze onwonye ali

⁷ O bya anmaaru ndu e ziru le nri ono etu; eka o lerwetaru enya l'ephe hotagbaaru aba ndu nweru enya je anodu. O su phe: ⁸ "O -buru le nemadzu ziru ngu le nri ekele-nwanyi; te ejekwa je anmakoru l'aba ndu eze; atasu o duru onye ka ngu enweru enya, e ziru le nri ono. ⁹ Onye ono, ziru gu l'iya ono l'a-byakwa bya asu ngu: 'Gbeshi

gẹ nwoke-a nọdu.’ L’i gbẹ teke ono nyigobe je anọ-zeta l’aba ndu ẹnya lwaru. ¹⁰ Oo ya bu; teke e ziru ngu lẹ nri; tųgbua je anọdu l’aba ndu ẹnya lwaru: g’ọo bukwanuru; teke onye ziru unu byaru; l’oo-sų ngu: ‘Ọnyà mu; gbẹshi bya l’ẹka ka ree’; ọo ya bu; aa-kwabẹ ngu ùbvù l’iphu onyemonye, unu l’ẹphe nọ lẹ nri. ¹¹ Kele onyemonye, l’ekuli onwiya eli bẹ ee-kuzeta alị; onye kuzetakwanuru onwiya alị bẹ ee-kuli eli.”

¹² Ọ sųkwapho nwoke ono, ziru iya lẹ nri ono: “Teke ọ bu l’i ziru lẹ nri; ọzoo l’i kuru ọbo-iphe; te kukwa ọnyà ngu phẹ; ọzoo unwune ngu phẹ; ọzoo abubu ngu phẹ; ọzoo obutobu ngu phẹ, nweru iphe. Ọ -dumeka bẹ ẹphe e-ziphutakwa ngu azu; l’oogbe buru l’aapfu ngu ugwo iphe, i meru. ¹³ Ọ buchia; teke i shiru nri ọbo-iphe; zia ndu ukpa; mẹ ndu edzuduru oke; mẹ ndu ẹniyeni mẹ ndu atsų ishi. ¹⁴ Oo ya bu l’oo ẹhu-utso bẹ a goru nu ngu; kele ẹphe taa pfudu ngu ugwo iya. Teke Chileke a-pfu ngu ugwo iya bu teke ndu pfuberekoto e-shi l’onwu teta nọdu ndzu.”

Ẹtu ndu e yeru lẹ nri
(Mat 22:1-10)

¹⁵ Onye lanu l’ime ndu ẹphe l’iya nọ lẹ nri ono numa iya bya asų iya: “Ẹhu-utso bẹ a goru nu onye ono, l’e-ri nri l’ẹka Chileke bu eze!”

¹⁶ Jizosu sų iya: “Ọ duru nwoke, shijeru nri, ha shii; bya ezia ikpoto nemadzu lẹ nri iphe-oma ọbu. ¹⁷ Ọ gbaẹpho l’eri nri ono; o zia onye-ozii iya g’o je ekua ndu e ziru lẹ nri ono sų phẹ g’ẹphe bya l’e shighewaru iya. ¹⁸ G’ẹphe ha tuko loru

agalaba ye iya. Onye k'ivuzo suru iya jiko le ya taa byakotadu. L'o duru ali, ya zuru k'ophuu; ya nodu eje iya ahuma nta-a. ¹⁹ Onye k'ophuu su jiko le ya ta abyakotadu. Le ya zuru oke-eswi iri; ya nodu eje iya ahuta ama ozi. ²⁰ Onye k'ophuu su jiko le ya lutaru nwanyi k'ophuu; ophu ya abyakotadu. ²¹ Noo ya bu; onye-ozino bya eworu iphe ono zia nnajiuphu iya. Nwoke ono, nwe unuphu ono gude ehu-eghu su onye-ozino iya: 'Ngwa; gbaru egwegwa lufu; jeje etsoru oji l'oji mkpukpu tsoru iphe, bukpuo gbororo je achibata ndu ukpa; me ndu edzuduru oke; me ndu atsu ishi; me ndu eniyeni.' ²² E mecha; onye-ozino je asu iya: 'Nna; iphe, i suru ge mee be e meakwaru; ole a ta no-chishikwaru oshi anoo.' ²³ Nnajiuphu onye-ozino su iya: 'Ngwa; je etsoru uzo l'uzo me iphe, bukpuo owere uzo egu je achibata nemadzu g'unuphu ji ejiji. ²⁴ Kele-a; ge mu karu unu; o to dukwa go ka mma loo onye lanu le ndu ono, e zihawaru le nri ono, e-de onu le nri mu.' "

Iphe, oo-phuje onye etso Jizosu
(Mat 10:37-38)

²⁵ Teke ono be a dukpuo igwerigwe etso Jizosu. O ghakobe bya asu phe: ²⁶ "Onye abyapfuta mu nu; ophu nna iya adudu iya ashi; me ne iya; me nyee ya; me unwu iya; me unwune iya nwoke; me ke nwanyi; mbu je akpaa le ndu iya; onye ono ta abyakwa etsokota mu. ²⁷ Onye ete evudu oswebe onwu k'eka iya etso mu ta abyakwa abukotaru onye etsoje mu nu. ²⁸ Su-a; ?Denu g'unu ha onye aru k'akpu ulo-eli; go

to vuru ụzo nọduadaa anọo; gbaa iphe, oo-phu iya; maru: ?ya nwekpọrunu okpoga, l'a-suru iya nụ. ²⁹ Odumeka; ọ -tụebe okpa-ulo; ọphu ọ duedu ike kpufu iya; ndu humaru iya nụ awata iya agbaru mgbonu sụ: ³⁰ 'Lewarọ nwọphu, jeru akpụ ụlo; ọphu ọ duedu ike kpụ-tsee ya.' ³¹ Oobujeru; eze -gbeshi jepfushia eze ibe iya ọgu; l'ọ vuru ụzo nọduadaa anọo chịadaa idzu sụ: ?a maru bụ ụkporo unu ndu ojogu bẹ ya egude ejepfu onye gude ụkporo unu ojogu labo tọo? ³² Teke odumeka ọo-buru onye ọphuu -nọdukwaduro l'eka dụ ẹn्या; l'ọ họta nemadzu ye g'ephe je arwọo ya g'e doshia opfu. ³³ Ọo ya bụ; g'unu ha ta adukwa onye byaru a-buru onye etsoje mu nụ; gbahaa l'onye ono wofuru ẹn्या l'eku iya."

Únú, tsuhuru etsuhu
(Mat 5:13; Mak 9:50)

³⁴ "Únú bụ iphe, dụ ree; ọle teke únú tsobuhuru únú-únú; ?bụ gunu bẹ ee-gude mebaa ya g'ọ buru únú ọzo? ³⁵ Ọ tọ dukpoedunu ree k'eye l'alị; ọzoo l'ikpọzu. Ee-woru iya wushia. Onye nweru ọnu-nchi, l'anụ iphe; nụmakwa iya."

15

Etu k'aturu, kpaphuhuru akpaphuhu
(Mat 18:12-14)

¹ Ndu ana akirikọ me ndu ọzo, bụ ndu eme iphe-iji wata akpitaru ntse g'ephe ngabẹ nchị l'iphe, Jizosu ezi. ² Ehu ghuahaa ndu Fárisii waa ndu ezije ekemu egbu; ephe pfuahaa sụ: "Nta bẹ nwoke ọwa anatajẹ ndu eme iphe-iji; ephe l'iya

atuko erigbachaa nri.” ³ Jizosu bya anmaaru phe etu-a su:

⁴ “O -buru l'onye lanu le g'unu ha nweru ukporo aturu ise; nanu -tuphahu; ?to hadu ukporo eno l'iri le tete ophu l'echiegu; je achohaa ophu tuphahuru nu pho jasu l'ohuma iya?” ⁵ Teke o humaeru iya pho; l'o woru iya nmakobe l'ukuvu teru eswa lashia. ⁶ O -rwua unuphu; l'oo-bya ekukota onya iya phe me obutobu iya phe su phe: “Unu bya etebude mu eswa-o; le mu humawaru aturu mu, shi tuphahu nu-o.” ⁷ Su-a; noo g'emereme l'a-ha shii l'imigwe l'ishi onye eme iphe-eji lanu, izimanu lwaru azu; o lwapfuta Chileke; eme l'ukporo ndu oma eno le ndu oma iri le tete, mkpa izimanu alwa azu aduduru.

Okpoga, a choru achochu

⁸ “Ozoo ? denu nwanyi, e-nweru okpoga mkpola-ochaa iri; nanu etuphahu go to nwuru oku ye l'oroku; zakota ulo; cho ya gbiriri jasu l'ohuma iya. ⁹ Teke o humaeru iya pho l'ohuma bya ekukobe onya iya phe me obutobu iya phe su phe: ‘Unu bya etebude mu eswa; kele mu humaru kobo mu, shi tuphahu nu.’ ¹⁰ Su-a; nokwapho g'unwu-ojozi-imigwe e-te eswa onye shi eme iphe-eji, izimanu lwaru azu; o ghaa umere lwapfuta Chileke.”

Nwata, gbaphuhuru nu

¹¹ Jizosu bya anmaaru phe etu ozo su: O duru nwoke, nwutaru unwokoro labo. ¹² Ke nwata nonyaa bya asu nna iya: “Nnana; kee iphe ngu nu mu ophu rwuberu mu nu.” Nna

phẹ bya eworu iphe, o nweru enweru keeru phẹ. ¹³ Ophu ọ dudu g'a nọ-beru; kẹ nwata ono chikobe iphemiphe, o nweru tugbua ije. O buru iya ala oha, du ẹnya. O je anodu l'eka ono kpakabẹbe okpoga iya lẹ gaphu-gaphu-gaphu. ¹⁴ O kpakabẹbechaepho iphemiphe, a nuru iya; ẹjo okpa nri bya l'alị ono; ọ kpaahaa nri. ¹⁵ O lapfu onye lanu lẹ ndu a nwuru l'alị ono. Onye ono zia ya g'o chejeru iya ezi l'egu. ¹⁶ Egu metabe iya k'ophu ọduje iya g'a su l'a nuru iya egbo iphe, aawushijeru ezi ono; ọle ọ to dudu onye anuje iya ya nu. ¹⁷ O be teke a nonyaru egomunggo lwa iya azu. O su: “?Bunaa umadzu ole l'ime ndu-ozu nna mu nweru nri nweru k'etsutsu iya; mu bya anodu l'eka-a; egu nodu abya mu egbugbu? ¹⁸ Mu a-gbeshikpoepho jepfu nna mu je asu iya: 'Nna; mu meswewaru Chileke bya emeswee ngu. ¹⁹ Mu ta agbaeduru kẹ g'e kua mu nwa ngu ọzo. Meje mu g'iime ndu-ozu ngu ndu i butaru ebuta.' ²⁰ O gbalihu bya alapfushia nna iya.

“O nodukwaduro l'eka du ẹnya; nna iya huma iya; imemini iya du iya. O gbapfu iya je anmata iya akpa; tsutsua ya onu. ²¹ Nwata ono su iya: 'Nna; mu meswewaru Chileke bya emeswee ngu. Mu ta agbaeduru kẹ g'i kua mu nwa ngu ọzo.' ²² Nna iya ono suele-a unwokoro iya: 'Unu chitaru mu akpawuru uwe, bu iya kakota ama mma g'e yee ya; gbabe iya echi eka; yee ya akpokpa. ²³ Unu akputa adeswi, tsuru eba gbua g'anyi gude swaa eswa iya. ²⁴ Kele nwa mu-a nwuhuru anwuhu; nta-a be ọ

byaru bya adzūwaru ndzū ọzo. O shi gbaphuhu agbaphuhu; ọle nta-a bẹ a hūmawaru iya.' Ẹphe wata eme ẹswa.

²⁵ "Teke ono bẹ ọkpara iya nọ l'ẹgu. Ọ lwar-wutashia unuphu ntse; ọ nūma ọda nkwa mẹ ebvu. ²⁶ Ọ bya ekua onye lanū l'ime unwokoro nna iya bya asū iya: '?Bū ole ada?' ²⁷ Nwokoro ono sū iya: 'Ọ kwa nwune ngu lwarū; nna ngu gbua ada-eswi, tsuru ẹba; kele ọ hūmaru iya; ọ nọdukwadu ndzū.' ²⁸ Ẹhu ghuahaa ọkpara iya ono eghu. Ọphu o kweedu abahū unuphu. Nna iya jepfu iya je arwo ya sū iya g'ọ bataro. ²⁹ Ọ sū nna iya: 'Lenu! Apha olemole-a bẹ mu jekotawaru ngu ozi. O toko du-swe iphe, i zijeru mu, mu jikajeru ememe. Ọle i tiki nū-swee mu g'ọ ka mma l'ọo nwa-eghu gẹ mu gude mee ẹmereme mu l'onyà mu phe. ³⁰ O be gẹ nwa ngu ọwa-a, jeru je atuko iphe ngu kpakaaru unwanyi ukpara-a lwarū; i gbuaru iya ada-eswi, tsuru ẹba.' ³¹ Nna iya sū iya: 'Nwa mu; ? Ọ kwa lẹ mu lẹ ngu anokpoo tekenteke; teme iphemiphe, mu nweru buwaru nkengu. ³² Ọ gbaru g'e mee ẹmereme tee ẹswa; kele nwune ngu-a shi nwuhuwaa anwuhu; ọle nta-a bẹ ọ byaru bya adzūru ndzū ọzo. O shi gbaphuhu agbaphuhu; ọle nta-a bẹ a hūmawaru iya.' "

16

Onye-ishi, kwarū ẹnya l'ozi nnaji

¹ Jizosu sukwapo ndu etsoje iya nū: "Ọ dūru nwoke lanū, nweru iphe; nwekwarupho onye-ishi ndu-ozī iya. Ama bya agbaarū nwoke ono

sụ l'onye-ishi ndu-ozì iya ono l'ebvukakwa iphe iya ebvuka. ² Ọ bya ekua onye-ishi ndu-ozì ono sụ iya: ‘?Bụ ụ́nụ bẹ mu anụ l'iime? Ngwa; goshi mu g'i gude eletaru mu iphe mu ẹńya; kele ị tịi bụeduru mu onye-ishi ndu-ozì ọzo.’ ³ Onye-ishi ndu-ozì ono bya ariá sụ: ‘?Bụnaa ụ́nụ bẹ mu e-me ụ́ ụ́najiuphu mu abya mu anafụ abụ ishi ndu-ozì-a? L'ẹbe abụ l'ike ọ́koro dukwadu mu; tẹme ọ dukwanu mu iphere ụ́ mu e-me jeshia arwo. ⁴ Mu mawaru iphe, mu e-me ụ́ ụ́najiuphu ekweje ụ́ mu bataru pẹ unuphu mẹ a -chifue mu phọ l'abụ ishi ndu-ozì-a.’ ⁵ Ọ bya ekukọta ndu jì ụ́najiuphu iya ono ụ́gwọ nanụ nanụ. Ọ sụ onye k'ivuzọ: ‘?Bụ ụ́nụ bẹ i jì ụ́najiuphu mu?’ ⁶ Onye k'ono sụ iya l'ọo ite manụ ụ́kporo ise. Ọ sụ iya: ‘Ngwa; nggẹ ẹkwọ-ụ́gwọ ngu; nọ-zeta ẹgwegwa; dee ite manụ ụ́kporo ẹbo l'iri.’ ⁷ Ọ sụ onye ọzo: ‘Gụbedua-e ?i jì ụ́nụ?’ Ọ sụ iya l'ọo ẹda ereshi ụ́kporo ise. Ọ sụ iya: ‘Nggẹ ẹkwọ-ụ́gwọ ngu; dee ẹda ereshi ụ́kporo ẹno.’ ⁸ Nnajiuphu onye-ishi ndu-ozì ono, 'eegudedu ire iya ẹka ono jakpọo ya ajaja; opfu l'o meru umere onye kwaru ẹńya; kele unwu-eliphe ka akwa ẹńya l'iphemiphe, ẹphe l'ogbo-nta-a eme; eme lẹ ndu nọ l'iphóró Chileke.”

⁹ Jizọsu pfukwaphọ sụ: “Noo iphe, mu gude sụ unu-a: g'unu gude ẹku mgboko-a shitaru onwunu ọ́nyà; g'ọo-buru teke ẹku ọbu laerupho l'ee-duru unu bahụ l'unuphu, te echihudu echihu. ¹⁰ Onye e gude ire iya ẹka l'iphe, ha nwanshii bẹ ee-gudekwaphọ ire iya ẹka l'iphe, ha shii; tẹme onye 'apfubeduru-ẹka-oto l'iphe, abadu ishi ta apfubekwaphọ-ẹka-oto l'iphe, baru

ishi. ¹¹ Oo ya bu; teke o bu l'e te gudedu ire unu eka l'opfu eku ke mgboko-a; ?denu g'ee-shi gude ire unu eka l'opfu okpobe eku? ¹² Temе; teke o bu l'e te gudedu ire unu eka l'eka iphe onye ozo no; ?bu onye a-nukwanu unu ophu a-buru k'unu?

¹³ “O to dukwa nwokoro, achita nnaji labo ejeru ozi le mgbo lanu g'o to kpọ nanu ashi; yee onye ophuu obu; ozoo l'o yeru ehu l'ozu onye lanu; ejeru onye ophuu ozi mkpe. Unu taa nodukwa ejeru Chileke ozi bya emekwapho g'okpoga kwataru unu.”

*Jizosu ezi iphe, bu uche Chileke
(Mat 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)*

¹⁴ Ndu Farisii tukokpoo iphe ono numakota bya awata agbaru Jizosu mgbonu; opfu l'ephe yenukaru okpoga enya. ¹⁵ O su phe: “Oo unubedua bu ndu l'eme onwunu ndu pfuberekoto l'iphu ndiphe; ole Chileke maru obu unu; kele iphe, amadu riru l'o bu iphe-oma be bu ejo-iphe l'iphu Chileke.

¹⁶ “Ekemu, shi l'eka Mosisu; waa opfu ndu mpfuchiru Chileke nokwa jasu teke Jionu onye emeje baputizimu byaru. E -shi teke ono be a wataru ara ozi-oma, bu k'eka Chileke bu eze arara; teme onyenonu nodu adzo uzo abahu iya. ¹⁷ Obenu l'o kakwa nphe g'igwe bvụ; g'ali bvụ; eme le g'akpuru opfu ekemu ono nanu buru iphe-mmanu.

¹⁸ “Onye chifuru nyee ya je alua nwanyi ozo buakwaa ogori be oori; teme onye lukwanuru nwanyi, ji iya chifuru l'erikwapho ogori.”

Onye eze yee Lazarosu

¹⁹ “O duru nwoke lanu, baru eze, eyeje uwe, du eguru bya ere ire; eri gwogwoo mbokum-boku. ²⁰ O dukwarupho onye ukpa, onwo aba, aza Lazarosu, l’azeje l’onu-oguzo onye eze ono. ²¹ O nodu aduje iya g’a su l’a nuru iya nwekpu, shi le nri, eze ono l’eri. Ophu kachaakponu bu le nkuta awujeru bya erichaahaa ya onwo ono. ²² A nonya; onye ukpa ono nwuhu; unwu-ojozi-imigwe kulia ya je edonyabe Ebirhamu. Onye eze pho nwuhukwapho; e lia ya. ²³ O nodu l’oku-alj-maa aka o no le mkpamehu; palia enya; huma Ebirhamu uzanya-uzanya bya ahuma Lazarosu l’eka o no-kube iya.

²⁴ “O chishia su: ‘Nna mu Ebirhamu; g’imemini mu dunu ngu! Zinaa Lazarosu g’o tsee onu mkpushi-eka le mini bya edee mu l’ire g’ire jidata mu; kele mu no l’oke iphe-ehuka l’oku-a.’ ²⁵ Ebirhamu su iya: ‘Nwa mu; nyatakwa le gubedua teke i no ndzu be i natakotaru iphe, du ree nkengu; nokwapho ge Lazarosu natakotaru ejo-iphe teke ono. Nta-a be ehudu waa iya guu; gubedua nodukwanu le mkpamehu. ²⁶ A-gufukpoonu ono; o duru oke ose, paru aka nobutaru g’o to du onye a-du ike shi l’eka-a bya l’eka ono; ophu o dukwanu onye l’e-shi l’eka ono byapfuta anyi.’ ²⁷ Nwoke ono su iya: ‘O du ree; eshinu o du nno nna; jiko zinaa ya ibe nna mu; ²⁸ kele mu nweru unwune ise; zia ya g’o je anmaaru phe okwa g’ephe ta abyapfuta mu l’eka-a, mu eje oke iphe-ehuka-a.’ ²⁹ Ebirhamu su iya: ‘Unwune ngu nweru Mosisu waa ndu mpfuchiru

Chileke; g'ephe n̄umaje iphe, ndu k'ono epfu.'
³⁰ O s̄u iya: 'Aawa nna mu Ébirihamu! ?T̄i
 maḍu l̄e nemadzu -shi l'õnwu teta jepfu p̄he b̄e
 izimanu a-lwa p̄he-a azu.' ³¹ 'Ébirihamu s̄u iya:
 Ep̄he -an̄umaduru olu-opfu M̄osisu waa olu-opfu
 ndu mpfuchiru Chileke; nokwaph̄o g'ephe tee
 kwetakwaph̄o m'obeta o ḍuchakpooru n̄u onye
 shi l'õnwu teta dzuru ndzu.' "

17

Anma okwa eme iphe-iji

(*Mat 18:6-7,21-22; Mak 9:42*)

¹ Jizosu s̄u ndu etsoje iya n̄u: "O doru enya
 l'o ḍugbaaru iphe, e-mechaa mee amad̄u g'o
 shiswee ẓo k̄e Chileke; ọle nsh̄oro onye oo-shi
 l'eka. ² O gogo karu onye ono mma ome a pataru
 m̄kpuma-uswe woru lipyab̄e iya l'olu; je aparu
 chie l'eze-enyimu; eme l'o meru ẓnwegirima-a
 g'ọ ka mma l'ọo onye lanu o shiswee ẓo. ³ Unu
 kwaberu onwunu enya!

"Teke ọ bu l̄e nwan̄na ngu mesweru ngu; baaru
 iya mba. Teke izimanu lwaru iya azu; guaru iya
 nvu. ⁴ Teke ọ bu l'o mesweru ngu akpo esaa
 l'ujiku lanu bya abyapfutakota ngu akpo esaa
 ono; bya asu ngu l'izimanu lwaakwaru iya azu;
 gukotakwaru iya ya nvu."

Ekwekwe

⁵ Ndu-ishi-oz̄i ono s̄u Nnajiuphu: "Nna; mee
 g'anyi kabaa ekweshi ike!"

⁶ O s̄u p̄he: "Ome ekwekwe, unu kweru k̄e
 Chileke habekpoonu shii ḡe nwa rw̄iirw̄iirw̄ii
 akpuru m̄osutadu lanu; m̄e unu adujekwa ike

sụ eze oshi sịkamayinu-a: ‘Phọfu je akpọbe onwongu l’ime eze-onyimu’; mę o mee iphe, unu pfuru.”

Iphe, gbaru onye-ozị l'ememe

⁷ “G’e dobe iya l’onye lanụ lę g’unu ha nweru ohu, l’akọru iya ọkoro; ọzoo l’echeru iya aturu. Teke ọ bụ l’ohu ono shi l’ęgu lwa; ?i-sụ iya-a g’ọ byaępho bya anọdu ria ngụa? ⁸?Tọbudu iphe, ii-pfuchiaru iya bụ: ‘Shiaru mu nụ ite ęnyashi mu ęgwęgwa; je eyee uwe ngu; pafutaadaru mu nri gę mu riadaa; nguadaa męe tẹme l’i ria nkengu?’ ⁹ Mu ta arikwa l’oo-kele ohu ono ekele; g’o jeru iphe, o ziru iya-a. ¹⁰ Nokwaphọ g’unu dụ: unu -meebekotakpoephọ iphe, e ziru unu; unu a-sụ: ‘Anyi bụkwa ndu-ozị, ta abadu lę mkpa; anyi meeruphọ iphe, gbaru anyi l'ememe.’ ”

Jizọsu eme ndu ekpenta iri g’ęphe wekọrohu

¹¹ Gę Jizọsu eje Jierusalemu ono bę ọ ghajaru ókè ndu Samériya yęe Gálili. ¹² Ọ bahępho l’ọma mkpụkpu lanụ; ndu ekpenta iri byapfuta iya; bya agbę ụzenya ụzenya; ¹³ chia mkpu sụ: “Jizọsu! Ọnyibe! Jiko g’imemini anyi dụnụ ngu.”

¹⁴ Jizọsu hụma phę bya asụ phę: “Unu je gę ndu-uke Chileke lee unu ęnya l’ęhu!”

Ęphe tųgbua jeshia; bya ejeberu l’ụzo; ekpenta ono mishihu; ọ bụru phę agbakerehu.

¹⁵ Onye lanụ hụmaephọ lę ya kawaa mma; bya agbaphu azụ; echị mkpu aja Chileke ajaja.

¹⁶ Ọ byarwuta bya adaa kpurumu lę mgboru ọkpa Jizọsu wata iya ekele ekele. Onye k’ono bụ onye Samériya. ¹⁷ Noo ya bụ; Jizọsu

sụ: “?Tọbudu ụmadzu iri bẹ e meru ẹphe wekọrohu? ?Denuhunụ ụmadzu tete ọphuu?
¹⁸?Tọ dukpoedu onye ọphu o rwuru l'ẹhu lẹ ya a-lwaphuta azụ bya ekele ekele; gbahaa onye-a, shi alị ọzo-a?” ¹⁹ Ọ sụ nwoke ono: “Gbalihu jeshia iphe, iije. Ekweta, i kwetarụ kẹ Chileke mewaru g'ị dụ iche.”

Mbọku, ọo-buru
(Mat 24:23-28,37-41)

²⁰ Ndu Fárisii jĩa Jizọsu sụ: “?Bụhunụ teke ole bẹ Chileke e-goshi l'ọo ya bụ eze?” Ọ sụ phẹ: “Chileke -bya egoshi l'ọo ya bụ eze bẹ o too mekwa iya k'ọphu a-huma l'ẹnya. ²¹ Ọphu ọ dukwa onye a-sụ: ‘Huma iya l'ẹka-a; ọzoo l'ọo phụ iya’; kẹle Chileke bụakwa eze unu nta-a.”

²² Ọ sụ ndu etsoje iya nụ: “Oorwuakwa teke unu anyatajẹ nwa teke unu lẹ Abubu-Ndiphe shi anọje; ọle unu taa humaedu iya. ²³ Ọ duru ndu ọphu a-sụ unu: ‘Lekwa iya l'ẹka phọ’; ọzoo ‘g'unu lekwa iya l'ẹka-a!’ Unu te ejekwa; ọphu unu etsokwa phẹ. ²⁴ Kẹle ọ bụ g'ebemu-igwe akuje phoo l'akpaminigwe; shi l'ẹka lanụ lojaa jasụ l'ẹka iya ọphuu bụ gẹ Abubu-Ndiphe e-me mbọku, ọo-bya. ²⁵ Ọle o vufutajẹ ụzo jeadaa igwerigwe iphe-ẹhuka; tẹme ọgbo-nta-a a-jikaadaa ya. ²⁶ Ọo g'ọ dụ l'ọgbo Nuwa phẹ teke ndiche phọ bụ g'ọo-dụ teke Abubu-Ndiphe l'a-bya. ²⁷ Teke ono bẹ ndiphe nọ eri angụ; aluphe nwanyị; ekephe nwanyị; jasụ mbọku, Nuwa phẹ bahuru l'eze ụgbo, ọ kuru. Utso bya agbaa; rigbushia ndiphe l'ọphu. ²⁸ Nokwaphọ g'ọ dụ l'ọgbo Lọtụ. Ẹphe eri angụ; agba nghọ; akọ opfu

bya akpushi ụlo. ²⁹ O be mbọku, Lọtụ lufuru ịe Sodomu; ọku nshi-egbe shi l'igwe dzee ge mini bya ekegbushikọta p̄he g'ep̄he ha. ³⁰ Noo g'ọo-dụ mbọku, Abubu-Ndiphe e-he gboo.

³¹ “O -rwua mbọku ono; g'onye nọ l'okpoku atuta unme; iphe iya nọdu l'ulo; te ejekwa iya ewota. G'onye nọ l'egu te ejeekwa ala unuphu. ³² Nyatakwa iphe, meru nyee Lọtụ.

³³ “Onye bu onye eme ge ndzu iya duru iya l'e-tuphakwa iya etupha. Onye tuphakwanuru ndzu iya etupha bukwa akwakobe be o kwakoberu iya. ³⁴ Ge mu kakwaru unu; enyashi ono be umadzu labo a-ze l'iphe, aaze aze; e zikota onye lanu; haa onye ophuu. ³⁵ Unwanyi labo a-nodu atsụ nri; l'e zikota onye lanu; onye lanu akwaa. ³⁶ Umadzu labo l'a-nodu l'egu; e zikota onye lanu; onye lanu akwaa.”

³⁷ Ndu etsoje iya nu su: “Nnajiuphu; ?bu l'awe be iphe ono e-me?”

O su p̄he: “Oo eka odzu dabyiru be udele edzukobeje.”

18

Etu nwanyi, ji iya anọedu yee onye ekpe ikpe

¹ Jizosu bya anmaaru p̄he etu, o gude goshi p̄he su g'ep̄he pfuje nu Chileke; g'ep̄he ta asu l'ike epfupfu bvwaru p̄he. ² O su p̄he: “O nweru mkpukpu lanu, onye ekpe ikpe bu; ophu ootsudu Chileke ebvu; ophu o gubeduru nemadzu iphe. ³ O dukwarupho nwanyi, ji iya anọedu ndzu, bukwapho l'ime mkpukpu

ono. Nwanyị ono nọdu ejepfufe onye-ikpe ono tekenteke je anọdu arwọ iya sụ iya jiko g'o kpefuta iya l'ẹka onye opfu iya. ⁴ Onye-ikpe ono jikanyakpoepfo bya arịa sụ: 'A maru-a lẹ mu ta atsudu Chileke ebvu; ophu o dudu onye mu guberu iphe; ⁵ ọle nwanyị-a pfuchinukawaru mu nchị. Mu e-kperu iphe iya nụ iya; a -nonyaa o pfugbua mu l'opfu.' "

⁶ Oo ya bụ; Nnajiuphu sụ: "Unu nọmaru iphe, ejo onye-ikpe ono pfuru? ⁷ Sụ-a; ?o dū unu gẹ Chileke ta akabadaanu ekpefu ndu o hotaru egwegwa; mbu ndu araku iya nū eswe l'enyashi? ?Ooby a nọ odu g'o tọ yeru pẹ ẹka? ⁸ Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; oo-kpefukwa pẹ l'oku l'oku. Obenu lẹ-a; Abubu-Ndiphe - byaepfo; ?o duru-a ndu ọo-huma, kweru nọdu iya l'ẹka l'eliphe tọ?"

Etu onye Fárisii yee onye anaję okpoga akiriko

⁹ O bya anmaa etu-a nū ndu gude l'ephe dobesu l'ephe pfuberekoto; woru ndu ọzo nmaa phulaphula. O sụ pẹ: ¹⁰ "O duru umadzu labo, bahuru l'eze-ulo Chileke je epfuru nū Chileke. Onye lanu bu onye Fárisii; onye ophuu bu onye ana akiriko. ¹¹ Onye Fárisii ono gbalihu je apfupheru bya epfuru nū Chileke k'ehu onwiya sụ: 'Chileke; mu ekele ngu ekele lẹ mu ta adudu g'unwoke ọzo; mbu ndu ana nfu; ọzoo ndu eme kẹ nwanyị; mę ndu eme ejo-iphe; ọzoo dū gẹ nwoke-a ana okpoga akiriko-a. ¹² Mu aswjeru Chileke egu ujiku ẹbo l'idzu; teme

iphe, mu kpatakporu akpata be mu ekeje okelanu-l'uzo-iri; nu Chileke.' ¹³ Onye k'ophuu, bu onye ana akiriko pho je apfururo uzanya; ophu o palikpodarunu iphu imeli; gbahaepho aka be oku popoopo l'okpoma su: 'Chileke aka l'ali! G'imemini mube onye iphe-aji du ngu ro!' ¹⁴ Su-a; ge mu kakwaru unu; onye ana akiriko ono byakwaru ala ibe iya; Chileke guwa iya l'onye pfuberekoto; haa onye ophuu; kele onyemonye, l'ekuli onwiya eli be ee-kuzeta ali; onye kuzetakwanuru onwiya ali be ee-kuli eli."

*Jizosu agoru unwegirima
onu-oma*

(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ A nodu ekutagbaaru Jizosu unwegirima, e he l'eka g'o byia phe aka. Ndu etsoje iya nu huma iya bya abaarụ ndu ono, ekutaru iya unwegirima ono mba. ¹⁶ Jizosu bya ekua phe su: "Unu hakwaa unwegirima g'ephe byapfuta mu; unu ta akposhikwa phe abyabya; kele o bu ndu du nno be aka Chileke bu eze bu nkephe. ¹⁷ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; onye ete gudedu obu unwegirima kweta le Chileke bu eze taa bahukwa aka o no."

Onye nweru iphe

(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Onye lanu, bu onye-ishi ja Jizosu su iya: "O-zì-iphe, nwoke, duebe ree; ?bu gunu be mu e-me ge mu nweru ndu ojeje?"

¹⁹ Jizosu su iya: "?Bu gunu meru g'o gude i nodu eku mu onye duebe ree? O to dukwa onye bu onye duebe ree; a -gufu Chileke nwekiya.

20 I mawaru iphe, ekemu Chileke sūru g'e meje: 'Erikwa ogori; ọphu i gbukwa ọchi; ọphu i zikwa iphuru; ọphu i dzukwa ụka; kwabeje nna ngu yee ne ngu ùbvù.' "

21 Nwoke ono sū iya: "Eshinu mu bụ nwata ta adukwa iphemiphe ono ọphu mu mebyijeru."

22 Jizosu nūmaepho nno bya asū iya: "Iphe lanū bụ iphe, phodukwaduru ngu nū; laa je erekota iphemiphe, i nweru; woru aswa iya keeru ndu ukpa; l'i byawarọ etsoru mu. Ọo ya bụ l'iinweru okpobe iphe l'imigwe." 23 Nwoke ono nūmaepho nno; ẹhu dae ya pho dzū; kele o nweru iphe shii.

24 Jizosu lee ya ẹnya bya asū: "Egube g'ootsubekwanu l'ẹhu; mbū ge ndu nweru iphe e-me bahu l'eka Chileke bụ eze. 25 Kele ewota inya pyoo l'ẹnya ngga kakwa nphe; eme le g'onye nweru iphe e-me bahu l'eka Chileke bụ eze."

26 Ndu nūmaru iya nū sū: "?Ọ bahunuru onye be aa-dzota?"

27 Jizosu sū: "Iphe kpobaru nemadzu ẹka ememe be bukwa Chileke sūru iya ememe."

28 Pyita sū: "Lewarọ anyibedua, tukoru iphemiphe haa bya etsoru ngu-a."

29 O sū phe: "Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; o to dukwa onye gude k'eka Chileke bụ eze; haa ulo iya; ozoo nyee ya; ozoo nwune iya; ozoo ndu nwuru iya nū; ozoo unwu iya; 30 ge Chileke ta apfu iya ugwo iya mpfu-ngo nta; lo nweru ndzu ojejoje l'ogbo ọphu no l'iphu."

*K'ugbo ẹto Jizọsu epfu ẹ
ya e-je iphe-ẹhuka nwuhu*

(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Jizọsu bya eduta ọmadzu iri l'ẹbo ono bya asu pẹ: "Unu huma ẹ nta-a bẹ anyi ejewaa Jierusalemu. Iphemiphe, ndu mp-fuchiru Chileke deru k'ẹhu Abubu-Ndiphe bẹ emekotanu. ³² Kele aa-kpuru iya nu ndu amadu Chileke; aa-gbaru iya mgbonu; gude iya mee iphe ochi; vua ya onu-mini; ³³ chia ya echachi; woru iya megbua. Teke o beru mboku k'eto iya l'ooshi l'onwu teta dzuru ndzu ozo."

³⁴ Ophu o dudu iphe ono me nanu, doru pẹ ẹnya; kele e meru g'opfu ono tuchi pẹ ẹnya; ophu ẹphe amadu iphe, o pfuru.

*Jizọsu eme onye atsu ishi
g'o wata aphu uzo*

(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Jizọsu rwutashia Jieriko; o duru nwoke, atsu ishi, no l'aguga etsuzo arwo arwo. ³⁶ O numa igiji ikpoto ndu awugha nu; bya ajiahaa: "?Bu gunu ada?"

³⁷ Epe su iya l'o kwa Jizọsu onye Nazaretu l'aghata.

³⁸ O chishia: "Jizọsu! Nwa Dévidi! Phunaaru mu obu-imemini."

³⁹ Ndu no l'iphu gbochia ya onu; su iya g'o dobe onu doo. O kabakpo ya ro arashi ike: "Gube Nwa Dévidi! Phunaaru mu obu-imemini."

⁴⁰ Jizọsu pfuru bya ezia g'e duta iya bya. O byarwutaepho ntse; Jizọsu su iya: ⁴¹ "?Bu gunu bẹ o du ngu ge mu meeru ngu?"

Ọ sụ iya: “Nnajiuphu; mee gẹ mu wata aphụ ụzo.”

⁴² Jizọsu sụ iya: “Wata aphụ ụzo; l'ekweta, i kwetarū kẹ Chileke mewaru g'ị dū iche.”

⁴³ Teke ono kwaphọ; ọ wata aphụ ụzo; bya etsoahaa Jizọsu; nọdu etu Chileke ẹpha. Iphe, bụkpoo onye hūmaru iya nū jaa Chileke ajaja.

19

Jizọsu yee Zakiyosu

¹ Jizọsu bya abahụ lẹ Jieriko; bya aghajaahaa ya aghaja. ² Ọ dūru nwoke, ẹpha iya bụ Zakiyosu, bụ iya bụ onye-ishi ndu anajẹ akirikọ; tẹme o nweru iphe shii. ³ Ọ chọahakpoo gẹ ya hūma Jizọsu, maru onye ọ bụ; ọphu ikpoto ọha ono ekwedu g'ọ kpata ụzo; kele ọ dū mkpūrūkpu. ⁴ Noo ya bụ; ọ gbavuta ụzo je enyihu eli oshi sịkamo; je anọdu gẹ ya ahūma Jizọsu; kele oo-shi l'ẹka ono ghata. ⁵ Jizọsu byarwutaẹpho ẹka ono bya apalia ẹnya bya asụ iya: “Zakiyosu; nyizeta ẹgwegwa; kele ọo l'ulo ngu bẹ mu kwafutaje ntanụ-a.”

⁶ O nyizeta ẹgwegwa bya egude ẹhu-utso duru Jizọsu duba ibe iya. ⁷ Ẹhu ghuahaa iphe, bụ ndu hūmaru iya nū eghu. Ẹphe pfuahaa sụ: “Lenu; nwoke-a abahụ jeshia g'a kwaarū iya ẹbyaa l'ibe nwoke-a, eme iphe-ẹji-a.”

⁸ Zakiyosu gbalihu bya asụ Nnajiuphu: “Mu sụ-a; Nnajiuphu; iphe, mu nweru enweru bẹ mu e-ke ụzo ẹbo; nū ndu ụkpa oke lanū. Teke ọ bụ l'ọ dūru onye mu riru urwu; iphe, ọ bụ iphe, ọ

bụ; mu a-pfua ya iphe, ha g'iphe, mu riru iya mgbo ẹno.”

⁹ Jizosu sụ iya: “Ntanu-a bẹ a dzọru ndu unuphu-a; kele nwoke-a l'onwiya bukwapo os-hilokpa Ebirihamu. ¹⁰ Abubu-Ndiphe byakwaru achọ ndu tuphahuru etuphahu g'ọo-dzọo pẹ.”

Etu ndu e yeru okpoga l'eka

(Mat 25:14-30)

¹¹ Ẹphe nnyakpoepo iphemiphe ono; ọ wataru pẹ anmaru etu; kele ọ nọwa Jierusalemu ntse; teme ẹphe dobesu lẹ Chileke abyakebewaa egoshi lẹ ya bụ eze. ¹² Ọo ya bụ ọ sụ: “Ọ duru nwoke lanu, bụ eri ndu eze, jeru oha, du ẹnya; g'e kpube iya okpu-eze teme l'oolwa. ¹³ Ọ bya ekua ndu-ozu iya umadzu iri bya ekeeru pẹ pangu iri. Ọ sụ pẹ: ‘Unu gude iya see akanya jasụ mu a-lwa.’ ¹⁴ Ọle nwoke ono du ndu ali iya ashị. Ẹphe zia ndu-ozu g'ẹphe tso iya azu azu je epfua l'eka ono; sụ l'ọ tọ dudu pẹ g'ọ buru nwoke ono, a-buru eze pẹ.

¹⁵ “E kpubechaepo nwoke ono okpu-eze ono; ọ lwa bya ezia g'e kuaru iya ndu-ozu-a, ọ nuru okpoga-a gẹ ya maru urwu, ẹphe ritaru iya. ¹⁶ Onye kẹ mbu bya apfuru iya l'iphu bya asu: ‘Nna; pangu olu ngu ono tukobeakwaru onwiya pangu iri ọzo.’ ¹⁷ Ọ sụ iya: ‘I meru ree! I bụ okpobe onye-ozu. Eshinu e gude ire ngu eka l'iphe, ha nwanshii bẹ mu yeru ngu mkpukpu iri l'eka; g'i buru ishi pẹ.’ ¹⁸ Onye k'ẹbo bya bya asu: ‘Nna; pangu olu ngu ono tukobeakwaru onwiya pangu ise.’ ¹⁹ Onye eze ono sụ iya: ‘Ọ kwapho mkpukpu ise bẹ ii-buru

ishì p̄h̄e.’ ²⁰ Onye ọzo bya asu: ‘Nna; wakwa pangu olu ngu. Mu wōkw̄aru iya ph̄o kechia l̄e nwampekala ẹkwa; ²¹ kele mu ats̄u ngu ebvu l’i d̄unukaru ẹhuka. Iiwotaj̄e iphe, i dobeduru; t̄eme ī n̄odu awotaj̄e iphe, ī k̄uduru.’

²² “Onye eze ono s̄u iya: ‘Ḡube iberezi iphe-a! Ọ kwa opfu-ọnu ngu b̄e mu e-gude nmaa ngu ikpe. Eshinu ī maru l̄e mu d̄u ẹhuka; mu n̄odu ewotaj̄e iphe, mu edobeduru; t̄eme mu n̄odu awotaj̄e iphe, mu ak̄uduru. ²³ ?B̄u ḡunu meru iphe, i yeduru mu okpoga mu l’ulo nche okpoga; g’oo-buru: mu -lwa mu eje ewota iya ȳe iphe, o tukoberu onwiya?’ ²⁴ Ọ bya asu ndu pfuru l’eka ono: ‘Unu nata iya okpoga ono woru n̄u onye ophu nweru pangu iri ph̄o.’ ²⁵ Ẹphe s̄u iya: ‘Ii-nhi Nnajiuphu! ?B̄uchia ȳeb̄edua, nwewaru pangu iri-a?’ ²⁶ Ọ s̄u p̄h̄e: ‘Ḡe mu gbukwaaru iya unu tororo; onye nweru n̄u b̄e aa-n̄ubakwaa ophu ka shii. Obenu l’onye enwed̄u n̄u b̄e aa-gb̄enu nataful̄enu nw̄ophu o nweru.’ ²⁷ S̄u p̄h̄e: ‘A bya l̄e ndu opfu mu-a, b̄u ndu ete ekwed̄u l’oo mu a-buru eze p̄h̄e-a; unu ch̄ita p̄h̄e bya egbushia l’atatiphu mu l’eka-a.’ ”

Jizosu abah̄u l̄e Jierusal̄emu

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jīon 12:12-19)

²⁸ Jizosu pfuchaeph̄o iphe, oopf̄u bya ejeshia Jierusal̄emu, oo-je. ²⁹ Ọ byarwutaeph̄o l’ubv̄u, eekuje Ubv̄u-Olivu, b̄u iya b̄u l̄e mgboru Betufeji; waa Betani; o zia ndu etsoje iya n̄u umadzu ẹbo s̄u p̄h̄e: ³⁰ “Unu je l’ime mkp̄ukpu ono, n̄o unu l’uzo iphu ono. Unu -rwueph̄o l’onu ọzo, e shi abah̄u l̄e mkp̄ukpu ono b̄e unu a-h̄uma nwa

nkapfụ-igara, e liberu elibe l'eka ono, e teke adu-swe onye nojeru iya l'eli. Unu tota iya kpuru bya. ³¹ Teke o duru onye jiru unu su: “?Bu gunu meru iphe, unu atota iya?” Unu asu iya le mkpa iya duru Nnajiuphu.”

³² Noo ya; ndu ono, e ziru ozi ono tugbua bya ejerwua; o buerupho g'o pfuru bu g'o du. ³³ Epehe totaahaepho nkafu-igara ono; ndu nwe iya nu su phe: “?Bu gunu meru g'o gude unu nodu atota nkafu-igara ono?”

³⁴ Epehe su phe: “O kwa mkpa iya duru Nnajiuphu.” ³⁵ Epehe kputa nkafu-igara ono je anu Jizosu; bya eworu uwe ehu phe wukobe iya; bya eyeru Jizosu eka; o nodu iya anoo l'eli. ³⁶ O be g'ogba eje; ndu no l'uzo too uwe ehu phe l'uzo.

³⁷ O zakubejeepho Jierusalemu ntse le mkpozeta ubvu Olivu; iphe, bukpo ikpoto ndu etsoje iya nu ono wata ete eswa; echi mkpu; aja Chileke ajaja k'eze iphe ono, paru eka ono, o meru; epehe humakota ono. ³⁸ Epehe su: “Onye Chileke goru onu-oma be eze ono bu; mbu onye ono, bu Nnajiuphu ziru iya g'o bya ono. Ge nchi dukwa doo l'imigwe; g'ubvu duru Chileke, bu Okalibekangokotaru-nu.”

³⁹ Ndu Farisii, yi l'ikpoto ndu ono haru su Jizosu: “O-zì-iphe! Baaru ndu etsoje ngu nu mba.”

⁴⁰ O su phe: “Ge mu kakwaru unu: ndu-a - nodu doo; mkpuma, no l'ali echia mkpu ono l'onwiya.”

Jizosu ara ekwa Jierusalemu

⁴¹ Jizos̄u levuēpho Jierúsalem̄u; ọ raahaa ẹkwa iya s̄u: ⁴² “O -b̄u l'ị makp̄okwanaaru iphe, e-me ḡe nch̄i d̄u ngu doo nta; obenu l̄e nta-a b̄e e domiru iya g'̄enya ngu ta ah̄uma iya. ⁴³ Kele ọo ujiku lan̄u b̄e ndu ọhogu ngu aa-furu ngu; bvua ose-ọgu; n̄o-phee ngu mgburugburu; buchia ngu ọnu nri; sh̄i ẹkameka at̄u kpereree abyapfuta ngu; ⁴⁴ bya egbua ḡu l'unwu ngu, kuru ngu l'ime pyaapya. Mb̄u l'ọhogu ngu taa hakwa mkpuma lan̄u g'ọ kp̄o-pfuru nwibe iya l'eli igbulọ ngu; kele ị t̄i mad̄u teke a byaru ngu adz̄ota.”

*Jizos̄u achifu ndu az̄u aswa
l'eze-ulo Chileke*

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jīon 2:13-22)

⁴⁵ Jizos̄u bya abah̄u l'eze-ulo Chileke bya awata ach̄ishi ndu az̄u aswa. ⁴⁶ S̄u p̄h̄e: “Unu ta amad̄u l'e deru l'ẹkwo l̄e Chileke s̄uru: ‘Ulo mu a-buru ọlo, aa-n̄oduje epfu an̄u mu.’* Unu bya eworu iya mee ọlo, ndu ana nfu edomije onwop̄h̄e.”

⁴⁷ Ọ n̄odu an̄oduje ezi iphe l'eze-ulo Chileke ono mb̄oku-mb̄oku. Ndu-ishi uke Chileke; m̄e ndu ezije ekemu; m̄e ndu nweru ẹn̄ya l'ọha ono ch̄oahaa ọzo g'̄ephe e-me gbua ya. ⁴⁸ Ọphu ẹphe amad̄u g'̄ephe e-me iya; kele onyemonye d̄o-pheru iya mgburugburu; woru nch̄i t̄ogbo l'iphe, oo-pfu.

20

Aaji Jizos̄u ẹgube ike,

* **19:46** 19:46 Ḡunaa Az̄a 56:7; Jier 7:11.

o gude eme iphemiphe ono

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ O be ujiku lanu ge Jizosu no ezi oha iphe l'eze-ulo Chileke; ara ozi-oma ono arara; ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu; waa ndu bu ogerenya byapfuta iya bya asu iya: ² "Karū anyi ?Bu egube ike gunu be i gude eme iphemiphe-a? ?Bukpoo onye ziru ngu gi bya iya ememe?"

³ O su phe: "Mbedua a-jikwapho unu aji lanu. Unu zakwaa mu iya. ⁴ ?Bu onye ziru Jionu go bya eme baputizimu? ?Bu Chileke; too nemadzu?"

⁵ Ephe wata iya adzokashi l'ime onwophe su: "Teke anyi suru l'oo Chileke ziru iya; l'oo-su anyi: '?O buhunuru gunu meru go gude ophu unu ekwetaduru iphe, o pfuru?" ⁶ Teke anyi sukwanuru l'oo nemadzu ziru iya; oha atugbua anyi le mkpuma; kele o dowaru oha enya le Jionu bu onye mpfuchiru Chileke." ⁷ Ephe je jasu iya: "Anyi ta amakwa onye ziru iya ya nu."

⁸ "Jizosu sukwanu phe: Ophu mu akokwanuru unu onye ziru mu nu ge mu meje iphemiphe ono."

*Etu, e gude ndu anwamu,
e butaru ye l'opfu-vayinu anma*
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ O wata anmaru oha etu-a su: "Nwoke lanu koru opfu-vayinu bya eworu iya ye l'eka ndu o butaru g'ephe letajeru iya ya enya; bya atugbua jeshia iphe-ozo je anoo odu. ¹⁰ O rwua teke aawoje akpuru iya; o bya ezia onye-ozu iya go jepfu ndu-ozu-egu ono g'ephe woo ya oke iya nkiya. Ephe gude onye ono, o ziru ozi ono; tsua

ya iphe; gbabe iya eka oto; nwufu iya; o lashia.
 11 O bya ezia onye-ozu ozo; ephe tsukwapho onye k'ono iphe; mee ya iphe-iphere; gbabe iya eka oto; nwufu iya; o lashia. 12 O zikwaapho onye k'eto; ephe mekwapho onye k'ono iphe; chifu iya. 13 Onye ono, nwe opfu-vayinu ono su: 'O du ree; mu maru-a iphe, mu e-me nta. Mu e-ye nwa mu, mu yeru obu g'o je. ?A maru; ?ephe akabe kwabe yebedua ubvu m'ephe -huma iya?'
 14 O be teke ndu-ozu-egu ono humaru onye k'ono; ephe zu mgbede kpua ya su: 'Thee! Waa onye ali-a e-mechaa buru nkiya me nna iya -nwuhu. Unu g'anyi gbua ya egbugbu; g'ali ono a-buru k'anyi.' 15 Ephe kpufu iya l'egu ono je eworu iya megbua.

"Su-a; ?O dukpoo unu g'o bu gunu be onye nwe opfu-vayinu ono e-me phe? 16 Oo-bya egbushichaa ndu-ozu-egu ono bya eworu opfu-vayinu ono ye ndu ozo l'eka." Oha numaephonno; o tuko buru: "Tuswekwa! Tuswekwa!"

17 O bya elee phe enya bya asu: "?O buhunuru gunu be bu iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su: "O kwa mkpuma,

ndu akpu ulo jikaru;
 mechaaru bya aburu
 mkpuma, gudeshe ulo?*

18 Onyemonye, bu onye vukotaru mkpuma ono daa; be e-tsujishihunu; teme teke o turu nemazu; l'ogwee onye ono arakabya."

Apfu akiriko

(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

* 20:17 20:17 Guna Ebvu 118:22.

19 Ndu ezije ekemu waa ndu-ishi ndu-uke Chileke meahaa g'ephe zugude iya teke ono; keḷe ephe maru l'oo phe be onmadoru etu ono; ephe nodu atsukwanu oha ebvu. 20 Ephe wata iya anwu ngge; bya ezia ndu ngge g'ephe je emetakpoeppo g'ephe bu ndu okpobe-opfu; g'ephe a-tuta nvo l'iphe, o pfuru gude kpota iya ye l'eka onye nwe ike, bu iya bu nnajioha, shi Romu. 21 Toḅudu iya bu; ephe jerwua bya ajia ya su: "O-zì-iphe; anyi maru l'iipfuje opfu, pfuru nhamunha; teme i nodu ezi iphe, pfuru oto; ophu o dudu onye iile enya l'iphu epfu; gbahaa uzo Chileke be i gude ire-lanu ezi. 22 Su-a; ? to budunu emebyi ekemu Chileke me anyi -tuje akiriko nu eze nnajioha, no le Romu?"

23 O maerupho eregede phe bya asu phe: ? Denu g'o gude unu nodu ahụ mu ama? 24 "Unu goshiëshikwa mu kobo lanu. ?Bu ishi onye yee ephe onye bu owa-a, du iya nu-a?"

Ephe su iya: "Oo ke Siza!"

25 O su phe: "O du ree; unu wonuru iphe Siza nu Siza; unu eworu ke Chileke nu Chileke."

26 Ophu ephe adudu ike pfuru l'edzudzu-oha l'eka ono shi l'opfu onu iya gude iya. G'o gude pfua iphe ono du phe biribiri. Ophu ephe epfuḷduru opfu.

*Kẹ eshi l'onwu teta dzuru ndzu
(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)*

27 O duru ndu Sadusii, bu ndu ono, suru l'e tee shidu l'onwu eteta adzuru ndzu ono; byapfutaru Jizosu. 28 Bya ajia ya aji su: "O-zì-iphe; Mosisu deru l'ekwo ekemu su: Teke o bu

lẹ nemadzu nwuhuru; ebe o nwutaduru nwa; ge nwune onye ono lupyabe nyee ya; nwutaru iya nwa. ²⁹ Su-a; o duru unwune esaa, k'ogerenya luchaaru nwanyi bya ahaa ya nwuhu; ophu o nwutaduru nwa. ³⁰ Onye k'ebo lupyabe nwanyi ono. Lua ya jasụ nwoke ono nwuhu; ophu o nwutakwaru iya pho nwa. ³¹ Onye k'eto nnopho; jasụ ephe n'esaa ludzuru nwanyi lanu ono nwushihukota; ophu o dudu onye ophu nwutaru nwa. ³² E mechaa l'ikpazu; nwanyi l'onwiya bya anwuhu nkiya. ³³ Su-a; o -rwua teke l'ee-shi l'onwu teta dzuru ndzu; ?bu onye ole be nwanyi ono a-buru nyee ya? G'ephe n'esaa ono luchaaru iya-a."

³⁴ Jizosu su phe: "Unwu ogbo-nta-a alu nwanyi; unwanyi nodu alu ji; ³⁵ obenu le ndu a gurū l'ephe gbaru k'eshi l'onwu teta gbalihu bya eburu le mgboko ophu a-bya nu taa luhedu nwanyi; ophu nwanyi aluhedu ji. ³⁶ Ephe taa nwuhuhedu anwuhu ozo; kele ephe l'unwu-jozi-imigwe a-gbaru nanu. Eshinu ephe bu unwu, shi l'onwu teta dzuru ndzu be ephe buwaa unwu Chileke. ³⁷ O -buru k'eshi l'onwu teta dzuru ndzu be ekwo Mosisu goshiru iya l'eka o pfuru k'irwu, oku enwu phoophoophoo. Eka ono be Mosisu kuru Chileke: Chileke ke Ebirhamu; waa ke Ayizaku; waa ke Jiekopu. ³⁸ Bu iya bu l'o to budu Chileke ndu nwuhuru anwuhu. O bu Chileke ndu no ndzu; kele onyemonye dzu ndzu l'enya Chileke."

³⁹ Ndu ezije ekemu ono haru su iya: "O-zì-
iphe! I pfuru ree!" ⁴⁰ E shiepho teke ono, ophu

ẹphe atubaeduru ama ajiḃaa ya aji ọzo.

*Aji k'onye bu Kéreshi o bu
(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)*

⁴¹ Jizosu bya asu ndu Fárisii ono: “?Denu g'e gude su le Kéreshi obu bu Nwa Dévidi; ⁴² l'eka Dévidi l'onwiya pfukwaru l'ekwo-ebvu Chileke su:

“Chileke suru Nnajiuphu mu:
Nodu mu l'ekutara

⁴³ jasu teke mu e-me ndu
ohogu ngu
g'ẹphe buru iphe,
ii-zopyabe l'okpa.†”

⁴⁴ Bunu iya bu le Dévidi kuru iya Nnajiuphu! ?
Denuhunu g'o gude o buru nwa iya?

*Jizosu epfu k'ezije ekemu
(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)*

⁴⁵ Jizosu nodu l'edzudzu-oha l'eka ono su ndu etsoje iya nu: ⁴⁶ “Unu kpakwaru ndu ezije ekemu l'aphara; mbu ndu bu iphe, aduje phe ree bu g'ẹphe gude kpowula-kpowula uwe kwaa onwophe yegele ejephe; g'e keleje phe erengete ekele l'eka a du igwerigwe g'ẹphe bu oke nemadzu. G'oshi ophu bu iya kachakpo ree l'ulondukọ ndu Jiu buru nkephe; waa g'o buru phe a-nodu l'eka aa-kachakpo phe akwabẹ ubvu me a -nodu abo iphe. ⁴⁷ Epe bu ndu eripyaje ulo unwanyi, ji phe anoedu; teme epe nodu egudeje eregede epfukpopho ogologo opfu anu Chileke. O bu phe be aa-kachaa anmashi ikpe ike.”

† **20:43** 20:43 Guna Ebu 110:1.

21

*Iphe, nwanyi, ji iya anọedu
anụ Chileke*

(Mak 12:41-44)

¹ Jizọsu bya apalia ẹnya bya ahuma ndu nweru iphe g'ephe echiegbaa okpoga phe l'okpoko, eechiejeru Chileke okpoga l'eze-ulo Chileke. ² O huma nwanyi, ji iya anohedu ndzu, akpa nri, byaru bya echie afu labo. ³ Jizosu su: "Ge mu kakwaru unu; o kwa nwanyi ukpa-a, ji iya anohedu ndzu-a be kachaa eye okpoga le g'ephe hakota ono. ⁴ Kele iphe, ndu ophuu g'ephe ha echiegbaa bu okpoga, tsuru etsutsu; obenu le nwanyi-a akpakpo nri shii; ole o wotakotaru iphe, o gude buru bya echie."

Iphe, e-me teke ikpazu

(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ A haru pfuphenyaepho k'eze-ulo Chileke ono g'e gude kpumata iya l'eguru mkpuma, du ebvu; waa k'iphe, a nuru Chileke, du iya nu; Jizosu su phe: ⁶ "O -buru iphe owa-a, unu ele enya-a; o dukwaru mboku, ee-mechaa nwukposhichaa iphemiphe ono enwukposhi; mbu k'opfu o to dudu g'o ka mma l'oo mkpuma lanu, akpo-pfuru l'eli nwibe iya."

*Iphe, bu o -mechaa
mgboko abvu*

(Mat 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Epe jia Jizosu su iya: "Bukpoo teke ole be iphemiphe ono e-mekpo? Bu gunu be ee-gude maru teke iphe ono abyagbaa ememe?"

⁸ Ọ sụ: “Ọo phọ g'unu leta ẹnya g'ọ tọ dụ onye e-duswe unu ọzo. Ọ dukwaru igwerigwe ndu a-zarụ ẹpha mu bya. Onye ọphu nọnu l'ọ sụ l'ọo ya bụ Kéreshi ọbu; mbụ l'ọogbaakwa teke ọbu. Unu te etsokwaru phẹ. ⁹ Teke unu nụaharu k'ọgu; waa lẹ mkpaka aswoli l'ibiya ọphuu; ọzoo l'ibiya ọphuu; gẹ ndzụ ba agụkwa unu; kele iphemiphe ono mefutakọtaje; ọle teke ikpazụ tee rwuẹkwapho ẹgwegwa nno.”

¹⁰ No iya; ọ sụ phẹ: “Ọha yele ọha ibe iya a-nọdu alwụ ọgu; alị-eze yẹe alị-eze ibe iya a-lwụkwapho ọgu. ¹¹ Alị-ọnma-jiiijijii a-nọdu anma anmashị iya ike; ẹjọ ọkpa-nri mekpoo ẹhu, eme ememe l'e-mekọta l'ẹka dụ igwerigwe. Ahụma a-nọdu emegbaa l'akpaminigwe mekpoo eze iphe-ọhubama ọzo.

¹² “Ọle-a; iphemiphe ono -bya emegbabe bẹ ee-vuadaru ọzo kpaa unu ẹhu; gude unu; kpuru unu je l'ulo-ndzukọ ndu Jiu je ekpee unu ikpe; tụa unu mkpọro; mbụ l'aa-kpọtachakwaa unu bya edobe l'iphu ndu eze; mekpoo l'iphu ndu-ishi ọha l'opfu ẹhu mu. ¹³ Noo teke ọ gbaru g'unu goshi l'edzudzu-ọha l'unu bụ ndibe mu. ¹⁴ Sụ-a; unu te evujekwaru ọzo wata arị iphe, unu e-pfu gude kpefu onwunu; ¹⁵ kele ọo mbedua l'e-ye unu opfu l'ọnu. Mu e-me unu amaru iphe k'ọphu ndu ọhogu unu a-ta amaduru g'ẹphe e-yeje ọnu l'iphe, unu e-pfu; ọphu ẹphe a-byadu atụ-kpute unu l'ego. ¹⁶ Ndu nwuru unu; mekpoo unwune unu; mekpoo abubu unu; me ọnyà unu phẹ e-mechaa deru unu ye ndiphe l'ẹka; l'a haru unu gbua egbugbu. ¹⁷ Onyemonye e-gude k'iswi ẹhu

mu kpoo unu ashị. ¹⁸ Olee o to dudu g'ọ ka mma l'ọo egbushi lanu, nọ unu l'ishi, byaru l'ala l'iswi. ¹⁹ Oo epho g'unu taje nshi; kele o kwa o-ta-nshi tataru okpobe ndzu.”

Ejo ahuma

(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ “Su-a; teke unu humaerupho ge ndu ojoogu no-pheru Jierusalemu mgburugburu; unu amaru l'akwakposhi iya duwaa ntse. ²¹ O - be teke ono; ge ndu no le Jiudiya gbalakwaa laa l'ubvu; ge ndu kuru l'ime mkpukpu wufu; ge ndu lufuru je l'egu te jeekwa alaphu azu l'ime mkpukpu onoya. ²² Kele teke ono bukota mboku, Chileke a-gwa ndiphe ochi g'e gude nno g'iphemiphe, e deru l'ekwo Opfu Chileke vukota. ²³ Nshio unwanyi, du ime; me ndu nwa l'angukwadu era mboku ono. Kele ejo iphe-ehuka, paru eka a-du l'eliphe; teme Chileke e-gude oke-ehu-eghu kpee ndu Izurelu ikpe. ²⁴ Ee-gbu phe le mma; kpua phe le ndzu laa l'iphe, bukpo ohamoha. Ndu abudu ndu Jiu e-tee Jierusalemu pyakapyaka jasu oo-rwube ephedua.”

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ “Iphe-ohubama l'a-nodu eme l'enyawu; me l'onwa; me le kpokpode. L'eliphe be eze-enyimu waa ochioku mini iya a-nodu abya enari; k'ophu meji a-gbabuhu ndiphe mgburugburu le ndzu-agugu. ²⁶ Nemadzu e-gudeje ndzu-agugu avehu avehu teke aa-nodu ele enya iphe, abya ememe le mgboko; kele iphemiphe, no l'igwe a-nmawo

anmawo; lọ-sweshihu. ²⁷ Noo teke ẹphe a-huma Abubu-Ndiphe l'eka o nọ l'urwukpu; egbu nwijinwii gude ike iya, paru ẹka abya. ²⁸ Teke iphemiphe-a wataerupho ememe; unu kwolihi; palia ẹnya; kele oorwuwaa teke aa-gbata unu."

*Iphe, e gude oshi figu anwuta
(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)*

²⁹ Jizosu bya anmakwaaru phe pho ẹtu-a: "Unu leekwa ẹnya l'oshi figu yee oshi mmanu ozo. ³⁰ Oobujeru teke o wataerupho erwu irwu; unu ahuma iya l'onwunu; maru le teke okpomoku ekpoje duwaa ntse. ³¹ Nokwapho g'owa-a du. Teke iphemiphe-a wataerupho ememe; unu amaru le teke Chileke e-goshi le ya bu eze duwaa ntse."

³² Su-a; ge mu gbukwaaru iya unu tororo; ogbo-a taa bvuebekwa; iphemiphe-a emekota. Nokwa g'o du. ³³ Igwe a-bvukwa ali abvu; obenu l'opfu, mu pfuru ta abyadu abvu abvubvu.

O gbaru unu le nche

³⁴ "Ole-a; unu chekwa onwunu nche. Unu te ekwekwa g'ike bvu unu; opfu l'unu eri gwogwoo; angunuka mee; waa l'unu achophe ẹku ke mgboko; odumeka be mboku ono atukwa unu l'upfu. ³⁵ Kele iphe, bukotakpoo ndu mgboko mgburugburu be o-nma g'onya. ³⁶ Ole-a; unu che nche tekenteke; unu pfu nu Chileke g'unu a-du ike pfu-shia ike me iphemiphe ono -meje. Teke e mecharu unu apfuru l'iphu Abubu-Ndiphe."

³⁷ Noo ya; Jizosu nodu anoduje l'eze-ulo Chileke; ezi iphe mboku-mboku; o -be l'enyashi

ooje akwaa l'úbvú, eekuje Úbvú-Olivu. ³⁸ O -be lẹ nchi abọhu; e kporu wụ-pfuta iya l'eze-ulo Chileke bya anuma iphe, oopfu.

22

Jiudasu eederu Jizosu eye l'eka ndu Jiu

(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Jion 11:45-53)

¹ O be teke idzu, aatajẹ buredi, ekoduru ekoko duwaa ntse, bu obo-iphe, eekuje Ojeghata; ² ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu nọdu achokashi ọzo, ephe e-shikpọo gbua Jizosu; obenu l'ephe atsọ ọha ebvu.

³ Nsetanu bya abahu l'ime obu Jiudasu, bu onye ntushi-epha iya bu Isukariyotu, bukwa-a onye lanu l'ime umadzu iri l'ẹbo pọ-a. ⁴ O tugbua bya ejepfu ndu-ishi uke Chileke me ndu-ishi ogbogu eze-ulo Chileke je epfuaru phe ke ge ya e-shi deru Jizosu ye phe l'eka. ⁵ Ehu tsọahaa phe. Ephe kwee ya okpoga. ⁶ O kweta egube ono bya awata ele enya teke bu teke gbaru ge ya e-deru Jizosu ye ndu ono l'eka g'oha ta ama.

Nri-enyashi Ikpazu

(Mat 26:17-30; Mak 14:12-26; Jion 13:21-30; 1Kor 11:23-25)

⁷ Noo ya bu; eswe, aatajẹ buredi, ekoduru ekoko ono rwua, bu iya bu mboku, eegbuje nwaturu, e gude anyata eswe Ojeghata. ⁸ Jizosu bya ezia Pyita yee Jionu su phe: "Unu je akwakoberu anyi nri-enyashi k'obo Ojeghata g'anyi bya eria."

⁹ Ɛphe sụ iya: “?Bụ awe bẹ anyi e-je akwakọbe iya?”

¹⁰ Ọ sụ phẹ: “Unu lenu; teke unu bahuerupho l'ime Jierúsalemu bẹ nwoke, vu ite mini a-byapfuta unu; unu tsoru iya bahụ l'unuphu, ọ bahụkpoerupho. ¹¹ Unu sụ onye nwe unuphu ono lẹ O-zì-iphe sụru g'o goshi unu ẹka ya anọdu ria nri ọbo Ojegahata iya yẹ ndu etsoje iya nụ. ¹² Oo-goshi unu ụlo-eli; goshi unu ọma ụlo, nọ lẹ k'eli iya; mkpuru ono hakpọepho ọsa; e dozichawa iya g'ọ dụ ree. Unu kwakọberu iya anyi l'ẹka ono.”

¹³ Ɛphe tughua jerwua. Ọ buerupho g'o pfuru bụ g'ọ dụ. Ɛphe nọdu l'ẹka ono kwakọbeahaa nri ọbo Ojegahata ono.

¹⁴ Ọ gbaepho lẹ teke erije nri ono; Jizosu yẹle ndu-ishi-ozì iya ẹphe n'iri l'ẹbo ono bya anọdu k'eri nri ono. ¹⁵ Ọ sụ phẹ: “Ọogushikpokwaa mu ike gẹ mu l'unu riadaa nri Ojegahata-a; temanu mu ejee iphe-ẹhuka-a. ¹⁶ Kele-a; gẹ mu karụ unu; mu tee riẹkwa iya ọzo jasụ teke ee-ri ọkpobe iya l'ẹka Chileke bụ eze.”

¹⁷ Ọ bya ewolita okoro, mẹe dụ; bya ekele Chileke ekele bya asụ phẹ: “Unu gẹe ngudzuru! ¹⁸ Kele iphe, mu epfuru unu bụ l'e -shi ntanụ-a bẹ mu taa ngubaekwa mẹe, shì l'akpuru vayinu jasụ teke Chileke e-goshi lẹ ya bụ eze.”

¹⁹ Ọ bya ewota buredi bya ekelekwaphọ Chileke ekele; bya eworu iya washiaru phẹ sụ: “Ọwa-a bụ ogwehu mu, a nuru nụ-doru unu. Unu meje iya g'anyi eme iya-a gude nyatajẹ mu.”

²⁰ Nokwaphọ g'ẹphe richaarụ nri; ọ bya apee phẹ

okoro mee bya asu phe: “Okoro-a bu ogbandzu ophuu ono, e gude mee mu gbaa; mbu mee mu ono, a gbashiru l'opfu ehu unu ono.

²¹ “Ole-a; unu lekwa l'onye e-deru mu ye l'eka ndiphe be mu l'iya tukokwaru eri nri l'eka-a.

²² Kele Abubu-Ndiphe l'a-la g'o gbaru iya l'alala. Ole-a; nshiro onye ono, ee-shi l'eka iya deru Abubu-Ndiphe ye g'e gbua ono.”

²³ Epe wata ajikashi nwibe phe onye o bu le g'ephe ha su: “?Bu onye e-mekpo iphe, du nno?”

Ego onye ka nu

²⁴ Ndu etsoje iya nu l'onwophe wata adzo onye kachaa shii le g'ephe ha. ²⁵ Jizosu su phe: Ndu bu ndu eze le mgboko-a anoduje akpapyashi ndu no phe l'eka akpapyashi. A nodu ekuje ndu bu ndu gude ike-okpu buru ishi phe “omeluko.”

²⁶ Obenu l'o to budu g'oo-du l'ehu unu bu ono. G'onye bu iya kachaa shii le g'unu ha dukwa g'o bu iya be enya kachaa alwalwa. G'onye-ishi dukwa ge nwozi. ²⁷ ?Bu onye ka shii l'onye no anoo eri nri l'onye ejeru iya ozi nri ono? ?Tobudu onye ophu no anoo eri nri ka shii? Obenu le mbedua bu ozi be mu ejeru unu.

²⁸ “Oo unubedua bu ndu mu l'unu nokpoephe l'ohutama mu g'o ha; ²⁹ k'ophu bu l'o buephe ge Nna mu meru mu eze bu ge mu eme unu eze; ³⁰ ge mu l'unu eria ngua; l'eka mu bu eze; unu anodugbaa l'aba-eze; kpee okpa-ipfu Izurelu iri l'ebo ono ikpe.”

Pyita a-go le ya ta amadu Jizosu

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jion 13:36-38)

³¹ A nonyaa; Jizosu ku Pyita: “Sayimonu! Sayimonu! Lekwa! Nsetanu sukwaru g'a haa ya ge ya hukota unu ama g'unu ha; ge ya phuchaa unu g'onye aphushi eswa l'ereshi. ³² O le mu pfuwaru opfu ehū ngu nū Chileke g'i ti buha ekwekwe, i kweru. Oo ya bu; teke i dakobeerupho lwaphuta azu byapfuta mu; g'i mee g'unwunna ngu pfushia ike.”

³³ Pyita su iya: “Nnajiuphu; mu doziakwaru onwomu k'etsoru ngu jee mkporo; tsoru ngu laa maa!”

³⁴ Jizosu su iya: “Ge mu karu ngu Pyita; okeoku nchi-abohu -bya ara ora be i pfuakwaru mgbo eto li ti madu onye mu bu.”

Okpoga; eda; ye le ogu-echi

³⁵ Noo ya; Jizosu su phe: “Teke ono, mu zijeru unu su g'unu je; g'o to dukwa iphe, unu e-gude eje onoya; g'unu te egudekwa iphe, eeyeje okpoga; ophu unu egudekwa eda; ozoo akpokpa; ?o duru iphe, duru unu uko?” Ephe yeeru iya onu su: “O to dukwa.”

³⁶ O su phe: “Obenu le nta-a bu; g'onye nweru iphe, eeyeje okpoga wota iya. G'onye nweru eda; nyakwaru iya pho. G'onye ete nwedu mma; ree ukpo iya zuta iya. ³⁷ Ge mu karu unu l'iphe-a, e deru l'ekwo-opfu Chileke-a be a-vukwa g'e deru iya k'ehu mu; mbu iphe, e deru su: ‘A guru iya yeru ndu eme ejo-iphe.’* Mbu l'iphemiphe, e deru le k'ehu mu be a-vukotakwa g'e deru iya.”

³⁸ Ephe su iya: “Nnajiuphu; lekwa mma labo, anyi gude.”

* **22:37** 22:37 Gūnaa Azá 53:12.

Ọ sụ phẹ: “Ọ dụwaa ree.”

*Jizọsu epfu anụ Chileke l'úbvú Olivu
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)*

³⁹ Jizọsu lụfuta bya atụgbua jeshia l'úbvú Olivu, bụ iphe, oomejehawaa. Ndu etsoje iya nụ tso ru iya. ⁴⁰ O rwua ẹka ono bya asụ phẹ: “Unu pfukwaru nụ Chileke g'o to kwe g'unu nmalahụ l'ọhutama.”

⁴¹ Ọ haa phẹ tughua kpịriberu jerwua ẹka ha g'ẹka aa-turwu lẹ mkpuma; bya egbushi ikpere bya epfuru nụ Chileke sụ: ⁴² “Nna; ọ -buru l'ọ dụ ngu l'uche; nafunu mu okoro iphe-ehuka ọwaa; ọle ọ kwa g'ọ tọ bụkwa iphe, dụ mu l'uche l'e-me; g'ọ bụkwaru iphe, dụ gụbedua l'uche.”

⁴³ Ojosi-imigwe shi l'imigwe chaa ya l'iphu bya awata eme g'obu shihu iya ike. ⁴⁴ Obu wata iya etsu mini etsushikpọo ya ya ike. Ọ kabakpọo epfu anụ Chileke. Ẹphuru, shi iya l'ẹhu dụephọ gẹ mee ada paapaa l'alị.

⁴⁵ O pfuchaephọ nụ Chileke ono bya agbeshi bya ejepfu ndu etsoje iya nụ. O jeshia; ẹphe nọdu ekuwaa mgbenya aphụ. ⁴⁶ Ọ sụ phẹ: “? Bụ g'unu meru iphe, unu eku mgbenya? Unu gbalihu pfuru nụ Chileke g'o to kwe g'unu nmalahụ l'ọhutama.”

*Eegude Jizọsu
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jịon 18:3-11)*

⁴⁷ Jizọsu kpụkwaduru-a opfu l'ọnu; ikpoto ọha zebata waa nwoke ono, ẹpha iya bụ Jiudasu ono, bụ onye lanụ l'umadzu iri l'ẹbo-a. Ọ buru iya bụ onye-ishi ikpoto ọha ono. Ọ bya akpịritaru Jizọsu ntse bya etsutsua ya ọnu. ⁴⁸ Jizọsu sụ

iya: “Jiudasu; ?bụ etsutsu onu bẹ i gude ederu Abubu-Ndiphe eye g'e gbua?”

⁴⁹ O be teke ndu nọ-kube iya nụ humaru iphe, abya ememe; ephe sụ: “Nnajiuphu! ?Anyi gbuwaro mma?” ⁵⁰ Onye lanu gbua nwokoro onye-ishi ndu-ishi uke Chileke mma; tukoe ya pho nchi ekutara pafu.

⁵¹ Jizosu sụ: “Te emeekwa.” O pfuchaa nno bya edenyi nwokoro ono eka le nchi ono; nchi ono du iya g'o shi du iya.

⁵² Jizosu sụ ndu-ishi uke Chileke; waa ndu-ishi ogbogu eze-ulo Chileke; waa ndu bu ogerenya, byaru iya egude: “?Unu chigbaa mma; chiru mgboro abya mu egude? ?Mu bu onye ana nfu?”

⁵³ “Mu l'unu anokpoo mboku-mboku l'eze-ulo Chileke; ophu unu azukpodaru mu eka. Ole nta-a be o gbaru unu l'ememe iya. Nta-a be Obutuswe no l'ochii buru eze.”

Pyita ago le ya ta amadu Jizosu

(Mat 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72; Jion 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Ephe zu Jizosu; kpuru tugbua jeshia ibe onye-ishi ndu-ishi uke Chileke. Pyita gbẹ uzenya etso phe azu-azu. ⁵⁵ Ephe phu-nwuepho oku l'echilabo unuphu bya anoshia no-pee oku ono mgburugburu anya. Pyita bya ano-kube phe.

⁵⁶ A nonyaa; nwamgboko, eje ozi ulo; huma Pyita l'eka o no anya oku ono. O tabe iya enya bya asu: “Nwoke-a be yee Jizosu-a shifukwa ano.”

⁵⁷ Pyita goo sụ iya: “Nwanyị-a; mu ta amakwa iya amama ophu.”

⁵⁸ A kpòekwapho upfu nwanshii; onye ọzo hụma iya bya asụ iya: “Gụbedua yifukwaa lẹ ndu etso iya nụ.” Pyịta sụ iya: “Nwoke ibe mu; mu ta ayikwa iya-o!”

⁵⁹ A nọepho iphe, ha g'awa ophu; onye ọzo pfushiahaa ya ike sụ: “Ọ kwa ọkpobe-opfu lẹ nwoke-a bẹ yẹe Jizọsu shi anọ; eshinu ọ bụ onye Gálili.”

⁶⁰ Pyịta sụ: “Nwoke ibe mu; mu ta amakwa iphe, iipfu!”

Ọ kpukwaduru-a opfu l'ọnu; oke-ọku raa ọrà.

⁶¹ Nnajiuphu bya aghaa ẹnya lee Pyịta. Pyịta nyata opfu, Nnajiuphu pfuru iya teke ọ sụru iya: “Oke-ọku -bya l'ara ọrà ntanụ-a bẹ ị gọakwaru ẹgo ugbo ẹto l'ị tị madụ onye mu bụ.” ⁶² Ọ kwofu etezi je atụkpoo ẹkwa too!

*Eetsu Jizọsu iphe; aja iya ewenu
(Mat 26:67-68; Mak 14:65)*

⁶³ Ndu ono, swiru Jizọsu ono jaahaa ya ewenu; bya echiahaa ya ẹchachi. ⁶⁴ Ẹphe kechia ya ẹkwa l'ẹnya echi iya ẹka lẹ nchị asụje iya: “Pfunaa mpfuchiru ọbu!” ⁶⁵ Ẹphe pfushiwarọ iphe ọzo, dụ igwerigwe gude akọ iya ọnu.

*Jizọsu l'iphu ọgbo-ikpe ndu Jiu
(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jion 18:19-24)*

⁶⁶ O be l'utsu; ndu bụ ọgerenya Jiu bya anọkobe; mę ndu-ishi uke Chileke; mę ndu ezije ekemu. Ẹphe kpuru iya jeshia l'iphu ọgbo-ikpe phe. ⁶⁷ Ẹphe sụ iya: “Kanuru anyi. ?Bụ ngu bụ Kéreshi ọbu, Chileke kweru ukwe iya ọbu tọ?”

Ọ sụ phe: “Mu -karu unu bẹ unu te ekwekwa.

⁶⁸ Teme teke mu jiru unu aji-a; unu taa maduru

eye iya ọnu; ọphu unu a-hakwa mu phọ. ⁶⁹ Ọle e-shi ntanụ-a bẹ Abubu-Ndiphe a-nọdu l'ẹkutara Ọkalibe-Kakota-Ike, bụ Chileke.”

⁷⁰ Ẹphe tuko sụ: “?Bụ iya bụ l'ọo ngu bụ Nwa Chileke ọbu?”

Ọ sụ pẹ: “Ọoepho g'unu pfuru ono bụ g'ọ du; l'ọo mu bụ iya.”

⁷¹ Ẹphe sụ: “?Bụ bahuna ekebe gunu bẹ anyi ele ẹnya iya? Anyi nụmakwaru iya l'ọnu iya l'onwanyi.”

23

Payileti aji Jizosu aji

(Mat 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Jion 18:28-38)

¹ Ọo ya bụ; ikpoto ọha ono wulihu kputa Jizosu kpujeru Payileti. ² Ẹphe rwuẹpho ẹka ono bya awata epfushi iphe, ẹphe sụru l'o meru sụ: “Anyi hụmaru nwoke-a ẹka oodusweshi ndu ndu-anyi. Ọ jikaru sụ g'anyi ta apfujeshi akirikọ nụ Siza; teme ọ sukwapfo l'ọo ya bụ onye eze ono, bụ Kéreshi.”

³ No iya; Payileti jia Jizosu sụ iya: “?I bụ Eze ndu Jiu?”

Jizosu sụ iya: “Ọoekwa ngu phọ bẹ o shi l'ọnu.”

⁴ Payileti sụ ndu-ishi uke Chileke waa ikpoto ọha ono: “Ọ tọ dukwa ẹjo-iphe, mu hụmaru, nwoke-a meru.”

⁵ Ẹphe kabaa ya epfushi ike sụ: “Ọ tukurọ Jiudiya mgburugburu zigbabe iphe, egbuka mkpukpu egbuka. Ọ wataru iya ezizi lẹ Gálili; zia ya byasụ l'ẹka-a.”

Jizosu l'iphu Herodu

⁶ Payileti numaepfo iphe, ndu Jiu pfuru bya ajia su: “?O bu onye Galili?” ⁷ O maerupho le Jizosu be shi ibiya ophu Herodu bu ochi-oha; o su g'e gudekwa iya jepfu Herodu. Herodu no le Jierusalemu teke ono. ⁸ Herodu humaepfo Jizosu; ehu tsoo ya utso; kele o shihawaa uzanya guta iya ge ya huma iya; l'o nunukawaru nkiya; o nodu agu iya ge ya huma iphe, du biribiri, ooharu mee. ⁹ O buru iphe ono meru g'o gude; o jia ya aji no nwo du; ole Jizosu ta adudu onu, o yeru iya. ¹⁰ Ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu bya apfu-kube iya ehuka ehuka; pfushiahaa iphe, ephe suru l'o meru. ¹¹ Herodu ye le ndu ojogu iya phe tuko wata aja Jizosu ewenu; eme iya sukusuku. A nonyaa; Herodu bya ezia phe; ephe chita uwe, ama ntumatu, bu uwe oke amadu bya eworu yee Jizosu bya akpuphuru iya Payileti azu. ¹² Eshi mboku ono; Herodu yee Payileti bya aburu okpobe onya; kele ephe shi nodu l'ukukanyi teke iphe ono eteke emedu.

Eekpe Jizosu mpfugbu

(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jion 18:39—19:16)

¹³ Payileti bya ekukobe ndu-ishi uke Chileke; me ndu gude oha; waa oha l'ophu bya asu phe: ¹⁴ “Unu dutaru mu nwoke-a su l'oodusweshi ndu ndu-unu edusweshi. Mu jichaa ya aji l'iphu unu; ophu o dudu iphemiphe ono, unu suru l'o meru ono, duru ophu mu humaru l'ikpe iya nmaru iya. ¹⁵ Nokwapho ge Herodu ahumaduru, meru g'o gude o su g'a kpuphutaru iya anyi azu. Unu

huma l'ọ tọ dudu iphe, nwoke-a metaru ke g'a pfu-gbua ya. ¹⁶ Mu e-chi iya iphe parụ iya haa.”

¹⁷ Noo ya; ọ buwaa omelali phe l'anodu abo Obo Ojehata ono be Payileti atufujeru phe ndu mkporo onye lanu g'ọ la. ¹⁸ Igwe oha ono tua uzu su: “Gbuaru anyi nwoke-a; hachia Barabasu g'ọ la.” ¹⁹ Nwoke ono, bu Barabasu bu nwoke, a turu mkporo ke mgbaghashi, ọ gbaghashiru mkpukpu waa kele o gburu ochi.

²⁰ Payileti byakwa bya epfuru yeru phe ozo; kele oome ge ya haa Jizosu. ²¹ Epe tua uzu ozo su: “Pfu-gbua ya! Pfu-gbua ya!”

²² Payileti sukwa phe ozo k'ugbo eto: “?K'ishi gunu? ?Bu ejo-iphe gunu be o meru? O to dukwa ejo-iphe, mu humaru, o meru. Ikpe onwu ta anmakwaru iya. Iphe, e-me nu bu le mu e-chi iya iphe parụ iya haa.”

²³ Epe nodu aturo wowoowo epfu su g'a kpopyabe iya l'oswebe. Epe raa; rata.

²⁴ Payileti bya ebua ikpe su ge nkephe mee.

²⁵ Bya aparụ nwoke-a, e shi tua mkporo ochi-a waa ke mgbaghashi-a parụ haarụ phe, bu iya bu onye epe suru g'a haarụ phe. O su g'a kpopyabe Jizosu l'oswebe, bu iphe du phe ree.

Aakpopyabe Jizosu

l'eli oswebe

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jion 19:17-27)

²⁶ No iya; epe kpuru Jizosu tugbushia. Epe rwua l'uzo bya aworu onye Sayirini, shi ndu-egu phe alwa, epha iya bu Sayimonu. Epe bo iya oswebe, Jizosu vu su iya g'o vuru iya; tsoru iya l'azu.

²⁷ Ikpoto igwe ọha ono nọdu awu etso phe l'azu mekpoo unwanyi, akwa ekwa; ayọ oshi iya.

²⁸ A nonyaa; Jizosu bya aghaa enya lee phe bya asu: "Unwuada Jierusalemu; unu ta akwashi ekwa mu. Unu kwaa ekwa onwunu me k'unwu unu. ²⁹ Kele mboku abya teke ephe a-su: 'Iphe ehu atsokwanu unwanyi, eteke atsụ-swee ime; ophu nwa 'eke angụ-swee phe era l'okpoma.'

³⁰ Noo teke ọo-du phe g'ubvú zee tųpyabe phe domia phe. ³¹ Le-a; leanarọ g'e meru oshi-oyii; akakakwanu oshi, okponku."

³² Noo ya; ọ dukwarupho umadzu labo, meru ejo-iphe, a kpu etso iya; eejkwapho apfu-gbukota ephe l'iya. ³³ Ephe byarwutaepho l'eka eekuje "Okpokoroko Ishi"; ephe woru iya kpopyabe l'oswebe l'eka ono; waa ndu ejo-iphe labo pho. Onye ophuu l'ekutara; onye ophuu l'ekicha. ³⁴ Jizosu su: "Nna; guaru phe nvu; kele ephe ta amadu iphe, ephe eme."

Ephe tua ido gude kee uwe iya. ³⁵ Igwe ọha ono pfugbaaru; ele iya enya. Ndu bu ndu-ishi ọha gude iya agba mgbonu asuje: "Oodzotaje ndu ozo. G'ọ dzonaa onwiya; me ọ -buru iya bu Kereshi obu, shi l'eka Chileke, bu iya bu onye ọ hotaru."

³⁶ Ndu ojogu nọdu agbakwaru iya pho mgbonu. Ephe gbarwuta bya anu iya mee-veniga g'ọ ngua; ³⁷ su iya: "Ọ -buru ngu bu Eze ndu Jiu; dzonaa onwongu!"

³⁸ Ọ duru iphe, e deru pfube l'oswebe ono su: "Waa Eze ndu Jiu." E deru iya l'opfu Giriku; waa l'opfu Latinu; waa l'opfu Hiburu.

³⁹ Onye lanu le ndu ono, a kpopyaberu ephe l'iya ono kokwaa ya pho onu su iya: “?Tobudu ngu bu Kereshi obu? Dzonaa onwongu; dzoo anyibedua.”

⁴⁰ Onye ophuu gbochia ya onu su iya: “?Tii tsudu Chileke ebvu; l'a nmaru gee nwoke-a ikpe lanu, bu iya bu ikpe onwu? ⁴¹ Ikpe k'anyibedua be du nhamunha; kele o bu urwu iphe, anyi meru be anyi erita; obenu le nwoke-a ta adudu iphe, du eji, o meru.” ⁴² O su Jizosu: “Jiko nyatakwa mu; me i -buerupho eze.”

⁴³ Jizosu su iya: “Ge mu gbuaru ngu iya tororo; ntanu-a be mu le ngu a-nodu l'okpoku Chileke.”

Anwuhu Jizosu

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jion 19:28-30)

⁴⁴ Enyanwu keerupho l'ishi; nchi jihu l'ali ono. Ekameka gbahukota tsukiribaa jasu l'oke-eswe uzenyashi; ⁴⁵ kele enyanwu jikputeru; ekwa, egbobutaje enya aka aagwaje Chileke, no l'ime eze-ulo Chileke ono gbaepho ke tararaa gbajahu ebo. ⁴⁶ Jizosu chia mkpu su: “Nna; mu yeru ngu Unme mu l'eka.” O pfuchaa nno bya atubuhu unme; o buru iya anwuhu.

⁴⁷ Onye-ishi ndu ojogu ndu Romu humaepho iphe, meru nu; o jaahaa Chileke ajaja su: “Okpobe-opfu; nwoke-a pfubekwaru-eka-oto!”

⁴⁸ Iphe, bukotakpoo ikpoto oha, kuru l'eka ono, byaru ahuma iphe, ada nu; humaepho iphe, eme nu bya egberu aka ye l'olu; ebu mkpu; eje ala. ⁴⁹ Iphe, bukpoo ndu maru Jizosu ree; je akpaa l'unwanyi, shi le Galili tsoru iya; pfuru uzanya ele iphemiphe ono, l'eme nu ono.

*Elili Jizosu**(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jiɔn 19:38-42)*

⁵⁰ O duru nwoke, epha iya bu Jiófesu; onye shi Arimatiya; l'ali ndu Jiu. Nwoke ono yi l'ogbo-ikpe; bya aburu onye oma; buru onye pfuberekoto; ⁵¹ onye adudu teke o kwejeru l'idzu ono, ndu-ikpe chiru ono; yee iphe ono, ephe meru ono du ree. Yebdua elekpo eña teke Chileke e-goshi le ya bu eze. ⁵² Nwoke ono bya ejefu Payileti je arwo ya g'a haaru iya odzu Jizosu ge ya lia. ⁵³ E mecha; o bya eje apazeta odzu ono; gude ekwa ocha kwaa ya; bya eje elia ya l'ilu, a turu l'ogba mkpuma; ilu, eteke adu-swe onye e lijewaru l'ime iya. ⁵⁴ Mboku ono bu eswe, echele iya a-buru eswe-atuta-unme; mbu mboku Sabatu; teme Sabatu obu ndu abgawaa.

⁵⁵ Unwanyi ono, ephe le Jizosu shi le Galili swiru ono tsokwarupho Jiófesu je. Ephe lee ilu ono eña ohubama; bya ahumakwapho g'e nyeberu odzu iya l'ime ilu obu. ⁵⁶ Ephe lwa bya akwakobe manu, eshi-mkp; waa manu ozogbaa k'ete odzu ono. Ephe tuta unme l'eswe Sabatu, bu iya bu iphe, ekemu phe suru g'e meje.

24*Eshi l'onwu teta dzuru ndzu**(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jiɔn 20:1-10)*

¹ O be le nchi-abohu mboku mbu l'idzu, bu iya bu Sonde; unwanyi ono gude manu, eshi mkpo ono, ephe kwakoberu g'oo-du ono gude jeshia l'ilu Jizosu. ² Noo ya; ephe jeshia; e swifuwaa

mkpuma, e shi gude swichia onu ilu-a. ³ Ēphe bahụ l'ime iya; ọphu ēphe ahụmaeduru odzu Nnajiuphu, bu Jizosu. ⁴ Ēphe pfuru l'eka ono ari iphe ono; ọ tufu phe ēhu. A bya l'amaru; unwoke labo, yeru uwe, egbu nwiiinwii pfu-kubewaa phe. ⁵ Ndzu guhu phe; ēphe woru iphu kpube l'ali. Unwoke ono su phe: “?Bu gunu meru g'o gude unu nodu achọ onye nọ ndzu l'eka ndu maa nọ?” ⁶ “Ọ tọ nọekwa l'eka-a. O tetaakwaru dzuru ndzu ọzo. Unu nyatakwa iphe, o pfuru unu teke ọ nọ lẹ Gálili. ⁷ Ọ suru lẹ Abubu-Ndiphe bẹ ee-seru ye l'eka ndu eme iphe-eji. Ēphe eworu iya pfu-gbua. O -be lẹ mbọku k'eto iya l'o teta dzuru ndzu ọzo.”

⁸ Enya gbarwua phe l'opfu iya ono. ⁹ Ēphe shi l'ilu ono lwa bya eje akọoru iya umadzu iri lẹ nanu pho; waa ndu ọphuu g'ēphe ha. ¹⁰ Unwanyi ono bu Meri kẹ Magudala; waa Jiowana; waa Meri, bu ne Jiemusu; waa unwanyi ọzo, ēphe l'ēphe swi. Ọ buru phe kọoru ndu-ishi-ozu iphe ono. ¹¹ Iphe ono du phe g'ọ bu opfu, 'enwedu ishi; ọphu ēphe ekwedu l'ọ bu eviya. ¹² Pyita kwolihu bya agbaru jeshia l'ilu ono. O rwua bya ephureta bya enyoo ime ilu ono. Ọ buerupho ēkwa odzu ono bẹ ọ humaru kpurumu. Ọ dakobe; lashia unuphu. O ji iya enya; mbu iphe ono, meru nu ono.

*Uja, aabọ eje l'uzo Emeyosu
(Mak 16:12-13)*

¹³ Mbọku ono kwapho gedegede bẹ umadzu ebo lẹ ndu etsoje iya nu swi eje mkpukpu, eekuje Emeyosu. E -shi lẹ Jierusalemu jasụ l'eka ono

bụ manyịru ẹsaa. ¹⁴ Ẹphe nọdu epfukpọepho k'iphemiphe ono, mekọtaru nù ono. ¹⁵ Ẹphe gudekwadụ ụja ono abọ bya arikwa iya phọ l'obu; Jizọsu l'onwiya byapfuta phẹ; ẹphe l'iya swịru. ¹⁶ E kwechia phẹ ẹnya; ọphu ẹphe ahụbeduru iya ama. ¹⁷ Ọ sụ phẹ: “?Bụ ẹgube ụja gụnu bẹ unu abọkpoo tsoru ụzo ẹgube ono?”

Ẹphe pfuru; kele aphụ jiru phẹ obu. ¹⁸ Onye lanụ l'umadzu ẹbo ono, ẹpha iya bụ Kuliycopasu sụ iya: “?Bụe ngu phọ bụ onye byaru abyabya lẹ Jierusalemu, 'amadụ iphe ono, megbaberu l'ẹka ono l'idzu-a?”

¹⁹ Ọ sụ phẹ: “?Iphe, dụ idu-agma?”

Ẹphe sụ iya: “Mbu ke Jizọsu; onye Nazaretu, bụ onye mpfuchiru Chileke; onye shi l'iphe, o mekpọoru ememe mẹ opfu, o pfuru l'ọnu goshi l'iphu Chileke mẹ l'iphu ọha g'ike iya habe shii. ²⁰ Ndu-ishi uke Chileke mẹ ndu-ishi anyi phẹ seru iya nù; a nmaa ya ikpe ọnwu bya eworu iya kpọpyabe l'oswebe. ²¹ Mbu onye-a, ẹphe shi ele ẹnya iya l'ọo ya a-gbata Ízurelu-a. A -gufukpokwaaro iphemiphe ono; ntanụ-a kweakwa ụjiku ẹto, iphe ono meru. ²² Ọphu, ka nù bụru l'unwanyi, gba l'ogbo anyi harụ bya epfukpọoro 'ama-g'ee-me-iyaa. Unwanyi ono nmaru ẹwa jee l'ilu ono. ²³ Ẹphe jerwua; ọphu ẹphe ahụmaeduru odzu iya. Ẹphe lwa bya asụ l'ẹphe phụchaaru phụ ọphulenyaa; hụma unwu-ọjozi-imigwe, sụru phẹ lẹ Jizọsu dzuakwa ndzụ. ²⁴ Ndu anyi l'ẹphe anọ harụ je l'ilu l'ẹka ono. Ẹphe jerwua; ọ buerupho g'unwanyi ono pfuru bụ g'ọ dụ; ọphu ẹphe ahụmaeduru iya eviia.”

25 Jizosu sù phẹ: “Ọo éswè bẹ ọ bụ unu; unubẹ ndu ono, akpụ onwunu akpụkpụ ekweta iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfuru ono.” 26 ?Tọ gbaduru Kéreshi ọbu g'o jefutaadaa iphe-ehuka ono; teme l'ọ bahu l'eka e-goshi ubvù, Chileke kwaberu iya? 27 Jizosu bya eshikpọepho l'iphe, bukota ekwo Mosisu me ekwo ndu mpfuchiru Chileke; towashiaru phẹ iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke k'ehu iya ono nanu nanu.

28 Mkpukpu, ephe eje zajee phẹ phọ ntse; o meahaa umere g'ọ ghata aghata tugbubaa.

29 Ephe sede iya sù iya: “Byanu g'anyi je akwaa; le nchi ejihuwaa; teme mboku bvuwaa.” O tsoru phẹ bahu g'ephe je akwaa. 30 Noo ya; ephe rijeepho nri; ọ bya ewota buredi ono bya ekele Chileke ekele; bya awaa ya; bya eworu nu phẹ.

31 Enya sahu phẹ. Ephe gbẹ teke ono hube iya ama. O phuhu; ophu ephe ahumaeduru iya.

32 Ephe wata epfuru nwibe phẹ sù: “?Ọ kwa l'i maru l'o shi elwu anyi l'obu teke ono, o shi abo uja eyeru anyi l'uzo ono; aturu anyi iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke poopoo.”

33 Ephe kwolihuẹkwapho teke ono teke ono; gbaphu azu le Jierusalẹmu. Ephe jeshia; umadzu iri le nanu ono nokobewaa l'eka lanu; waa ndu ephe l'ephe no. 34 A sù phẹ le Nnajiuphu tetaakwaru eviya; le Sayimonu humakwaru iya.

35 Ephebedua bya akọ iphe, meru l'uzo; kọo g'ephe gude hube iya ama teke ọ waru buredi.

Jizosu egoshi ndu etsoje

iya nu onwiya

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jiɔn 20:19-23; Ndu 1:6-8)

³⁶ Eɓhe gudekwadua eɓfu nno; Jizosuu pɓɓwaru l'echilabɔ ɓhe bya asu ɓhe: "G'ehu dukwa unu gu."

³⁷ Eɓhe lɓu-bilihu; meji toɓu ɓhe. Eɓhe dobesu l'oo maa. ³⁸ O su ɓhe: "?Bu gunu be ndzu iya agu unu? ?Bu gunu meru iphe, unu abo obu ebo?" ³⁹ "Unu huma eka mu me okpa mu. Unu huma l'o bu-a mbedua gedegede. Unu woru mu l'eka huma; kele maa te enwedu anu-ehu waa okpu g'unu ele le mu nweru-a."

⁴⁰ O pfuchaa nno bya egoshi ɓhe eka iya; waa okpa iya. ⁴¹ Ehu-utso; waa biribiri, o du ɓhe mee ophu eɓhe eke akwatadu kweta okpobe ekweta. O suwaa ɓhe: "?O duru iphe, eeri eriri, unu nweru l'eka-a ge mu ria?" ⁴² Eɓhe bya anu iya owuriwo ema waa ebakala manu-enwu. ⁴³ O nata iya nodu ɓhe l'iphu l'eka ono taa ya.

⁴⁴ O su ɓhe: "Iphe-a bukotakpoephe iphe, mu pfuru unu teke mu l'unu no; su unu l'iphemiphe, e deru dekuta mu l'ekwo ekemu Mosisu me ke ndu mpfuchiru Chileke; waa l'ekwo-ebvu be vukotaje g'e deru iya."

⁴⁵ O bya anwusaa ɓhe egomunggo g'iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke edoo ɓhe enya. ⁴⁶ O su ɓhe: "E deru su le Kereshi jefutaje iphe-ehuka nwuhu; o -be le mboku k'eto l'o teta dzuru ndzu. ⁴⁷ Bya asu l'ee-gude epha iya raa le Chileke a-guru nemadzu nvu l'iphe-eji; me izimanu -lwa onye obu azu. Ee-shi le Jierusalemu gude epha iya ono radzuru l'ohamoha le mgboko

mgburugburu. ⁴⁸ O bụru unu e-pfuru ndu ọzo k'iphe-a, unu hụmaru-a. ⁴⁹ Unu hụma lẹ mu ezilataru unu iphe ono, Nna mu kweru unu ukwe iya ono. Unu nọdukwa lẹ Jierúsalemụ l'ẹka-a jasụ teke Chileke e-gude ike, shi l'imigwe nùá unu anùnù; unu anata ike, shi l'imigwe bya.”

*Jizọsu alapfu Chileke l'imigwe
(Mak 16:19-20; Ndu 1:9-11)*

⁵⁰ Noo ya; Jizọsu bya eduru phẹ jasụ lẹ Betani; bya apalia ẹka iya eli gọahaaru phẹ ọnu-ọma. ⁵¹ O gude phẹ agọru ọnu-ọma ono bya ahaa phẹ. Chileke kulia ya kuba l'imigwe. ⁵² Ẹphe baarụ iya ẹja bya alaphushia azụ lẹ Jierúsalemụ. Ẹhu nọdu atso phẹ ntumatu. ⁵³ Ẹphe je anọahaa mkpụrumkpuru l'eze-ulo Chileke; ekele Chileke ekele.

Bayiburu Izii
Izii: Bayiburu Izii Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d